

Tinder: «Flytende kjærlighet» i den digitale datingens æra?

Implikasjoner av samtidens «Tinderkultur» for tradisjonelle idealer av
intimitet, forpliktelse og romantisk kjærlighet

Helene Vestre Alcott



Masteroppgave

Våren 2021

Sosiologisk institutt, Universitetet i Bergen



Illustrasjon: Scott Garrett

Hentet fra: <https://orqe.medium.com/is-technology-helping-kill-love-and-sex-b8bed973fcbe>

Sammendrag

Tinder er i dag den mest brukte dating-applikasjonen på verdensbasis, og har i den sammenheng fått en del oppmerksomhet i media og populærkultur – der den hovedsakelig fremstilles negativt. Appen hevdes å fasilitere en frivol og tøylesløs seksualkultur og å bidra til et forvridt syn på intimitet og relasjoner, og av den grunn fremstilles den konsekvent som erkesymbolet for det som er galt med samtidens holdninger og tilnærminger til romantikk og seksualitet. Med utgangspunkt i kvalitative forskningsintervju med åtte Tinder-brukere i alderen 21-28 år, undersøker denne studien hvordan unge voksne i dag bruker appen, og hvordan de selv reflekterer rundt samtidens «Tinderkultur». I tillegg undersøkes deres erfaringer i lys av de dominerende mediefremstillingene, og i kontekst av Jeffrey Arnetts, Anthony Giddens' og Zygmunt Baumans teorier om relasjoner og intimitet i det senmoderne samfunn. Følgelig undersøker studien hvorvidt Tinder og Tinder-praksiser kan sies å utfordre tradisjonelle idealer av intimitet, forpliktelse og romantisk kjærlighet.

Til forskjell fra fremtredende mediefremstillinger viser studiens funn at Tinder-brukere benytter appen for å realisere et helt spekter av relasjonelle og egoistiske mål – ikke kun for å oppsøke uforpliktende seksuelle møter. I tillegg varierer motivasjoner i tråd med individuelle og kontekstuelle faktorer. I kontrast til fremstillingen av Tinder som «overfladisk», illustrerer studiens funn at Tinder-brukere forsøker å skape holistiske inntrykk – både av seg selv og andre brukere – og at evalueringsprosesser som ved første øyekast kan virke overfladiske, ved nærmere vurdering synes å være evalueringer tatt på bakgrunn av «de-rasjonalisert» intuisjon. I likhet med medienes fremstillinger av Tinder som symptomatisk for en kommodifiseringslogikk, viser intervjumaterialet at appen – på bakgrunn av et massivt utvalg potensielle partnere, minimalistiske brukerprofiler og en følelse av «digital distanse» til andre brukere – fremmer en kynisk «bruk-og-kast»-mentalitet rundt partnere og relasjoner. En nærmere undersøkelse belyser imidlertid at disse aspektene ved appen, paradoksalt nok også har positive effekter på romantisk relasjonsdannelse. I samsvar med mediefremstillingene illustrerer studiens funn også at Tinder fasiliterer en såkalt «hook-up»-kultur, men til forskjell fra fremstillingene belyser studien at denne ikke nødvendigvis har en eroderende effekt på romantisk kjærlighet – den leder nemlig ofte til faktiske partnerforhold. I tillegg til å fasilitere en «hook-up»-kultur viser dessuten studiens funn at Tinder også fasiliterer en faktisk *dating*kultur, som grunnet kulturelle normer ikke eksisterte før appens inntreden. I tråd med mediefremstillingene viser datamaterialet også at Tinder, grunnet et massivt utvalg av

potensielle partnere som fremavler en «gresset-er-alltid-grønnere»-mentalitet, fremmer en slags forpliktelsesangst blant brukere. En anvendelse av Arnetts (2000) teori om «emerging adulthood» belyser imidlertid at både «hook-up»-kulturen og forpliktelsesangsten som eksisterer blant Tinder-brukere, i større grad kan tilskrives livsfasen de befinner seg i, enn fremveksten av Tinder.

En undersøkelse av datamaterialet i lys av Giddens' og Baumans sosiologiske samtidsdiagnoser, viser at Tinder *ikke* representerer en radikal endring i holdninger til, eller utøvelse av, kurtise og relasjoner, men kan snarere oppfattes som en manifestasjon av bredere samfunnsendringer som har vært i emning lenge før Tinders inntog i samfunnet. Imidlertid viser studiens funn at Tinder har medført *utfordringer* for tradisjonelle idealer av intimitet, forpliktelse og romantisk kjærlighet. Datamaterialet illustrerer nemlig at Tinder-bruk fører med seg en ny frykt og usikkerhet når det gjelder langsiktige forpliktelser og forskjellen mellom kjærlighet og sex, like fullt som det fører med seg nye friheter og valgmuligheter når det gjelder relasjoner og partnervalg.

Antall ord i hovedteksten: 35 189

Forord

Tenk at nå er dagen her som jeg har lengtet etter. Det er med stor glede at jeg nå leverer denne oppgaven og begir meg ut på et nytt kapittel i livet. Å skrive denne masteroppgaven har vært en utrolig spennende og lærerik prosess, men like fullt en krevende en. Før jeg la ut på denne reisen fikk jeg beskjed om å velge et tema for studien jeg oppriktig syntes var spennende, ettersom masteroppgaven ville komme til å bli både min «beste venn og verste fiende» i tiden fremover. Sannere ord har aldri blitt sagt.

Flere personer må takkes for å ha bidratt til å gjøre denne oppgaven til det den er. Først og fremst ønsker jeg å takke informantene mine. Uten at de hadde vist meg den tilliten og satt av den tiden de gjorde, hadde det ikke blitt noen oppgave. Videre vil jeg takke veilederen min, Jan Skrobanek, for gode råd og tilbakemeldinger gjennomgående i prosessen. Jeg vil også takke alle som har vært en del av hverdagen min gjennom dette masterstudiet: Mine medstudenter, som før pandemien inntraff, bidro til en minneverdig tid på lesesalen, og mine samboere, Susanne og Lise, som *etter* pandemien inntraff har måttet overleve å bo med en masterstudent på hjemmekontor. I tillegg har de tålmodig lyttet til både mine frustrasjoner og gleder ovenfor prosjektet, og oppmuntret og heiet hele veien. Tusen takk for det. En stor takk rettes også til min familie, som har vist god moralsk støtte ikke kun gjennom denne prosessen, men alltid. Den aller største takken, derimot, rettes til Othea, som i den siste, og mest utfordrende tiden av prosessen har vært en reddende engel. Tusen takk for korrekturlesing, grundige og ærlige tilbakemeldinger av høy kvalitet, og for moralsk støtte uten like. Takk for at du er min m8.

Innholdsfortegnelse

| | | |
|------------|---|-----------|
| 1 | Introduksjon | 1 |
| 1.1 | Et dating-landskap i endring | 2 |
| 1.2 | Tinder: Funksjonalitet og brukergrensesnitt | 5 |
| 1.3 | Statistikk og mediefremstillinger | 6 |
| 1.4 | Problemstillinger, forskningsspørsmål og oppgavens struktur | 7 |
| 2 | Eksisterende forskning | 10 |
| 3 | Teoretiske perspektiver | 15 |
| 3.1 | Samtidsdiagnoser | 15 |
| 3.1.1 | Giddens: Transformasjonen av intimitet – kjærlighet og sex i senmoderne samfunn | 16 |
| 3.1.2 | Bauman: «Flytende kjærlighet» i en «flytende modernitet» | 19 |
| 3.1.3 | Kritikk og oppsummering av samtidsdiagnosene | 22 |
| 3.2 | Emerging adulthood | 23 |
| 4 | Forskningsdesign og metode | 25 |
| 4.1 | Datainnsamlingsmetode, forberedelser og gjennomføring | 26 |
| 4.1.1 | Det kvalitative forskningsintervju | 26 |
| 4.1.2 | Utvalg og rekruttering | 27 |
| 4.1.3 | Intervjuguide og informasjonsskriv | 28 |
| 4.1.4 | Gjennomføring av intervjuene | 29 |
| 4.1.5 | Utfordringer i innsamlingsperioden | 30 |
| 4.2 | Bearbeiding og tolkning av data | 30 |
| 4.3 | Etiske refleksjoner | 32 |
| 4.3.1 | Informert samtykke og konfidensialitet | 32 |
| 4.3.2 | Hensyn til maktskjevhet og informantenes beste | 32 |
| 4.4 | Kvalitetsvurdering | 33 |
| 5 | Analyse | 35 |
| 5.1 | Motiver for bruk | 36 |
| 5.1.1 | Oppmerksomhet og bekreftelse | 37 |
| 5.1.2 | Uforpliktende og tilfeldig sex | 38 |
| 5.1.3 | Seriøse forhold | 39 |
| 5.1.4 | Underholdning, nysgjerrighet og «trendiness» | 40 |
| 5.1.5 | Ytterligere bemerkninger | 42 |

| | | |
|----------|---|-----------|
| 5.2 | Selvpresentasjon og evaluering av andre brukere | 43 |
| 5.3 | Implikasjoner for romantisk relasjonsdannelse | 45 |
| 5.3.1 | Mer «hooking», men også mer «dating» | 46 |
| 5.3.2 | En tid for frihet, ikke forpliktelser | 49 |
| 5.3.3 | «Gresset er alltid grønnere på den andre siden»: Valgmulighetenes paradoks | 52 |
| 5.3.4 | «Det blir veldig sånn bruk-og-kast»: Forbrukermentalitet på Tinder | 55 |
| 5.3.5 | Framtidsnarrativer | 57 |
| 5.4 | Oppsummering: | 60 |
| 6 | Diskusjon og konklusjon | 62 |
| 6.1 | Tinder som dating-arena | 63 |
| 6.1.1 | Motivasjon – Hva brukes Tinder egentlig til? | 63 |
| 6.1.2 | Man kan ikke dømme boken etter omslaget – eller? Selvpresentasjon og evaluering... .. | 65 |
| 6.2 | Mediefremstillinger og informantenes opplevelser | 68 |
| 6.2.1 | Tinder og «hook-up»-kultur | 69 |
| 6.2.2 | Tinder og forpliktelsesangst | 72 |
| 6.2.3 | Tinder og forbrukermentalitet | 73 |
| 6.2.4 | Tinder i kontekst av «emerging adulthood» | 75 |
| 6.3 | Samtidsdiagnoser og informantenes opplevelser | 77 |
| 6.3.1 | Relasjonsdannelse i samtiden: «Liquid Love», eller «confluent love»? | 77 |
| 6.4 | Oppsummering og konkluderende bemerkninger | 83 |
| 7 | Litteraturliste | 88 |
| 8 | Vedlegg / appendiks | 96 |

1 Introduksjon

In the world of dating, people are so quick to move on to the next; «There's something I don't like about you? – Moving on». It's a jungle out there; dating is a jungle.

- Sitat av en 25 år gammel deltager i Netflix dokumentaren «Love Me Tinder» (2017)

På et eller annet tidspunkt legger de fleste av oss ut på en reise for å finne kjærligheten: Vi møter folk, dater, går inn i- og ut av forhold, alt i håp om å finne noen vi har en sterk kjemi med og som vi kan dele et sterkt bånd med. Dette virker kanskje som standard nå, men måtene folk både oppsøker potensielle partnere og dater på i dag, er vidt forskjellig fra hvordan det ble gjort for bare noen tiår siden (Ansari og Klinenberg 2015). Single mennesker har i dag flere alternative romantiske¹ partnere enn på noe annet tidspunkt i menneskets historie, samt en forbausende evne til å komme i kontakt med og å sortere gjennom disse alternativene ved hjelp av teknologi (ibid). Det kan trygt påstås at en slags digital revolusjon er i gang når det gjelder dating, forhold og moderne romantikk, og i kontrast til tidligere generasjoner har single voksne i dag – da spesielt de som bor i storbyer – tilsynelatende en uendelig rekke potensielle romantiske og seksuelle partnere, tilgjengelige gjennom dating-applikasjonene (heretter *datingapper*) på sine smarttelefoner (Hobbs et al. 2017). *Tinder* er i dag den mest brukte datingappen på verdensbasis – en app så utbredt og forankret i det moderne samfunnet at den nå betraktes som et kulturelt fenomen (Stampler 2014). I kontrast til tradisjonell nettdating appellerer nemlig *Tinder* til en stor brukergruppe som før ikke har villet blitt assosiert med nettdating – de *ynge*, og «*Tindring*», til forskjell fra «*gammeldags*» nettdating, synes å ha oppnådd bred sosial aksept (Spilde 2019, 1). Som ung voksen er det i dag, i det minste i den vestlige verden, nærmest umulig å ikke konfronteres med appen på en eller annen måte i eget liv, dette fordi – og som informantene i denne studien konsekvent påpekte – «alle er på *Tinder*». Således har appen blitt godt etablert i folks hverdag så vel som i deres hverdagssamtaler, og dens medfølgende terminologi godt etablert i folks vokabularer (Krüger og Spilde 2019, 2). Appen antas å ha radikalt endret moderne datingpraksiser, og følgelig reiser den nye spørsmål om det moderne liv (Newett et al. 2017). I tillegg til å ha medført en rekke fordeler for single mennesker, kritiseres nemlig teknologien som gir oss tilgang til et så bredt spekter av romantiske partnere, for også å ha medført betydelige sosiale

¹ Begrepet «romantisk» operasjonaliseres her som noe som knytter seg til romantikk, erotikk eller kjæreste-forhold. Med andre ord kan det omfatte et spekter av relasjoner – alt fra seksuelle engangsmøter til langvarige, forpliktende forhold.

og kulturelle implikasjoner. I media og populærkultur fremstilles Tinder konsekvent som erkesymbolet for det som er galt med samtidens holdninger og tilnærminger til romantikk og seksualitet, og en tilbakevendende bekymring uttrykket av både eksperter, mediebildet og allmennheten er derfor spørsmålet om hvor appen leder oss hen (Krüger og Spilde 2019, 3). I lys av sosiologisk teori om relasjonsutvikling og intimitetsforståelser i senmoderne samfunn, sikter denne oppgaven å undersøke hvordan unge nordmenn i dag benytter datingappen Tinder, hvordan de selv reflekterer over denne bruken, og hvilke implikasjoner bruken kan sies å ha for nettopp deres holdninger til romantikk, forhold og seksualitet. En slik analyse vil ikke kun kaste lys over mulige sosiokulturelle implikasjoner av de digitale datingmetodene som har revolusjonert moderne datingpraksiser, men også gi en viktig innsikt i bredere sosiale og teknologiske endringer som preger dagens moderne samfunn.

1.1 Et dating-landskap i endring

Dating er et relativt nytt fenomen som hovedsakelig har oppstått i løpet av det siste århundret, men likevel har det rukket å endre og utvikle seg drastisk på denne tiden. Etymologisk sett dukket ordet «dating» først opp i det amerikanske språket i løpet av «de glade 20-årene» (Hirsch 2011). Før den tid dreide romantikk mellom par seg knapt om intimitet. «Courtship»² var på den tiden heller et spørsmål om familiær- og samfunnsinteresse. Det var ikke før rundt tiden av den amerikanske borgerkrigen at «courtship» utviklet seg til en privat sak for amerikanske par. På denne tiden seiret koketteri og ridderlighet, og den romantiske jakten skulle foregå under «gentlemanly» og «ladylike» vilkår (Hirsch 2011). «Calling» var på denne tiden hovedformen for middelklasse «courtship», der mannen skulle «påkalle» en ung kvinne etter hennes invitasjon ved å besøke hjemmet- og møte familien hennes (Arnett 2004, 74). Denne epoken av «the gentleman caller» tok så slutt i de første tiårene av det tjuende århundret når den ble erstattet med dating-fenomenet (Hirsch 2011). I kontrast til calling, innebar dating å dra ut og å ta del i en fellesaktivitet, noe som flyttet lokasjonen av courtship ut av hjemmet og til den offentlige arena – restauranter, teatre, dansesaler osv. (Arnett 2004, 74). Dette fjernet også det unge paret bort fra det vaksomme blikket til deres familier, og ga dem muligheter for seksuell eksperimentering (som imidlertid skulle stoppe før det nådde samleie) (ibid). Det var ikke før på 1960-70-tallet at ting igjen begynte å endre seg: Etterkrigstiden av amerikansk velstand og den seksuelle revolusjonen som startet på 60-tallet

² Ettersom det ikke finnes en god norsk oversettelse av begrepet «courtship» vil jeg her benytte det engelske begrepet, som defineres som «perioden der to personer har et romantisk forhold før de gifter seg». (Cambridge Academic Content Dictionary)

rystet etableringen av romantikk (Hirsch 2011). Dating ble mye mindre formelt idet kvinnebevegelsen tok opp kampen med distinksjoner i kjønnsroller, samtidig som det tradisjonelle datingmønsteret – der mannen ber kvinnen ut på date, velger hva de skal gjøre og betaler for alt – begynte å bli betraktet som kjønnsdiskriminerende (Arnett 2004, 75). De tidligere begrensningene på seksuell aktivitet før ekteskap begynte å virke undertrykkende, og oppfinnelsen av p-pillen gjorde det enklere for unge kvinner å ha førektekkelig sex uten å bli gravide (ibid). Den gjennomsnittlige ekteskapsalderen begynte på denne tiden å øke, og hadde en jevn stigning som fortsatte gjennom starten på det 21. århundre (ibid). Dating var altså ikke lenger bare et fortrinn til ekteskap, men et spørsmål om personlig frihet, og samfunnspress ble hånet av folk som ønsket større friheter i valg av partner (Hirsch 2011).

På midten av 90-tallet gjennomgikk så dating en stor og revolusjonerende forandringsprosess. På denne tiden begynte personlige datamaskiner og modemer som koblet brukere til internett å bli mer og mer populære, og følgelig begynte *online dating* å ta av, noe som gjorde det mulig å møte potensielle partnere utenfor lokalsamfunnet – partnere man ikke hadde noe allerede-eksisterende sosial tilknytning til (Ansari og Klinenberg 2015, 78; Hobbs et al. 2017, 272). En av de mest populære datingsidene som ble lansert på denne tiden var *Match.com*, opprettet i 1995, og denne hadde særlig én innovasjon som bidro til dens popularitet: Fremfor å «matche» klienter ved hjelp av algoritmer – slik allerede eksisterende og lite populære datadatingtjenester gjorde – tillot den klientene sine å velge hverandre, i sanntid³ (Ansari og Klinenberg 2015, 78). Slike tradisjonelle datingsider lar brukere utforme detaljerte profiler som kan tilføres personlig informasjon som alder, kjønn, personlighet, interesser osv. I tillegg presenterer de en enorm katalog av single mennesker, og tilbyr kvasivitenskapelige metoder for å filtrere gjennom alternativene (Ansari og Klinenberg 2015, 79). Slike datingsider var imidlertid, og er fremdeles, mest populære blant single voksne i 30-40 årene (Clement 2020).

Rundt femten år etter at nettdating-sidene gjorde sitt inntog, tok så den digitale datingpraksisen en ny vending – datingapper kom på markedet (Jakobsen 2015, 2). Slike apper tilbudte brukerne sine en fundamentalt annerledes online datingopplevelse (Bercovici 2014). I motsetning til den arbeidskrevende brukeropplevelsen av tradisjonelle datingsider – der man må fylle ut spørreskjemaer og bruke lang tid på å opprette en detaljert profil –

³ «Sanntid», om et datasystem som gir «øyeblikkelig» respons. Poenget er å oppdatere informasjon i samme hastighet som systemet mottar data, for å kontrollere ulike løpende prosesser (Rossen, 2009).

opererer mobile datingapper generelt på en mye enklere og raskere skala (Ansari og Klinenberg 2015, 110). Mange datingapper har nemlig beveget seg bort fra de grundige og detaljerte profilene, og overlater det til brukeren å avsløre informasjon om seg selv i eget tempo. De tilbyr altså en morsom og sosial datingopplevelse framfor en kjedelig og slitsom prosess (Bercovici 2014). I 2009 ble *Grindr* lansert som den første lokasjonsbaserte datingtjenesten for smarttelefoner, utviklet for å hjelpe homofile menn å finne potensielle partnere i sitt nærområde (Ansari og Klinenberg 2015, 112). *Grindr* var den første store datingsiden som primært var en mobil-*app* og som brukte GPS og en grunnleggende profil med bilder for å matche folk (ibid). I 2011 lanserte *Grindr* en søsterapp, *Blindr*, for heterofile på jakt etter nye venner eller partnere (Jakobsen 2015, 2). Det er imidlertid *Tinder*, lansert i 2012, som per skrivende stund er den absolutt ledende appen på denne fronten og som har banet vei for mange etterlignere (Ansari og Klinenberg 2015, 110).

Det er bare litt over to tiår siden lanseringen av kommersielle datingsider som Match.com fant sted, og kun et tiår siden de første mobile datingappene kom på markedet, men siden den tid har nettdating utviklet seg til en industri på flere milliarder dollar som betjener kunder over hele verden, og som gjør det mulig for single individer å forme relasjoner som kanskje ellers aldri ville vært mulig (Vogels 2020). Til tross for at tradisjonelle datingsider har eksistert lenger, har de likevel aldri kunnet måle seg meg populariteten til de nye datingappene – da spesielt *Tinder*, som nå er verdens mest brukte datingapp (Bilton 2014).

1.2 Tinder: Funksjonalitet og brukergrensesnitt

Tinder er en såkalt «location-based real-time dating-app» – en «geososial dating-app» på norsk. Dette innebærer at applikasjonen benytter geografisk informasjon (GPS) fra mobiltelefonen for å lokalisere potensielle partnere innenfor en valgt radius. Således interagerer applikasjonen inngående og kontinuerlig med mobilbærerens bevegelser (Spilde 2019, 4-5). Dette skiller seg fra tidligere former for internettdating, som var nettleserbasert og fant sted via en datamaskin stasjonert i hjemmet (ibid). Det å registrere seg på Tinder skjer nærmest momentant: Man laster ned appen og kobler seg ganske enkelt til via ens Facebook-konto – ingen spørreskjemaer eller algoritmer involvert (Ansari og Klinenberg 2015, 110). Når man oppretter en Tinderprofil må man innledningsvis gjøre tre valg for å avgrense søket: man må velge en geografisk radius (mellom 1km og 160 km), et aldersspenn (18- 100+), og om man ønsker å møte menn, kvinner, eller både og (Spilde 2019, 5). Brukere kan så velge opp til ni bilder, samt rekkefølgen bildene presenteres i, og fylle tekstfeltet med opp til 500 ord for å beskrive seg selv. Så snart du logger deg på, bruker Tinder GPS-posisjonen din for å finne brukere i nærheten av deg, og begynner å vise deg en tilsynelatende uendelig rekke bilder av potensielle partnere som «møter» dine oppgitte preferanser (Ansari og Klinenberg 2015, 110). Med andre ord presenteres man for én og én bruker ved det første bildet i deres bildegalleri, samt alder og navn (Spilde 2019, 5). Etter å ha sett på hvert enkelt bilde «swiper» (sveiper) man bildet enten til høyre dersom man er interessert, eller til venstre dersom man ikke er det (Ansari og Klinenberg 2015, 111). Man kan utforske profilene litt nærmere og se flere bilder, samt noe veldig grunnleggende informasjon, dersom man trykker innpå en profil, men generelt innebærer brukeropplevelsen å kun se på en persons fremste bilde og å swipe til høyre eller venstre ganske raskt deretter, avhengig av om man er tiltrukket av personen eller ikke (ibid). Dersom du og en annen bruker har swipet høyre på hverandre, informerer appen deg om at du har fått en «match», og dere kan dermed begynne å sende meldinger til hverandre privat via appens chat-funksjon for å arrangere en date, en «hookup»⁴ eller hva enn man skulle være interessert i (ibid). Det er altså kun når to brukere, gjensidig, har likt hverandres profiler at det åpnes for ytterligere kommunikasjon, og brukere behøver derfor aldri å konfronteres med brukere de selv har forkastet, eller brukere som har forkastet dem (Spilde 2019, 5). Profiler viser kun fornavnet til brukere, og derfor er ens identitet også noe

⁴ Uttrykket «å hooke»/«hooking up» har ulike definisjoner, men i denne studien brukes følgende definisjon: Det å ha seksuell omgang med noen, men med en redusert følelse av intimitet eller forpliktelse (Hirsch 2011). «Hook-up»-kultur er en påstått eskalerende tendens blant unge mennesker til å søke lettberte og kortvarige seksuelle relasjoner (Spilde 2019, 3).

bevart på appen. I tillegg til funksjonene beskrevet over, som er tilgjengelig gratis for alle brukere over 18 år, kan man oppgradere til Tinders betalingstjenester *Tinder Plus* eller *Tinder Gold*, som åpner for ytterligere funksjoner og friere tøyler (ibid, 6). Ettersom disse er mindre utbredt vil fokuset i denne studien imidlertid ligge på den betalingsfrie, grunnleggende versjonen.

1.3 Statistikk og mediefremstillinger

Tinder har blitt lastet ned mer enn 340 millioner ganger på verdensbasis og er tilgjengelig i 190 land og på 40+ språk (Tinder 2020). Per 2020 har appen 6.2 millioner brukere og er den «non-gaming» appen med høyest omsetning globalt (ibid). Statistikk på Tinders hjemmeside viser også at 50 prosent av appens brukere er mellom 18 og 25 år (ibid). Her rapporteres det også om at Tinders brukere i gjennomsnitt logger seg inn på appen 11 ganger om dagen, og bruker opptil 90 minutter sammenlagt på å «swipe» daglig (Bilton 2014). Ifølge Tinders hjemmeside har appen også generert over 43 milliarder matcher siden den ble lansert i 2012 (Tinder 2020). En norsk YouGov undersøkelse viser at Tinder er den mest brukte datingappen også i Norge (Keldsen 2018).

Tinder var kanskje ikke den første datingappen på markedet, men det var den som gjorde «swipe-funksjonen» til et kulturelt fenomen (Carman 2019). Siden lanseringen av Tinder i 2012 har LBRTD-apper («location-based real-time dating apps») blitt godt etablert i folks hverdag så vel som i deres hverdagssamtaler (Krüger og Spilde 2019, 2). Uttrykk som «å swipe» og «å matche» kan trygt sies å ha fått sin plass i våre vokabularer, og ideen om at romantikk – eller i det minste sex – bare er en tommelsveip unna, kan ifølge Dr. Steffen Krüger og Ane Charlotte Spilde, som begge har forsket på Tinder, i dag sies å ha blitt godt integrert i den kollektive bevisstheten (ibid). Grunnet dette, samt det faktum at Tinder i dag er den LBRTD-appen med høyest antall brukere, har den følgelig fått en del oppmerksomhet i media, der den hovedsakelig blir fremstilt negativt. Som nevnt blir Tinder konsekvent fremstilt som erkesymbolet for det som er galt med samtidens holdninger og tilnærminger til romantikk og seksualitet, og blir ofte sett på som symptomatisk for en kommodifiseringslogikk og dets kolonisering av den private og affektive sfære (Krüger og Spilde 2019, 3). Etter at populariseringen og utbredelsen av Tinder for alvor akselererte i 2014, har appen vært et populært tema for diskusjon, kritikk, fiksjonalisering og parodiering i medier og populærkultur, der særlig argumenter om en sammenheng mellom Tinder og såkalt «hook-up»-kultur, fremfor langvarig partnerskap, utgjør en rød tråd i fremstillingene (Spilde

2019, 3). Ved å gjøre det enklere å initiere uforpliktende seksuelle møter, argumenteres det for at Tinder tilrettelegger for en frivol og tøylesløs seksualkultur, og bidrar til et forvridd syn på intimitet og relasjoner (e.g. Sales 2015; Bauer et al. 2017; Robbins 2015; Kristiansen 2015; Riley 2015).

App-dating, da spesielt Tinder, sees ofte på som en del av en større endring i holdninger til og praktisering av relasjoner og intimitet, og blir altså beskyldt for å bidra til å sementere og videreføre en destruktiv kultur (Spilde 2019, 3). Et mer radikalt argument i mediernes fremstillinger, derimot, er at datingapper er *drivkraften* bak en tiltagende oppløsning av tradisjonelle romantiske og seksuelle vaner og normer (e.g. Sales 2015; Cissé 2019; Edwards 2018; Wygant 2014). Som Spilde (2019) skriver, har enkelte til og med gått så langt som å spå datingens og romantikkens død, og utpeker Tinder som sydebukk for det de anser som en «bruk-og-kast»-mentalitet rundt partnere og relasjoner (e.g. Sales 2015; Niesen 2017; Castellano 2018). I tillegg har Tinder og «Tinderkultur» blitt kritisert for et utseendefokus som fører til overfladiskhet og kompleksitet blant unge (e.g. Standal 2019; Skog 2015; Niesen 2017; Kristiansen 2015), for å skape «Tinder-avhengighet» (e.g. Stamper 2014; McClintock 2019; Westeng 2019; Time 2014) og for å skape forpliktelsesangst (e.g. Cissé 2019; Sales 2015; Edwards 2018; Ries 2019; Castellano 2018). Det kortspill-lignende og bildefokuserte brukergrensesnittet⁵ brukes dessuten til å forklare mangelen på respekt og empati – trekk som hevdes å dominere kulturen blant dagens datere (Spilde 2019, 3).

1.4 Problemstillinger, forskningsspørsmål og oppgavens struktur

Som vi har sett er det mye mediedebatt om Tinder, og appen kritiseres for den destruktive effekten den har på dens brukere og deres intimitetsforståelser. Spørsmålet er hvorvidt denne kritikken har rot i virkeligheten. Inspirert av Spildes 2019 Tinderstudie, sikter denne studien å undersøke nettopp hvordan Tinder-brukere bruker den geososiale datingappen, samt hvordan de selv reflekterer rundt denne bruken og Tinderkultur generelt. Følgelig sikter studien, i likhet med Spildes, å avdekke hvilke implikasjoner denne moderne teknologien kan sies å ha for tradisjonelle forståelser av intimitet, forpliktelse og kjærlighet både på individ- og samfunnsnivå. Til forskjell fra Spildes studie, derimot, vinkler denne studien seg spesifikt inn

⁵ «Brukergrensesnitt»: en betegnelse på kontaktflaten mellom brukeren og datamaskinens operativsystem og programmer, som avgjør hvordan brukeren styrer programmene (Rossen 2020).

på unge voksne som en distinkt demografisk gruppe, og studerer deres Tinder-bruk i lys av såkalt *youth sociology*.

Den overordnede problemstillingen for studien er: *I hvilken grad kan Tinder og Tinder-praksiser sies å utfordre tradisjonelle idealer av intimitet, forpliktelse og romantisk kjærlighet?* For å svare på denne problemstillingen må jeg først se på hvordan Tinder brukes blant single unge voksne, noe som belyses gjennom følgende tre forskningsspørsmål:

- Hvordan begrunner Tinder-brukere sin bruk av appen?
- Hvordan fremstiller Tinder-brukere seg selv og hvordan evaluerer de andre brukere via profiler?
- Hvordan reflekterer Tinder-brukere selv rundt dagens Tinderkultur?

Deretter belyses jeg problemstillingen ytterligere ved å adressere studien i kontekst av fremtredende og populære forestillinger om hvordan Tinder påvirker brukere spesielt, og samfunn og kultur generelt. Dette gjøres først ved å se hvor funnene fra studien står i forhold til typiske mediefortellinger om Tinder:

- Samsvarer Tinder-brukeres opplevelser med mediens og populærkulturens fortellinger om Tinder og Tinder-bruk?

Deretter plasseres Tinder som fenomen i kontekst av fremtredende sosiologiske teorier om det senmoderne samfunnet:

- Samsvarer Tinder-brukeres opplevelser med prominente teorier om endringer i relasjonsutvikling og intimitetsforståelser i moderne tid?

For strukturens skyld har studien blitt inndelt på følgende måte: I kapittel 2 kartlegges allerede eksisterende forskning om Tinder og relaterte temaer, samt hva som mangler av forskning på området – noe som belyses hva denne studien kan bidra med på feltet. I kapittel 3 presenteres sosiologisk teori som tar for seg kjærlighet, intimitet og relasjoner i det senmoderne samfunn, samt sosiologisk teori om unge voksne – teori som senere benyttes som veiledende konsepter i møte med datamaterialet. I kapittel 4 redegjøres det for og reflekteres over metodene som er benyttet for innsamling- og analysing av datamaterialet. I kapittel 5 vil studiens funn legges fram i form av konsepter og kategorier utviklet på bakgrunn av

datamaterialet, og vil analyseres i detalj. Deretter vil disse funnene, i kapittel 6, drøftes i lys av oppgavens teoretiske rammeverk og tidligere forskning, og avslutningsvis presenteres en oppsummering og konkluderende bemerkninger.

2 Eksisterende forskning

Mesteparten av den eksisterende forskningen om online dating i dag fokuserer på «tradisjonell» nettdating – dvs. dating via datamaskin- og nettleserbaserte nettsider, samt bruken av sosiale medieplattformer som Facebook og Twitter til å forfølge romantiske og seksuelle muligheter. Akademisk forskning om Tinder – og datingapper generelt – som et distinkt sosialt fenomen, eksisterer det imidlertid mindre av, ettersom fenomenet er relativt nytt. Dessuten fokuserer mesteparten av denne forskningen på Tinders sosiotekniske kontekst, bruksmønstre og selvpresentasjon- og bruksmønstre på appen, snarere enn på sosiokulturelle implikasjoner (e.g. Chan 2017a; LeFebvre 2018; Jakobsen 2015; Ranzini & Lutz 2017; Sumter et al. 2017; Bryant & Sheldon 2017; Ward 2017). Det er studier av *Grindr* som representerer noe av den tidligste forskningen på LBRTD-apper. Denne appen er derimot mer eksplisitt seksuelt innrettet, og fokuset i disse studiene dreier seg hovedsakelig om hvilken rolle appen spiller i disse mennenes liv (e.g. Licoppe et al. 2016; Albury og Byron 2016; Chan 2017b). Kun en liten andel akademiske studier om Tinder tar per dags dato for seg en lignende problemstilling som det denne studien gjør – dvs. hvorvidt Tinder og Tinder-praksiser kan sies å utfordre tradisjonelle idealer av intimitet, forpliktelse og romantisk kjærlighet. I det følgende vil det gis en kort redegjørelse av fire slike studier som kan sies å representere hovedargumentene i denne forskningen.

I 2016 utførte Maryia Dubrouskaya en studie med tittelen *Pick-up Rules: An Autoethnographic Study of Acquaintance-making in Tinder (Based on Personal Experience in Vilnius and Tel-Aviv)*. Ved hjelp av en autoetnografisk metode for datainnsamling undersøket hun virkningen av Tinder på scenarier for romantiske forhold. Hun ønsket å demonstrere hvordan appens arkitektur former prosessen av å bruke appen, og å skissere Tinders plass i kontekst av «hook-up»-kultur. I tillegg ønsket hun å undersøke den sosiokulturelle bakgrunnen av romantisk forholdstransformasjon i postmodernitetsepoken – og i kontekst av moderne medier – basert på verkene til Z. Bauman og A. Giddens (Dubrouskaya 2016, 2). Studien avdekket at spesifikke funksjoner av Tinder, som f.eks. «spillifisering»⁶ av brukergrensesnittet, minimalistisk design og det visuelle komponentet i informasjonen som blir gitt om brukere, resulterer i at brukerne tar valg til fordel for overfladiske, disponible og kortvarige forhold, og at de ikke fremmer lange samtaler på appen eller emosjonell

⁶ «Spillifisering» (gamification): definert som anvendelsen av spillmekanikk/spilldesignprinsipper i ikke-spillsammenhenger for å øke brukerengasjement, lykkefølelse og lojalitet (Growth Engineering 2018)

investering i dem (ibid, 46). Hun operasjonaliserte begrepet «hook-up» som enhver seksuell aktivitet (ikke nødvendigvis samleie) utenfor et forpliktende forhold, og demonstrerte at Tinder vokste fram som et *produkt* av hook-up kultur og som en respons til dens etterspørsel (ibid). Videre fant hun at transformasjonen av romantiske forhold i postmoderniteten tillot legitimering av «hook-ups» som en sosialt akseptabel atferd og at Tinder er et instrument for å utøve denne atferden. Ved å gjennomgå både Giddens' og Baumans teorier om postmodernitetens innvirkning på konseptene om kjærlighet, sex og erotikk, viser hun også hvordan begge disse forfatterne bidrar til en bedre forståelse av de eksisterende tendensene til å tolke og forstå begrensningene av seksuell frihet i dagens samfunn (ibid).

En annen fremtredende sosiologisk studie som tar for seg sosiale og kulturelle implikasjoner av datingapper, er *Liquid love? Dating apps, sex, relationships and the digital transformation of intimacy*, utført av Mitchell Hobbs, Stephen Owen og Livia Gerber i Australia i 2017. Målet med studien var å undersøke erfaringene til brukere av digital dating og «hook-up»-apper for å vurdere i hvilken grad en digital transformasjon av intimitet kan sies å være i gang (Hobbs et al. 2017, 271). Studien undersøker de ulike «affordances»⁷ som tilbys av datingapper, og om brukere føler at teknologien har påvirket deres seksuelle praksiser og syn på langsiktige forhold, monogami og andre romantiske idealer (ibid). I tillegg benytter studien Baumans teori om kjærlighet i det moderne, «flytende» samfunnet som teoretisk rammeverk, og undersøker om datingapper fasiliterer det han kaller «liquid love» ved å studere nærmere de påvirkningene som datingapper medfører (ibid, 272). De eksplorative funnene gitt av studien viser noen negative påvirkninger: Noen deltagere uttrykket at de følte interaksjonene som foregikk via denne teknologien var noe overfladiske, ettersom de for det meste var basert på profilbilder som ikke kunne gi en rettferdig beretning av en persons personlighet. Andre var bekymret for at datingapper reduserte mennesker til handelsvarer (commodities) i en markeds plass for romantiske alternativer, og at utvekslinger var for strategiske (ibid, 281-282). Hobbs et al. skriver også at et lite antall deltakere følte at de gikk glipp av intime opplevelser i og med at det kun var «de attraktive personene» som var i stand til å utnytte hele spekteret av muligheter som nettverket tilbyr (ibid, 281). Likevel, til tross for bekymringer om strategisk- og inautentisk atferd, mente majoriteten av deltagerne i studien at teknologien kun forbedret deres ønsker og evner til å finne en date eller en passende livspartner (ibid, 282).

⁷ «Affordances»: definert i *The dictionary by Merriam-Webster* som «kvaliteter eller egenskaper ved et objekt som definerer dens mulige bruksområder eller som gjør det klart hvordan den kan eller bør brukes» (Merriam-Webster Dictionary).

Hobbs et al. konkluderer med at funnene hovedsakelig tyder på at brukere av datingapper betrakter dem som *velkomne* mellomledd i jakten på kjærlighet, sex og intimitet, og i motsetning til Baumans argument viser funnene at datingapper og generell nettdating *ikke* gjør idealer som romantisk kjærlighet, monogami eller langsiktige forpliktende forhold mer «flytende» (Hobbs et al., 281). Snarere mener de dataen tyder på at majoriteten av individer fortsetter å verdsette og oppsøke disse romantiske idealene, og at de kun bruker teknologien som et middel til å oppsøke meningsfulle partnerskap (ibid). Deltakerne i studien følte at de hadde mer romantiske- og forholdsmuligheter enn tidligere generasjoner, og at teknologiene ga dem større handlingsfrihet (agency) når det gjelder å oppsøke og møte potensielle romantiske og seksuelle partnere (ibid). Nettverksintimitet på datingapper mener dermed Hobbs et al. dreier seg om flørting, «courtship» og den pågående jakten etter kjærlighet og selvoppfyllelse, og de argumenterer at denne formen for intimitet «brings new freedoms, opportunities and pleasures, as well as old and new anxieties about risk, self-image and love» (Hobbs et al., 282). Til syvende og sist hevder studien at noen beretninger av datingapper og moderne romantiske praksiser er for pessimistiske, og at de bagatelliserer det positive med «nettverksintimitet» (ibid, 271). Imidlertid understreker Hobbs et al. avslutningsvis at det kun med tiden vil vise seg om datingappenes forførende nettverk av romantiske muligheter har en gradvis kulturell innflytelse på folks ønsker om å forplikte seg til langvarige, monogame forhold – et område for fremtidig forskning, skriver de (ibid, 281).

En annen studie som har et mer optimistisk – framfor et pessimistisk – syn på datingapper, er den nevnte studien *Tinder: Flørt eller Forbruk? Selvpresentasjon og «affordances» i den digitale datingens æra*, skrevet av Ane Charlotte Spilde ved Universitetet i Oslo i 2019. Også denne studien utforsker brukeres selvpresentasjon på Tinder og hvordan inntrykksdannelse og interaksjon virker sammen med applikasjonens «affordances», men i tillegg diskuteres brukernes opplevelser av appen i kontekst av dominerende mediefortellinger, samt i lys av Baumans, Giddens', og Beck og Beck-Gernsheims teorier om relasjoner og intimitet i det senmoderne samfunn (Spilde 2019, V). Studiens datamateriale er samlet inn ved hjelp av tradisjonelle dybdeintervjuer og «think-aloud»-intervjuer med 12 aktive Tinder-brukere i alderen 20 til 32 år, og basert på informantenes beskrivelser argumenteres det for at Tinder har tre karakteristiske «affordances»: «distanserhet», «umiddelbarhet» og «oversiktighet» (ibid). Innenfor rammeverket av disse egenskapene presenterte informantene seg selv og analyserte andre brukeres profiler (ibid, 110). Til forskjell fra dominerende mediefremstillinger, illustrerte datamaterialet i studien at Tinder-brukere har langt flere

motivasjoner for å benytte Tinder enn kun seksuelle møter, og at motivasjonene veksler med utgangspunkt i individuelle og kontekstuelle faktorer (ibid, V). Samtidig aktualiseres ulike «affordances» avhengig av hvilken motivasjon brukeren for øyeblikket opererer utfra, hevder Spilde. I kontrast til påstanden om at Tinder er overfladisk, fant hun at Tinder-brukere skaper komplekse inntrykk og fortellinger – både om seg selv og andre brukere – primært ved hjelp av visuelle tegn innad i profilbildene (ibid). Videre argumenterer hun at applikasjonens sosiotekniske rammeverk skaper en opplevelse av distanse til andre brukere, praktisk og emosjonell, noe som muliggjør en objektivisering og kommodifisering av mennesker og relasjoner, og dermed usympatisk adferd og holdninger. Imidlertid fremhever hun også distanserhetens positive potensiale, ved at den blant annet åpner for lekenhet, eksperimentering og sosial læring (Spilde 2019, V). Sett i lys bredere historiske og samfunnsmessige tendenser, argumenterer hun til slutt at Tinder-bruk *ikke* representerer en radikal endring i holdninger til, eller utøvelse av, kurtise og relasjoner. Snarere mener Spilde at studiens funn tyder på at informantene bærer med seg og idealiserer tradisjonelle romantiske idealer, parallelt med mer pragmatiske, individualistiske holdninger til kjærlighet og intimitet (ibid, V). Tinder kan heller, i beste fall, forstås som et symptom eller en manifestasjon på bredere samfunnsendringer som har vært i emning lenge før dating-applikasjonenes inntreden, hevder hun (ibid, 111).

I tillegg til denne studien, har Spilde i samarbeid med Steffen Krüger også gjennomført en annen studie om Tinder: *Judging Books By Their Covers – Tinder Interface, Usage and Sociocultural Implications* (2019). Også denne studien tar utgangspunkt i den pessimistiske, offentlige diskursen om Tinder som påstår at appen markerer slutten på tradisjonelle – så vel som sunne – forestillinger om kjærlighet og romantikk, og gjennomsyrrer dem med en forbruker- og kommodifiseringslogikk. Til forskjell fra Spildes 2019 studie, foretar de her en nøye studering av *brukergrensesnittet* på Tinder for å undersøke *hvordan – og i hvilken grad* – konturene av slik kommodifiseringskultur kan spores i designet og bruken av appen (Krüger og Spilde 2019, 2). Ved å benytte kritisk- og Foucauldiansk teori som rammeverk fant de sterke objektiviserende tendenser innebygd i appens grensesnitt og dens spilllignende presentasjon av profiler, men disse tendensene mener de imidlertid er spekket med motsetninger og tvetydigheter (ibid). Mens vektleggingen på det visuelle forverrer presset på brukere om å møte kroppslige skjønnhetsnormer, så gjenoppmuntrer det også til legemliggjort intuisjon og «magefølelse», hevder de. LBRTD-apper som Tinder, mener derfor Krüger og Spilde ser ut til å føre med seg mer helhetlige vurderinger av andre mennesker enn det mer

tradisjonelle, språkbaserte datingsider gjør (ibid, 18). Til sist hevder de at selv om «spillprinsippet», som oppstår fra den begrensede tilgangen til Tinders database, hovedsakelig mater en struktur av begjær som produserer «swipes» snarere enn forhold, peker dette prinsippet også mot en (relativt) sunn måte å leve med appen på (ibid, 19). Det at brukerne kun ønsker «å spille» betyr ikke at mer meningsfulle og givende forhold elimineres, argumenterer de, men at de heller flyttes til en sfære utenfor Tinders rekkevidde (ibid).

Som vi ser er det altså uenighet blant noen av de eksisterende Tinderstudiene: Noen har et relativt pessimistisk syn og mener at Tinder fremmer overfladiske, disponible og kortvarige forhold samt legitimerer «hook-up»-kultur – og bidrar således til en erodering av tradisjonelle forståelser av romantisk kjærlighet. Andre anerkjenner disse negative virkningene av appen, men konkluderer likevel – med bakgrunn i datamaterialet – at Tinder *ikke* representerer en radikal endring i holdninger til, eller utøvelse av, romantiske idealer og relasjoner. En kartlegging av forskningsfeltet har vist at det eksisterer få studier som i dag tar for seg de sosiokulturelle implikasjonene av Tinder, og som studerer appen i lys av fremtredende sosiologiske teorier om intimitetsforståelser i moderne samfunn. Enda færre finnes det som har blitt gjennomført i Norge. Denne studien sikter å adressere dette hullet i den akademiske litteraturen, og å bidra til økt kvalitativ kunnskap om hvordan Tinder-fenomenet utfolder seg blant- og påvirker unge nordmenn. Hobbs et al. fant kanskje i 2017 at Tinder har forbedret våre opplevelser av sex, kjærlighet og intimitet, men som de også konkluderte med er det kun *tiden* som vil vise om datingappenes forførende nettverk av romantiske muligheter har en gradvis kulturell innflytelse på folks ønsker om å forplikte seg til langsiktige, monogame forhold.

3 Teoretiske perspektiver

Med utgangspunkt i sosiologiske perspektiver vil det i dette kapittelet redegjøres for teorier som benyttes i, og som skaper kontekst for den aktuelle studien. Kapittelet er delt inn i to hoveddeler: Først presenteres samtidsdiagnosene til Anthony Giddens og Zygmunt Bauman, samt kritikk disse diagnosene har mottatt. Deretter presenteres konseptet «emerging adulthood» for å beskrive den distinkte, demografiske gruppen studien tar utgangspunkt i. Samtidsdiagnosene tar for seg spørsmålet om hva som karakteriserer intime relasjoner i samtiden, mens konseptet om «emerging adulthood» tar for seg intimitetsforståelser i samtiden spesifikt for *unge voksne*. En presentasjon av disse separate, dog nært beslektet, teoriene, vil bidra til å plassere Tinder som kulturelt fenomen i en bredere historisk og samfunnsmessig kontekst.

3.1 Samtidsdiagnoser

To sentrale samfunnsdiagnostiske perspektiver som har vært særlig fremtredende i diskusjonen om hva som karakteriserer intime relasjoner i samtiden – og som følgelig har informert denne studien – er de av Anthony Giddens (1992) og Zygmunt Bauman (2003). Felles for disse sosiologene er at de redegjør for samfunnsendringer i overgangen fra tidlig til sen modernitet, og de fokuserer på oppløsningen av tradisjonelle relasjonelle bånd som følge av endringer i ideologiske og sosiale, så vel som økonomiske og materielle betingelser (Spilde 2019, 27). De påpeker begge sammenhengen mellom en samfunnsutvikling preget av nyliberalisme og individualisme, og en selvforståelse og relasjonsmoral som i økende grad styres av individuelle behov og en «markedisert» tankegang (ibid). Med andre ord vektlegger de betydningen av at tradisjonelle bånd og føringer har falt fra, og at individet står friere til å ta egne valg i romanse og øvrig livsførsel til fordel for personlig frihet, men på bekostning av stabilitet – både for enkeltindivid og samfunn (ibid, 103). For disse teoretikerne har nære relasjoner generelt, vært av interesse, men det er imidlertid *romantiske* relasjoner som har stått spesielt sentralt i deres arbeid (ibid, 27). Dette fordi det er romantiske relasjoner som er avgjørende for sosial og biologisk reproduksjon, og fordi den monogame, heterofile, livslange relasjonen har vært regnet som hjørnesteinen i vestlig, moderne samfunnsstruktur inntil relativt nylig (ibid). Når det gjelder ulikheter mellom de to samtidsdiagnosene, varierer det i hvor stor grad denne utviklingen vurderes negativt, og i tillegg vektlegges ulike aspekter ved utviklingen som mest problematiske. I det følgende vil de to teoriene, og deres mest sentrale konsepter og begreper, presenteres hver for seg.

3.1.1 Giddens: Transformasjonen av intimitet – kjærlighet og sex i senmoderne samfunn

For å beskrive samfunnet vi lever i i dag, bruker Giddens begrepet «late-» eller «high modernity» (senmodernitet) (Giddens 2013, 146). Denne fasen mener han er preget av at de grunnleggende trekkene ved moderniteten blir mer radikaliserende og globaliserte enn noen gang før (Giddens 1990, 3). Senmoderne institusjoner mener han skiller seg fra alle tidligere former for sosial orden ved at de undergraver tradisjonelle skikker og vaner, har global innvirkning og har en ekstrem dynamikk; sosiale endringer skjer hyppigere og er mer dramatiske, dyptgripende og omfattende enn i noen tidligere historiske epoker (ibid, 4-5). Mennesker har i senmoderniteten mye større mulighet til å forme sine egne liv enn de har hatt tidligere, da hovedinnflytelsene var tradisjon og skikk. Personlige identiteter ble før formet innenfor konteksten av det lokalsamfunnet folk ble født inn i, og lokalsamfunnets verdier, livsstiler og etikk ga en relativt fastsatt «guide» for livet. Under modernitetens globaliseringsforhold derimot, står folk ovenfor en ny individualisme, der de aktivt konstruerer sine egne identiteter (Giddens 2013, 145). Selv de små avgjørelsene vi tar i våre liv – hva vi har på oss og hvordan vi tilbringer fritiden vår – er en del av den pågående prosessen av å skape og gjenskape våre selvidentiteter. En enkel konklusjon mener Giddens er å si at mennesker i mange land i dag har mistet en tydelig følelse av tilhørighet og har fått mye mer valgfrihet (ibid, 147) – en valgfrihet som også har infiltrert menneskers sex- og kjærlighetsliv og som har ført til en *transformasjon av intimitet*.

I boken *The Transformation of Intimacy: Sexuality, Love & Eroticism in Modern Societies* (1992) ser Giddens på hvordan intime relasjoner er under endring i moderne samfunn. Her skriver han at ekteskap i før-moderne samfunn som regel var tilknyttet den økonomiske konteksten som var nødvendig for å skape en familie eller muliggjøre arv av eiendom (Giddens 1992, 38). Den overveldende og lidenskapelige seksuelle tiltrekningen som på denne tiden ble betraktet som kjærlighet, ble nemlig vurdert som så forstyrrende, uforutsigbar og «farlig» at den ikke var et tilstrekkelig grunnlag for ekteskap. Det var ikke før på slutten av det attende århundre at ekteskap begynte å bli basert på en ny type kjærlighet – *romantisk* kjærlighet (ibid, 38-39). Til tross for dets løfte om et likeverdig forhold basert på gjensidig tiltrekning, førte imidlertid denne typen kjærlighet, i praksis, til dominansen av menn over kvinner (ibid, 41-43). Romantisk kjærlighet, hevder Giddens, var knyttet til rasjonalisering, ettersom et forhold basert på et slikt grunnlag var «a potential avenue for controlling the future, as well as a form of psychological security (in principle) for those whose lives were touched by it» (ibid, 41).

Videre argumenterer Giddens at senmoderniteten har sett en ytterligere transformasjon i naturen av intime relasjoner, i utviklingen av det han kaller *plastisk seksualitet* – frigjøringen av seksualitet fra reproduksjon (Giddens 1992, 2). Dette skyldtes delvis fremveksten av reproduksjonsteknologier samt forbedrede prevensjonsmetoder som frigjorde kvinner fra frykten av gjentatte svangerskap og fødsler (Giddens 2013, 423). Slik plastisk seksualitet mener Giddens kan formes som et personlighetstrekk, og således er det knyttet til selvet på en iboende måte (Giddens 1992, 2). Opprettelsen av plastisk seksualitet, samt en økt vektleggelse av likeverd og selvoppdagelse, var forutsetningen for den seksuelle revolusjonen som fant sted fra 1960- til 80-tallet, og det har vært avgjørende for kvinners seksuelle autonomi og krav på seksuell nytelse (ibid, 27-28). Plastisk seksualitet innebærer at det for mange mennesker i moderne samfunn er mye større valgmuligheter enn noen gang før for når, hvor ofte og med hvem de har sex, og således mener Giddens at dets fremvekst førte med seg en endring i kjærlighetens natur (Giddens 2013, 423) – idealene av romantisk kjærlighet fragmenteres og blir sakte erstattet av det han kaller «confluent love» (sammenflytende kjærlighet), en aktiv og betinget form for kjærlighet som støter med de «for-evige», enestående kvalitetene av romantisk kjærlighet, og som forutsetter gjensidig respekt og likeverd i emosjonell intimitet (Giddens 1992, 61-62).

Fremveksten av confluent love mener Giddens bidrar til å forklare økningen av separasjon og skilsmisse. Romantisk kjærlighet innebar at gifte par var låst til hverandre, uavhengig av hvordan forholdet utviklet seg videre etter at ekteskap var inngått. Nå derimot, har mennesker flere valg: Mens skilsmisse tidligere var vanskelig eller umulig å oppnå, er ikke gifte folk i dag lenger nødt til å holde sammen dersom forholdet ikke fungerer for dem. Framfor å basere forhold på romantisk lidenskap – som altfor ofte førte til «huslig» underkastelse av kvinner – oppsøker folk i dag i økende grad idealet av det Giddens kaller «pure relationships» («rene forhold») – forhold der par holder sammen fordi de velger å gjøre det (Giddens 2013, 424). Denne typen forhold holdes sammen av hver parts aksept om at hen, «inntil videre», får tilstrekkelige fordeler fra forholdet som gjør at videreføringen av det er «verdt bryet». Med andre ord videreføres et slikt forhold kun så lenge begge parter opplever det som tilfredstillende nok for dem å bli værende i det – så lenge det møter deres emosjonelle og seksuelle behov (Giddens 1992, 58). Selv om et individ har forpliktet seg til et slikt «pure love» forhold – selv gjennom ekteskap – er det altså kun en *betinget* forpliktelse (Gross & Simmons 2002, 536). Kjærlighet i slike forhold baseres på emosjonell intimitet som genererer

tillit, og utvikler seg avhengig av hvor mye hver part er villig til å meddele sine bekymringer og behov og å være sårbar med den andre (Giddens 2013, 424).

«Pure relationships», hevder Giddens, er fundamentalt demokratiske og forsterker således individers autonomi, likeverd og lykkefølelse. Imidlertid påpeker han at disse moderne «pure love» forholdene, i likhet med moderniteten generelt, også medfører nye risikoer, der den største er utbredt psykologisk usikkerhet (Giddens, referert i Gross & Simmons 2002, 539). Den menneskelige psyke er nemlig, ifølge Giddens, en skjør ting, ettersom «eksistensforhold» reiser psykologisk urovekkende spørsmål om eksistensens natur, livets endelighet, intersubjektivitet og selvidentitet (ibid). Disse spørsmålene hevder han konfronterer oss på et følelsesmessig nivå som spedbarn, og ville kastet oss ut i en avgrunn av angst og nevroser hadde det ikke vært for det faktum at spedbarn, i løpet av sin utviklingsprosess, mottar en «emosjonell inokulasjon» mot slike bekymringer som tar form av den «grunnleggende tilliten som barnet har til sine omsorgspersoner» (ibid). Etter hvert som vi modnes derimot, må den grunnleggende tilliten anskaffet i barndommen suppleres med kulturelle ressurser som hjelper individet å håndtere eller undertrykke eksistensielle bekymringer. I den grad disse ressursene oppnår dette målet, produserer de i individet en følelse av det Giddens kaller «ontologisk trygghet» (ibid). Tradisjonelle samfunn, hevder han, tilbyr individer mye ontologisk trygghet; som nevnt ble personlige identiteter i stor grad formet av slike samfunn, og de ga en relativt fastsatt guide for livet. Mennesker som lever i posttradisjonelle samfunn derimot, opplever det som vanskelig å oppnå tilstrekkelige nivåer av slik trygghet.

Ifølge Giddens mangler individer i «pure love» forhold spesielt ontologisk trygghet (Giddens, referert i Gross & Simmons 2002, 540). Slike forhold, uavhengig av hvor følelsesmessig givende de måtte være, er nemlig, i sin natur, betinget. Individer i slike forhold må derfor konstant ha i bakhodet at det er en mulighet for at deres mest dyrebare psykoseksuelle bånd, på et ukjent tidspunkt i fremtiden, vil oppløses – en oppløsning som vil tvinge dem til å engasjere seg i den smertefulle rekonstrueringen av deres selvidentiteter, og også til å etablere nye sett med vaner og rutiner som kan tjene som «den kjernen av normalitet som individer og grupper omgir seg med». Denne konstant tilstedeværende trusselen om forholds-oppløsning produserer således en diffus angst hos individer i slike forhold, hevder Giddens (ibid). «Pure relationships» tilbyr altså potensialet for partnerskap som priser intimitet og lykke over andre sosiale eller kulturelle bekymringer, men like fullt er disse forholdene potensielt mindre holdbare og slitesterke grunnet deres kontingente natur (Hobbs et al. 2017, 273). Av denne

grunn betrakter Giddens individualiseringen som preger den intime sfære i senmoderniteten – og som har ført til fremveksten av «pure love relationships» – som et «tveegget» fenomen: skiftet bort fra tradisjonelle relasjonsformer, argumenterer han, fører med seg nye risikoer så vel som nye muligheter:

We live in a turbulent, difficult and unfamiliar world today. Whether we like it or not, we all must come to terms with the mixture of opportunity and risks it presents. The discussion of romantic love shows that nowhere is this observation truer than in the domain of personal and emotional life (Giddens 2013, 383).

3.1.2 Bauman: «Flytende kjærlighet» i en «flytende modernitet»

Snarere enn «late-» eller «high modernity», bruker den polske sosiologen Zygmunt Bauman konseptet «flytende modernitet» for å beskrive samfunnet vi lever i i dag, og «flytende stoffer» som en analogi for å beskrive konseptet. I motsetning til faste stoffer, er flytende stoffer bevegelige og fleksible. De kommer uskadd fra møte med hindringer, men bevarer imidlertid ikke sin opprinnelige form etter slike møter. De endrer seg kontinuerlig i form (Bauman 2000, 1-2). På samme måte er nåtidens samfunn, global økonomi, individer og relasjoner individer imellom, ifølge Bauman, «flytende» og i konstant endring. Den flytende modernitetens egenskaper, skriver han, handler om individet og dets økende følelser av usikkerhet og ambivalens, samt privatiseringen av disse (Bauman 2000, 29). Han understreker altså særlig den nye ansvarsbyrden den flytende moderniteten, og individualiseringen som kjennetegner den, pålegger individet – at tradisjonelle livsløp må erstattes med selvvalgte livsløp (ibid, 8). Flytende modernitet hevder han er en slags kaotisk videreføring av modernitet, der det moderne individet flyter gjennom sitt eget liv som en turist – eller nomade – og endrer bosted, jobb, ektefelle, verdier, og noen ganger mer – som politisk eller seksuell legning (Polychroni 2016, 193; Bauman 2000, 13). På denne måten ekskluderer individet seg selv fra tradisjonelle støttenettverk, samtidig som det frigjør seg selv fra restriksjonene eller kravene disse nettverkene stiller. Den flytende moderniteten stikker altså aldri dypt, den er ikke forankret, men definert av lange serier av inn- og utkoblinger. Resultatet, hevder Bauman, blir individer som ikke har rom for varige emosjonelle relasjoner (Bauman 2003, x-xiii). I stedet må det moderne flytende individet, ifølge Bauman, bruke sin kløkt, dyktighet og dedikasjon til å knytte provisoriske (midlertidige) bånd som er løse nok til å hindre kvelning – og løse nok til at de raskt kan knyttes opp igjen når omstendighetene endrer seg – men samtidig stramme nok til å gi en nødvendig følelse av trygghet nå som de tradisjonelle kildene

til trygghet er mindre pålitelige enn noen gang før (Bauman 2003, vii-viii). Dette beskriver Bauman som «skjørheten av menneskelige bånd», og en vanlig respons til denne skjørheten mener han er å erstatte kvalitet på relasjoner med *kvantitet*: Det er ikke dybden av våre relasjoner, men *antall* kontakter vi har som blir viktig for oss (ibid, xiii).

I boken *Liquid Love: On the Frailty of Human Bonds* (2003) argumenterer Bauman at kjærlighetsrelasjoner, i vår verden av tøylesløs individualisering, er «mixed blessings». De veksler mellom søte drømmer og mareritt, og det er umulig å si når den ene forvandles til den andre. I en flytende moderne setting mener han kjærlighetsrelasjoner kanskje er de mest vanlige, intenst følte og problematiske inkarnasjonene av ambivalens (Bauman 2003, viii). Det faktum at ingenting i den flytende moderniteten er stabilt og at det vi har, de relasjonene vi er i og verdiene vi setter pris på, er truet – eller i hvert fall oppleves som truet – mener Bauman medfører en engstelig og opprotet mennesketype som demper angsten sin ved å koble seg til en ny opplevelse eller relasjon, eller gå til innkjøp av en ny vare; den flytende modernitetens logikk baserer seg nemlig på at relasjoner og ting stadig kan erstattes av noe «nytt og bedre» (Bauman 2003, 58-59). Men som Bauman argumenterer trenger vi faste rammer for å være fri; uten en viss fasthet fanges vi av «det nyes» runddans. Mennesker ønsker frihet – forsått som frihet fra ekstern kontroll – men implisitt i Baumans ideer ligger altså antydningen om at vi trives best når den friheten er begrenset – når samfunnet vi lever i er mer forutsigbart og når vi har noe som forankrer oss i en ellers flytende verden (Bauman, referert i Dreher 2019). Dermed er det moderne individet revet mellom frihet og stabilitet, hevder Bauman, og det forsøker stadig å skape en levbar balanse mellom de to (Bauman, referert i Jeffries 2003). De som vipper balansen for langt mot frihet, mener han ofte kommer springende hjem igjen, desperate etter å bli elsket og ivrige etter å gjenopprette en følelse av fellesskap og intimitet. Men det betyr imidlertid ikke at det flytende, moderne individet ønsker sin gamle, kvelende trygghet tilbake. Snarere vil det ha det umulige – å få i pose og sekk, å være både trygg og fri (ibid). Forsøket på å finne en levbar balanse mellom for stramme og svake bånd – mellom for mye trygghet og for mye frihet – mener Bauman fører til et samfunn fullt av «semi-detached couples» i «top pocket relationships», eller med andre ord: «semi-separate» par i forhold de kan «ta fram når de trenger dem», men skyve langt ned i lommen igjen når de ikke gjør det (Bauman 2003, x). Alt i alt mener han at folk lærer at forpliktelse, og da særlig langsiktig forpliktelse, er en felle man burde unngå når man utvikler relasjoner til andre (ibid).

Videre i boken *Liquid Love* argumenterer Bauman at den fastheten og sikkerheten som en gang ble forsørget av livslange partnerskap, også har blitt «flytendegjort» av den tøylesløse individualiseringen og den sosiale- og teknologiske endringen som kjennetegner det senmoderne samfunnet. Han identifiserer spesifikt nettdating som symptomatisk for det han refererer til som «flytende kjærlighet» (liquid love), og hevder at det har transformert romantikk og «courtship» til en type underholdning der brukere kan date «sikre i visshet om at de alltid kan vende tilbake til markedsplassen for en ny runde med shopping» (Bauman 2003, 65). Han hevder at dating har blitt omgjort til en fritidsaktivitet der folk stort sett anses som disponible, ettersom man – i kontekst av nettdating – alltid kan «trykke på slett» (ibid).

On the internet one can date «without fear of 'real world' repercussions». Or this is at any rate how one can feel when shopping for partners on the internet. Just like browsing through the pages of a mail-order catalogue with a «no obligation to buy» promise and a «return to the shop if dissatisfied» guarantee on the front page (Bauman 2003, 65).

Bauman sammenligner altså nettdating med det å shoppe, og hevder at det er muligheten til «termination on demand» – å avslutte en relasjon umiddelbart og «uten noe søl» – som blir oppfattet som den største fordelen med det (Bauman 2003, 65). Med andre ord hevder han at moderne dating har blitt et slags kommodifisert spill, og at virtuelle relasjoner i økende grad erstatter mer faste og «ekte» forhold. Den utbredte bruken av mediert kommunikasjon mener han fører til at individer tenker mer på forbigående relasjoner, som er lette å bryte ut av, enn de gjør livslange partnerskap (ibid, 63-65). Implisitt i Baumans ideer ligger altså antydningen om at livslange monogame partnerskap, grunnet spredningen av omfattende «nettverk» av romantiske muligheter, eroderes bort (ibid, xii). Imidlertid understreker han også at ansvaret for fjerningen av visse betingelser fra listen av nødvendige betingelser for et partnerskap – som f.eks. heltidsengasjement, forpliktelse og plikten til å «være der for deg når enn du trenger meg» – ikke kun kan pålegges elektronisk dating. Mye annet har nemlig skjedd på veien til det flytende, moderne, individualiserte samfunnet som har gjort langsiktige forpliktelser til en knapphet, langsiktig engasjement til en sjelden forventning og plikten til gjensidig bistand, uansett hva som skulle komme ens vei, et prospekt som verken er realistisk eller betraktet som verdig av stor innsats (ibid, 66).

3.1.3 Kritikk og oppsummering av samtidsdiagnosene

I *The Transformation of Intimacy* (1992) forbeholder Giddens konseptet om intimitet til romantisk kjærlighet og familie, noe som har blitt kritisert for å i stor grad ignorere og negere andre typer intimitet (Strandell 2012, 17). Budgeon og Roseneil (2004) argumenterer at intimitet og omsorg nå i stor grad skjer utenfor familien, utover heteroseksuelle- og dyadiske forhold og til og med utover en romantisk kjærlighetsdiskurs (Budgeon & Roseneil, referert i Strandell 2012, 17). Dermed argumenterer de at sosiologien om intimitet i det 21. århundre må gi slipp på den heteronormative familien, og heller inkludere en pluralisme av seksualiteter, kjønnsrelasjoner, primære kilder til intimitet fra andre typer relasjoner enn parrelasjoner (som f.eks. vennskap) og det brede spekteret av praksiser som organiserer intime relasjoner (som f.eks. venner som bor sammen, ikke-monogamier og forhold der man lever «adskilt sammen») (ibid). Selv om praktiseringen av kjærlighetsforhold forblir utbredt – og ikke viser tegn til oppløsning – argumenterer altså kritikere at det kun utgjør én type intimitet, og at det på ingen måte er den eneste (Budgeon & Roseneil, referert i Strandell 2012, 17). I tillegg kritiseres både Giddens og Bauman for å ha et for pessimistisk syn på moderne samfunnsendringer – spesielt når det gjelder transformasjonen av intime relasjoner de identifiserer – og for å overdrive effektene av individualiseringen som preger det moderne samfunnet (Giddens 2013, 427). Kritikere har også angrepet Baumans ideer for å være svake og ikke-forankret i sosiologisk forskning; eksempelvis mener de at han i for stor grad vektlegger den kortsiktige innvirkningen nye teknologier som mobiltelefoner og datamaskiner har på sosiale relasjoner (ibid).

Som nevnt varierer det i hvilken grad disse to samtidsdiagnosene vurderer transformasjonen av intimitet i senmoderne samfunn som negativ. Giddens kan hevdes å ha det mest optimistiske synet på transformasjonen: Han betrakter kjærlighetsforhold som å være i ferd med å bli mer intense- og demokratiske samarbeidsprosjekter idet folk, ved hjelp av intimitet, forsøker å forankre seg i en raskt endrende og individualisert verden. Etersom moderne kjærlighetsforhold er betinget og vanskelige å opprettholde, understreker han imidlertid at de medfører nye risikoer, usikkerheter og angst. Bauman, som har et mer pessimistisk syn på transformasjonen, vurderer de samme «kreftene» av rask sosial endring som å være etsende for kjærlighetsrelasjoner, og hevder at de gjør dem overfladiske, disponible og ubrukelig skjøre. I likhet med Giddens understreker han også de nye risikoene og den psykologiske usikkerheten som medføres av transformasjonen.

3.2 Emerging adulthood

Som nevnt vil denne studien fokusere på «unge voksne» i alderen 18-29 år, ettersom det hovedsakelig er denne demografiske gruppen som benytter Tinder (Tinder 2020). I 2000 publiserte psykologen Jeffrey Arnett artikkelen «*Emerging Adulthood: A Theory of Development From the Late Teens Through the Twenties*», der han foreslo begrepet «emerging adulthood» som et nytt utviklingskonsept for å betegne perioden fra slutten av tenårene til slutten av tjuårene – da med hovedfokus på nettopp alderen 18-29 år (Arnett 2000, 469). Han mener nemlig at livene til unge mennesker i denne aldersgruppen har endret seg så drastisk siden 1960-tallet at en ny livsfase, nettopp «emerging adulthood», har utviklet seg. Denne perioden, argumenterer han, er annerledes fra både ungdomsårene som kommer før den, og voksenlivet som kommer i kjølvannet av den, og han hevder at livsfasen er en distinkt periode både demografisk, subjektivt og når det gjelder identitetsutforskning (ibid). Imidlertid spesifiserer han at livsfasen kun eksisterer i kulturer som tillater unge mennesker en forlenget periode av selvstendig rolleutforskning i løpet av slutten av tenårene og i tjuårene (ibid). For det er nettopp det denne perioden representerer – en periode av selvstendighet og identitetsutforskning som forekommer i individers liv før de inngår langvarige, voksne forpliktelser. For unge voksne på 1950-tallet var det å gifte seg ofte det første steget inn i voksenlivet; etter videregående eller høyskolen giftet man seg og forlot så foreldrenes hus (Ansari og Klinenberg 2015, 16). For dagens unge derimot, er ekteskap vanligvis et av de senere stadiene i voksenlivet (ibid). De fleste individer i industrialiserte samfunn utsetter nå både ekteskap og foreldreskap i hvert fall til slutten av tjuårene, og bruker tiden i stedet på selvfokusert utforskning idet de prøver ut forskjellige muligheter innen utdanning, karriere, romantiske forhold og verdensbilder – og de gjør så *utenfor* huset til foreldrene (Arnett 2000, 469). Ifølge Arnett fører livsfasen med seg hyppige endringer og består av utforskning, mulighet, selvfokus og personlig frihet på den ene siden, og ustabilitet og en vedvarende følelse av det å være i limbo på den andre (Arnett 2000, 479).

Arnett skriver også om kjærlighet og sex blant «emerging adults», og påpeker blant annet at perioden som banet vei for kjærlighet og sex slik «emerging adults» opplever det i dag, var 1960-70-tallet – som nevnt tidligere ble dating på denne tiden mindre formelt idet kvinnebevegelsen tok opp kampen mot distinksjoner i kjønnsroller og en ny seksuell revolusjon fant sted (Arnett 2004, 75). Forventningene til «emerging adults» i dag, hevder han, er at de skal ha en rekke romantiske partnere i slutten av tenårene og i tidlig tjuårene før de slår seg til ro med noen (Arnett 2004, 73). Tenårene og tidlig tjuårene skal være en tid for

«emerging adults» å utforske romantiske og seksuelle muligheter – en tid for å forelske seg i og å miste følelser for ulike personer, og å skaffe seg seksuell erfaring (ibid). Ifølge Arnett avklarer «emerging adults» for seg selv hvilken type person de ønsker å gifte seg med ved å involvere seg med en rekke ulike personer, og de lærer hva de *ikke* vil ha i et forhold så vel som hva de vil ha (ibid). Faktisk, skriver han, betraktes det nå som usunt å gifte seg med sin første romantiske partner; de som ikke eksperimenterer med ulike partnere advares om at de begrenser mulighetene sine for mye ved å holde seg til én person (ibid). Likevel behøver ikke de fleste «emerging adults» å oppmuntres til denne eksperimenteringen, skriver Arnett – de er selv ivrige etter mulighetene denne livsfasen tilbyr dem for å kunne ha flere kjærlighetsforhold (ibid, 74). På samme måte som livsfasen emerging adulthood er et nytt fenomen, er dagens norm om å forfølge variasjon i kjærlighet og sex før man slår seg til ro med ekteskap, også det (ibid). Imidlertid påpeker Arnett at dette fenomenet, i tillegg til å føre med seg nye friheter, også har ført med seg en ny frykt når det gjelder langvarige forpliktelser og forskjellen mellom kjærlighet og sex (ibid, 95). Blant annet mener han at det har hatt konsekvenser for jakten på kjærligheten: «emerging adults» har kanskje flere friheter i dag, men dette betyr ikke at det har blitt noe enklere for dem å finne den riktige partneren (ibid).

4 Forskningsdesign og metode

Det overordnede metodiske rammeverket i denne studien består av en kombinasjon av Grounded Theory prinsipper og Case-Study metodologi. «Grounded theory» (heretter «GT») beskrives av Charmaz og Bryant (2011) som en metode for kvalitativ undersøkelse der forskere utvikler induktive teoretiske analyser fra deres innsamlede data, og deretter samler ytterligere data for å sjekke disse analysene. Hensikten med GT mener de er *teorikonstruksjon*, snarere enn beskrivelse eller anvendelse av eksisterende teorier (Charmaz og Bryant, referert i Silverman 2014, 119). Mens forskning ofte starter med et konkret teoretisk perspektiv og ender med en testing av nøye formulerte hypoteser, eller med andre ord har en *deduktiv* tilnærming, er induktiv forskning det stikk motsatte i og med at det er det innsamlede datamaterialet, eller *empirien*, som i ettertid former utviklingen av et teoretisk rammeverk (Silverman 2014, 118-119). Teori er altså ikke «a priori», men snarere resultatet av et «grounded» perspektiv – dvs. bunn i empirien – noe som innebærer at det er god sporbarhet mellom data, kategorier og teori (Goldkuhl og Cronholm 2010, 190). I denne studien har en slik GT-grunntese vært veiledende. En sentral målsetting har vært at eksisterende teori i minst mulig grad skal begrense analysen av datamaterialet, og således innsnevre spekteret for potensielle funn. Likevel har kunnskap om teoretiske perspektiver og tidligere forskning på feltet utvilsomt hatt innvirkning på studien fra første stund. Det ble ansett som nødvendig å tilegne seg en oversikt over feltet i forkant av studiens gjennomførelse – som Goldkuhl og Cronholm (2010) skriver, risikerer man nemlig å «gjenoppfinne hjulet» dersom man ignorerer eksisterende teori, og de understreker derfor viktigheten av å bygge ny kunnskap på eksisterende kunnskap (s.191). De foreslår derfor *multi-grounded theory* (MGT) som en utvidet og alternativ GT tilnærming – en tilnærming som vektlegger teoretisk «grounding» så vel som empirisk. Her går Goldkuhl og Cronholm utover den rent induktive tilnærmingen i GT, og legger til eksplisitt bruk av eksterne teorier. Med andre ord kan forskningsprosessen de foreslår betegnes som *abduktiv* framfor rent induktiv eller deduktiv. Konsepter og temaer i denne studien ble utviklet basert på informantenes egne beskrivelser, og studien kan således betraktes som en induktiv prosess. Disse konseptene har imidlertid lagt føringen for valg av teori og blir videre knyttet opp mot denne teorien i diskusjonsdelen (kap. 6). Etersom denne studien anvender allerede eksisterende teori for å forklare de fremtredende mønstrene i datamaterialet, bærer studiens metodiske rammeverk likhetstrekk med en abduktiv MGT tilnærming snarere enn en rent induktiv GT tilnærming.

Denne studien kan også beskrives som en dybdeundersøkelse av en «case», med mål om å belyse en bredere tematikk, og studien er på denne måten nært tilknyttet «case-study»-forskning. Case-studier er intensive studier av en eller få enheter, og en populær standard definisjon er den av Yin (1989), som definerer dem som en empirisk undersøkelse «investigating a contemporary phenomenon within its real-life context; when the boundaries between phenomenon and context are not clearly evident» (Yin, referert i Andersen 2013, 24). Ettersom studien har som mål å belyse nettopp samspillet mellom fenomen og kontekst, eller nærmere sagt Tinder og romantisk relasjonsdannelse i samtiden, har «case-study» metodikk vært en nyttig anvendelse. Casestudier egner seg ikke til å kartlegge det empiriske omfanget av et fenomen – til det er kvantitative metoder bedre egnet. Snarere ligger case-studiers styrke i forståelse og forklaring av handlinger og prosesser (Andersen 2013, 25). Videre i dette kapitlet vil det redegjøres for og reflekteres over valg av forskningsdesign og de metodiske valgene som ble gjort i løpet av forskningsprosessen. I tillegg vil etiske problemstillinger drøftes, og studiens kvalitet vurderes.

4.1 Datainnsamlingsmetode, forberedelser og gjennomføring

Med hensikt om å drive en empiri-nær og eksplorerende forskning falt metodevalget for datainnsamling i denne studien tidlig på den kvalitative metoden – nærmere bestemt *kvalitative forskningsintervju*. For å belyse oppgavens problemstillinger – som i hovedsak tar sikte på å belyse Tinder-brukeres tanker og refleksjoner rundt bruk av appen – ble det gjennomført åtte semistrukturerte intervjuer med unge voksne i alderen 21-28 år som bruker, eller har brukt, Tinder.

4.1.1 Det kvalitative forskningsintervju

Steinar Kvale og Svend Brinkmann innleder boken sin *Det Kvalitative Forskningsintervju* (2017) med det følgende, retoriske spørsmålet: «Hvis du vil vite hvordan folk oppfatter verden og livet sitt, hvorfor ikke spørre dem?». Det er nemlig gjennom samtalen de mener vi lærer folk å kjenne og får vite noe om deres opplevelser, følelser, holdninger og den verden de lever i. En intervjusamtale mener de altså gir en særegen tilgang til intervjusubjekters livsverden, samt muligheter til å beskrive og forstå opplevelser fra deres ståsted forut for vitenskapelige forklaringer (Kvale og Brinkmann 2017, 18). Nettopp slike egenskaper er nødvendige for å kunne belyse forskningsspørsmålene og temaområdet i denne studien. For å

oppnå en helhetlig og fullverdig forståelse av Tinder som fenomen, ble det ansett som mest hensiktsmessig å benytte *semistrukturerte* livsverdenintervjuer – intervjuer som utføres i overensstemmelse med en intervjuguide som sirkler inn bestemte temaer, og som kan inneholde forslag til spørsmål (Kvale og Brinkmann 2017, 46). Disse tillater en nemlig som forsker å være fleksibel og å kunne stille oppfølgingsspørsmål underveis i intervjuet, samtidig som de gir et visst sammenligningsgrunnlag i analyseprosessen (ibid). Slike intervjuer brukes som regel når temaer fra dagliglivet skal forstås ut fra intervjupersonens egne perspektiver; de innhenter beskrivelser fra intervjupersonens livsverden – da særlig fortolkninger av meningen med fenomenene som blir beskrevet (ibid). En slik metode ble altså ansett som fruktbar for å få en dypere innsikt i de enkelte aspektene ved Tinder og Tinder-bruk, samt i Tinder-brukeres egne refleksjoner rundt Tinderkultur.

4.1.2 Utvalg og rekruttering

Utvalget i denne studien består av åtte studenter i alderen 21-28 år, bosatt i Bergen by. Informantene er strategisk valgt og rekruttert gjennom både nettverksrekruttering og snøballmetoden. En strategisk utvelgning vil si at utvalget er bestemt ut fra relevans for problemstillingen, noe som her omfatter at de utvalgte informantene er, eller har vært, Tinderbrukere, samt tilhører den mest aktive aldersgruppen (ca. 18-25 år) (Silverman, 2014, s.61). «Nettverksrekruttering» vil si at noen av informantene er rekruttert ved hjelp av eget nettverk: i utgangspunktet ble egen bekjentskapskrets benyttet for å komme i kontakt med Tinderbrukere. De utvalgte informantene er imidlertid ikke å regne som fra min egen, personlige vennskapskrets, men er en del av et utvidet nettverk. Flere av informantene som ble lokalisert på denne måten henviste meg så videre, ofte på eget initiativ, til andre de mente ville være interesserte i å delta i prosjektet. Denne utvalgsmetoden, der man benytter seg av det sosiale nettverket til én eller flere av de originale informantene, kalles *snøballmetoden*. Man identifiserer altså først én eller flere enheter (informanter) i ønsket populasjon på egen hånd, og bruker så disse enhetene til å finne ytterligere enheter, og så videre, helt til utvalgsstørrelsen er oppfylt (Silverman 2014, 60-61). Etter at potensielle informanter var blitt identifisert, ble de kontaktet via Facebook-meldinger og spurt om de ønsket å delta i studien. Med hensikt om å gjøre studien mest mulig representativ ble informanter også valgt på bakgrunn av en jevn fordeling mellom kjønn – fire kvinnelige- og fire mannlige informanter. For en oversikt over informantene, samt noen grunnleggende bakgrunnsopplysninger om dem, se vedlegg 1.

4.1.3 Intervjuguide og informasjonsskriv

I forberedelse til intervjuene ble det utformet en intervjuguide (vedlegg 3) – en guide som i grove trekk beskriver hvordan intervjuet skal gjennomføres (Grønmo 2016, 168) – og et informasjonsskriv (vedlegg 4) som ble utformet med utgangspunkt i NSD sin mal (NSD 2020). I dette skrivet ble informantene blant annet opplyst om at deltagelse var frivillig, at intervjuet ville tas opp med båndopptaker, at alle opplysninger om dem ville behandles konfidensielt og anonymt og at de kunne velge å trekke seg fra prosjektet når som helst. De fikk også informasjon om hvordan opplysninger om dem ville oppbevares og hva de skulle brukes til, i tillegg til at de fikk kontaktinformasjonen til både studiens veileder og personvernombudet på UiB så vel som min egen. Som nevnt ovenfor ble det i denne studien sett som hensiktsmessig å benytte en semistrukturert intervjuguide – en intervjuguide som har en spørsmålsformulering som ikke er nøyaktig nedtegnet, men formulert i form av stikkord eller beskrivelser som intervjueren skal ta utgangspunkt i når hen formulerer spørsmålet (Malt 2015). En intervjuguide skal være tilstrekkelig omfattende og spesifikk nok til at forskeren får de typer informasjon som er relevant for forskningen, men samtidig enkel og generell slik at hvert enkelt intervju kan gjennomføres på en fleksibel måte (Grønmo 2016, 168). Det ble ansett som fruktbart å basere seg på noen generelle spørsmål for å etablere en åpen diskusjon, og for å nå de aspektene ved tematikken som både jeg som forsker og informantene kanskje ikke hadde tenkt like nøye over. Intervjuguiden ble utformet med utgangspunkt i studiens problemstilling og forskningsspørsmål, og den fokuserte på tematikkene Tinder-bruk og samtidens Tinderkultur, samt intimitetsforståelser og romantiske idealer. Bruken av intervjuguiden ble under intervjuene tilpasset de individuelle informantene for å utnytte og forme seg etter intervjusituasjonen (Kvale og Brinkmann 2017, 166). Med utgangspunkt i problemstillingen og forskningsspørsmålene ble det utviklet fem hovedtemaer, forankret i både teori, eksisterende forskning og Tinder-fremstillinger i media og populærkultur (ref. de lyseblå, nummerte radene i vedlegg 3). Ut fra disse temaene ble så konkrete spørsmål, som antageligvis ville belyse temaområdene fra ulike vinkler, formulert (venstre kolonne). I tillegg ble det formulert noen mer detaljerte tilleggsspørsmål (høyre kolonne) som kunne benyttes dersom informantene skulle finne det vanskelig å besvare hovedspørsmålene.

4.1.4 Gjennomføring av intervjuene

Datainnsamlingsperioden foregikk mellom november 2019 og januar 2020. Halvparten av intervjuene ble utført i private rom på universitetsområdet, der det ble stelt i stand med kaffe og snacks for å gjøre opplevelsen så hyggelig og uformell som mulig. I disse intervju tilfellene ønsket informantene at jeg, som forsker, skulle bestemme intervjusted. Den resterende halvparten av intervjuene derimot, ble utført hjemme hos informantene selv, ettersom de ga uttrykk for at dette ville være mest beleilig for dem. For å etablere en avslappet sosial kontekst samt trygge rammer for informantene, var nettopp fleksibilitet et viktig hensyn i intervjusituasjonen. I forkant av intervjuene ble informantene gjort kjent med informasjonsskrivet og intervjuene ble introdusert med en brifing; jeg definerte situasjonen for informantene, fortalte litt om formålet med intervjuet og spurte om de hadde noen spørsmål før intervjuet begynte (Kvale og Brinkmann 2017, 160). I håp om at det skulle føre til mindre anstrengelse fra deres side, fikk informantene også beskjed om å betrakte intervjuet som en uformell samtale der «uformelt språk» var helt greit, om ikke oppfordret, å bruke. I tillegg ble det tydeliggjort at målet med intervjuene ikke var å skille mellom «rett» og «gal» måte å bruke appen på, men at jeg som forsker, på objektivt vis, ønsket innsikt i alle aspektene ved appen, og dermed ville sette pris på en mest mulig ufiltrert og ærlig formidling av deres tanker og holdninger. Under intervjuene var målet å i størst mulig grad la informantene selv «lede an» samtalen, noe som ble gjort ved å tillate dem å strukturere intervjuet i forhold til egne tankeprosesser og å peke på sammenhenger de selv betraktet som relevante. Dette førte til at informantene meddelte erfaringer og historier som intervju spørsmålene muligens ikke ville ha dekket, og i mange tilfeller tok de uoppfordret opp temaer som intervjuguiden inneholdt før de ble spurt om dem. På denne måten underbygget informantene opprinnelige antagelser, og i tillegg førte denne «åpne» samtaleformen til at de i flere tilfeller pekte ut nye sammenhenger av relevans for studien. Lengden av intervjuene varte alt mellom 70 minutter til to timer. Avslutningsvis ble informantene bedt om å fylle ut et kort spørreskjema som tok for seg visse bakgrunnsopplysninger (vedlegg 2). Disse opplysningene ble ansett som relevante for studien i den forstand at de ville kunne bidra til å gi en mer helhetlig forståelse av informantenes ståsted i forhold til intervjutematikken.

4.1.5 Utfordringer i innsamlingsperioden

Til min store fortvilelse skjedde det en teknisk feil med båndopptakeren under intervjuet med en av informantene, Jesper⁸ (25), som resulterte i at kun noen sekunder av intervjuet ble tatt opp – noe som ikke ble oppdaget før i ettertid. Et 70 minutters langt intervju, som inneholdt verdifullt datamateriale til studien, var dermed borte. For navigasjonens skyld hadde jeg underveis i intervjuet tatt skriftlige notater, og dermed benyttet jeg disse, kun timer etter intervjuet hadde funnet sted, til å skriftlig gjenskape intervjuet mens det fremdeles lå ferskt i minnet. Ved å gjennomgå intervjuguiden spørsmål for spørsmål klarte jeg å huske, og skrive ned, det mest sentrale informantene hadde svart om de ulike temaene, og etter en prat med veileder fikk jeg beskjed om at jeg på gyldig vis kunne bruke dette som datamateriale til studien dersom den aktuelle informantene samtykket til det. Informantene fikk dermed lese gjennom det skriftlig gjenskapte intervjuet, og bekreftet at det som stod der samsvarte med det han hadde uttalt under det muntlige intervjuet ved å signere en samtykkeerklæring (se vedlegg 5).

4.2 Bearbeiding og tolkning av data

Etter alle intervjuene var ferdig gjennomførte, og transkripsjonene forelå, kom det samlede materialet på 213 A4-sider. Det å sitte igjen med en så omfattende mengde datamateriale kan innebære en risiko for «å gå seg vill» i en jungel av transkripsjoner, og en stor utfordring i analysefasen av en studie er dermed hvordan å velge ut det som er viktigst og det som best belyser problemstillingen (Kvale og Brinkmann 2017, 216-217). Det er imidlertid viktig å bemerke at arbeidet med en analyse ikke foregår isolert eller adskilt fra arbeidet ellers under en slik forskningsprosess; analysen starter gjerne under selve intervjuet, eller til og med under planleggingsfasen av en slik studie, noe som gjør at den endelige analyseringen både blir enklere samt baseres på tryggere grunn (ibid, 216). Som nevnt består det overordnede metodiske rammeverket i denne studien av grounded theory prinsipper, og den tilhørende analysemetoden i en slik tilnærming – som dermed ble benyttet i denne studien – er en «konstant komparativ metode» som vektlegger tilbakevendende tematikk (Goldkuhl og Cronholm 2010, 188). I en slik metode blir data innsamlet, oppskrevet og gjennomgått linje for linje – som oftest innenfor et avsnitt. Ved siden av eller nedenfor avsnittet blir kategorier eller såkalte «labels», eller *koder*, generert, og en liste over dem vokser (Miles og Huberman

⁸ Navnet er et pseudonym.

1994, 58). Denne analysemetoden går altså ut på å separere, sortere og syntetisere datamaterialet gjennom «koding» for å lettere kunne sammenligne det (Silverman 2014, 119).

Kodingen av materialet var en omfattende prosess som foregikk i flere omganger. I første omgang ble intervjuene kodet ved hjelp av «åpen koding» – en empiri-nær og induktiv koding der man bryter ned, undersøker, sammenligner, konseptualiserer og kategoriserer dataen (Strauss og Corbin, referert i Kvale og Brinkmann 2017, 226). I denne omgangen ble datamaterialet konstant sammenlignet – både på tvers av intervjuene og innad i det enkelte intervju – på jakt etter likheter og ulikheter, noe som førte til nedskrivning av deskriptive notater og begreper. En slik form for koding er «datastyrt» – man starter uten koder og utvikler dem gjennom tolkning av materialet (ibid, 227). I tillegg ble «labels» generert på bakgrunn av spesifikke ord og uttrykk som informantene selv brukte i intervjuene, samt delvis modifiserte versjoner av disse uttrykkene. Denne typen koding refereres ofte til som «in vivo» koding, og er vanlig å bruke på et tidlig stadium av analyseprosessen (Rapley, referert i Silverman 2014, 120). I neste omgang ble det foretatt en mer fokusert koding, og analysen ble gradvis forflyttet fra et deskriptivt til et mer teoretisk nivå, noe som førte til en «metning» av materialet der ingen nye innsikter eller tolkninger syntes å fremgå av ytterligere kodinger (Kvale og Brinkmann 2017, 227). En slik koding gjenspeiler det som innenfor GT kalles «selektiv koding» (Mills et al. 2010, 158). Det er på dette punktet i dataanalysen – etter man har identifisert kjerne kategorier som har vokst fram av en åpen-koding – at man begynner å anvende teori for å forklare tendenser i datamaterialet, og videre å generere teori *fra* dataene (ibid). Dermed er dette å regne som en deduktiv prosess – en prosess som omfatter både oppdagelse og belysning, og som kan resultere i teoretisk generering av forskjellige nivåer av abstraksjon fra dataene, samtidig som teorien fremdeles er empirisk forankret i datamaterialet (ibid).

Kodingen av datamaterialet førte til at meningen i lange intervjuuttalelser ble redusert til noen enkle kjerne kategorier, og således reduserte og strukturerte kodeprosessen intervju transkripsjonene til en oversiktlig tabell. Videre la disse kategoriene grunnlaget for strukturen analysekapitlene er inndelt i. For avgrensningen sin del har ikke de kodene som var å regne som mindre fremtredende, eller mindre relevante for studiens problemstilling, blitt grundig belyst i analysen. Til tross for denne prioriteringens nødvendighet, kan den hevdes å utgjøre en mangel ved studien.

4.3 Etiske refleksjoner

4.3.1 Informert samtykke og konfidensialitet

Dette prosjektet ble på forhånd meldt til og godkjent av NSD (vedlegg 6), og har videre blitt utført med etisk forsvarlig forsvarspraksis. To grunnleggende etiske betraktninger i forbindelse med studien har vært informert samtykke og konfidensialitet. Informert samtykke ble sikret fra alle informantene før intervjuene startet; de ble alle gjort kjent med informasjonsskrivet – som inneholdt informasjon om hva deres deltagelse ville innebære – før de signerte en samtykkeerklæring (vedlegg 4). Konseptet om informert samtykke baserer seg primært på prinsippet om individuell autonomi og er en viktig etisk retningslinje å følge under utføringen av forskningsintervju (Silverman 2014, 104). Konfidensialitet i forskningen refererer til enigheten med deltakerne om hva som kan gjøres med dataene som blir et resultat av deres deltakelse (Kaiser, referert i Kvale og Brinkmann 2017, 106), og i dette prosjektet innebar det at private data som identifiserte deltakerne, ikke ville avsløres. I tråd med det overordnede hensynet om å overholde løftene man har gitt til informantene, har det i denne studien blitt utført flere tiltak for å ivareta anonymitetskravet. Med hensyn til NSD sine retningslinjer skal man ikke oppbevare personopplysninger på private enheter, og intervjuene ble derfor oppbevart på en ekstern- og passordbeskyttet harddisk. I tillegg har informantenes navn blitt erstattet med pseudonymer, og spesifikke opplysninger som f.eks. hjemby – samt andre opplysninger nevnt under intervjuene som muligens kunne bidratt til identifisering – har blitt anonymisert.

4.3.2 Hensyn til maktskjevhet og informantenes beste

Ettersom forskningsintervjuet ikke er en konversasjon mellom likeverdige deltagere – det er forskeren som kontrollerer samtalen – kan det sies å eksistere et «asymmetrisk maktforhold» mellom forsker og intervjuperson (Kvale og Brinkmann 2017, 22). Intervjueren har vitenskapelig kompetanse, og det er hen som setter i gang og definerer intervjusituasjonen, bestemmer temaet for intervjuet, stiller spørsmål, beslutter hvilke svar som skal følges opp og avslutter samtalen (ibid, 52). Forskeren har som regel også monopol på å fortolke intervjupersonens utsagn, og har således det privilegium å fortolke og rapportere hva den intervjuede virkelig mente (ibid). Denne maktskjevheten er dermed et viktig hensyn i intervjusituasjonen, og jeg som forsker måtte forsøke å håndtere det ansvarlig.

Under intervjuene ble det lagt vekt på å gi positiv verbal og non-verbal respons, som f.eks. å komme med utsagn som «jeg skjønner» og «ikke sant», eller ved å nikke anerkjennende. Avslutningsvis ble det åpnet for at informantene kunne stille spørsmål, ta opp temaer eller legge til bemerkninger dersom de følte noe ikke hadde blitt tilstrekkelig gjennomgått, i tillegg til at det ble gjennomført en kort debriefing der de ble spurt hvordan de selv følte intervjuet hadde gått. Når intervjuet er over kan det nemlig oppstå en viss anspenning eller angst hos intervjupersonen, ettersom hen har vært åpen om personlige og kanskje emosjonelle opplevelser (Kvale og Brinkmann 2017, 160). Under debriefingen ga imidlertid samtlige informanter inntrykk for at de opplevde intervjuet som en berikelse, og at de gjennom selvrefleksjon følte de hadde fått ny innsikt i et betydningsfullt tema i deres livsverden. Helt til sist nevnte jeg også for hver enkelt informant noen av de hovedpunktene intervjuet hadde gitt meg innsikt i – med hensikt om å understreke hvor verdifulle data de hadde bidratt med – og takket dem ordentlig for deres deltagelse.

4.4 Kvalitetsvurdering

Som nevnt er denne studien nært tilknyttet «case-study»-forskning, og i sin bok «Casestudier» (2013) skriver Andersen at hva som kjennetegner en god casestudie tar opp spørsmål om *validitet og reliabilitet* (Andersen 2013, 14). Når det gjelder spørsmål om validitet skiller man ofte mellom *indre* og *ytre* validitet, der førstnevnte dreier seg om kvalitet og troverdighet og framheves ofte som casestudiens styrke (ibid). Med andre ord dreier det seg om hvorvidt en undersøkelse og dets metoder undersøker det den er ment å undersøke (Kvale og Brinkmann 2017, 276). For å styrke denne studiens validitet har dens premisser blitt tydeliggjort, og valgene som har blitt tatt underveis i forskningen har blitt gjort rede for på en grundig måte. I tillegg ble det – i forsøk på å styrke studiens validitet – stilt oppklarende spørsmål under intervjuene, og således bekreftet jeg at fortolkninger jeg gjorde ga gjenklang hos informantene selv. Under intervjuene ble det også tatt hensyn til å stille åpne og ikke-ledende spørsmål, slik at informantenes svar – og følgelig datamaterialet som helhet – ikke kan hevdes å være manipulert eller ledet i en bestemt retning av meg, forskeren. Kartlegging av tidligere forskning og nærliggende teori har også bidratt til å styrke studiens validitet, i og med at mine egne funn på slik måte ble sidestilt med alternative funn og forklaringer – og dermed også potensielle kilder til invalidering.

Ytre validitet er et spørsmål om hvor representative en undersøkelses funn er for en større populasjon, altså i hvilken grad resultatene kan generaliseres til andre utvalg og situasjoner. Med tanke på empirisk representativitet stiller casestudier svakere på denne fronten, ettersom de kun går i dybden på noen få enheter (Andersen 2013, 14). Utvalget i denne studien består som nevnt av åtte studenter i alderen 21-28 år, som alle var bosatt i samme by. Til tross for at det er unge voksne i denne aldersgruppen som er mest representative for Tinders brukerbase, kan ikke informantene i denne studien hevdes å være representative for alle typer Tinderbrukere – noe som utgjør en restriksjon ved denne studien. Det at de alle drev med høyere utdanning i en storby, samt tilsynelatende hadde lik sosioøkonomisk status, gjør at de, i det store bildet, befinner seg i en lignende livssituasjon som hverandre, og resultatene av denne studien er dermed å betrakte som mest gyldige for denne demografiske gruppen. Imidlertid skiller det mellom empirisk representativitet og teoretisk representativitet: sistnevnte vil si en generalisering *fra case til teori*, og må bygge på overbevisende argumentasjon om hvordan empiriske sammenhenger og prosesser kan ses som representative for typologier, begreper og forklaringsmekanismer (ibid). Således er det i casestudier, og i denne studien, mulig å slutte fra empirisk variasjon til et teoretisk univers.

Reliabilitet har med forskningsresultatenes konsistens og troverdighet å gjøre, og dreier seg om hvorvidt et resultat kan reproduseres på andre tidspunkter av andre forskere – hvorvidt det kan etterprøves (Kvale og Brinkmann 2017, 276). Det etableres gjennom overbevisende dokumentasjon av framgangsmåter, datagenerering og analyse (Andersen 2013, 14), noe jeg på best mulig vis har forsøkt å inkorporere i studien gjennom dette kapitlet. Ettersom jeg kan fremlegge en nedskrevet intervjuguide (vedlegg 3) og har presentert en detaljert beskrivelse av studiens forskningsdesign, kan studien hevdes å være, i hvert fall til en viss grad, etterprøvable.

5 Analyse

Grunnet det omfattende datamaterialet, som bestod av 213 sider, var det i analysearbeidet både nødvendig og uunngåelig med *strategisk seleksjon*. På bakgrunn av kategoriene generert under analysearbeidet, er studiens funn inndelt tematisk i tre hovedkapitler: «Motiver for bruk», «Selvpresentasjon og evaluering» og «Implikasjoner for romantisk relasjonsdannelse». I tillegg til analysekategoriene, tar kapitlenes inndeling utgangspunkt i studiens problemstilling og forskningsspørsmål, informantenes fortellinger, samt fortolkninger, distinksjoner og problemstillinger som opptok informantene selv. For å undersøke studiens problemstilling – *I hvilken grad kan Tinder og Tinder-praksiser sies å utfordre tradisjonelle idealer av intimitet, forpliktelse og romantisk kjærlighet?* – ble det, som vi så innledningsvis, utviklet fem forskningsspørsmål i denne studien. Hovedsakelig tar analysekapittelet sikte på å belyse de tre første av disse:

- Hvordan begrunner Tinder-brukere sin bruk av appen?
- Hvordan fremstiller Tinder-brukere seg selv og hvordan evaluerer de andre brukere via profiler?
- Hvordan reflekterer Tinder-brukere selv rundt dagens Tinderkultur?

De to siste forskningsspørsmålene derimot, som undersøker studiens funn i en bredere historisk og samfunnsmessig kontekst, blir først adressert direkte i diskusjonskapittelet. Som nevnt har tilbakevendende tematikk, på tvers av intervjuene, stått i fokus under analysearbeidet, noe som eksemplifiseres underveis med underbyggende og utdypende utsagn. Alle delkapitlene og tematikken de belyser er således basert på temaer og beskrivelser av relevans for problemstillingene som forekom i enten alle, eller i *flertallet* av intervjuene. Der enkelte beskrivelser som derimot skiller seg fra hovedmønstrene i materialet bidrar til nødvendig nyansering eller belyser interessante skillelinjer og kontraster, vil også disse fremheves. Denne formen for utvelgelse innebærer en risiko for at noen temaer faller i bakgrunnen, og at eksemplene som presenteres ikke alltid kan sies å være representative for alle informanter. Presentasjonen av studiens funn tar imidlertid sikte på å belyse og sammenstille de sentrale perspektivene i materialet som helhet, uten å undergrave det enkelte intervjus egenart (Thagaard 2009, 110-112).

5.1 Motiver for bruk

Formålet med å inkludere informantenes motiver i denne studien er ikke å providere en omfattende oversikt over spekteret av mulige motiver, eller hyppigheten av det enkelte motiv – til det er andre forskningsmetoder bedre egnet. Snarere er formålet å tilby tilstrekkelig kontekstualisering for å kunne forstå informantenes videre beskrivelser av egen Tinder-bruk, samt å belyse hva som betraktes som akseptable motiver, forventninger og handlinger blant brukere. Spørsmålet om hva som var motivasjonen bak nedlastningen av- og formålet med bruken av Tinder genererte ulike svar blant informantene, og i tillegg til å forklare hva deres personlige formål med bruk av appen var, beskrev de også Tinder-motiver i en bredere, mer generell kontekst – de listet opp hva de hadde inntrykk av at var hovedformålene til Tinder-brukere flest. Etersom informantene ofte samhandler med andre brukere på appen, og ettersom Tinder er, som vi så innledningsvis, godt etablert i unge voksnes hverdag så vel som i deres hverdagssamtaler, har informantene godt grunnlag for å kunne uttale seg om generelle motiver så vel som personlige. Basert på det tilbakevendende mønsteret som gikk igjen i alle informantenes fortellinger, både om personlige og generelle motiver for bruk, har disse motivene her blitt oppsummert i seks kategorier:

1. For å få oppmerksomhet og bekreftelse
2. For å «finne et ligg» (uforpliktende og tilfeldig sex)
3. For å finne en kjæreste/seriøst forhold
4. For underholdning og tidsfordriv
5. For nysgjerrighetens del og for å sjekke «hvem som er på markedet»
6. Fordi det er sosialt, trendy og «alle gjør det»

Imidlertid nevnte noen av informantene at formål for bruk også kunne være situasjonsbetinget – formålet med bruk av appen kunne variere både med livssituasjon, alder, dagsform og humør. I tillegg var det noen av motivene som overlappet – informantene oppga flere kategorier som svar da de ble spurt hva som var motivasjonen bak bruk av appen. I dette delkapittelet presenteres de tre første formålskategoriene hver for seg, i og med at disse var de mest fremtredende (dvs. fremsto som av størst betydning), mens de tre sistnevnte vil sammenslås og presenteres i én og samme kategori – de fleste informantene nevnte nemlig en eller flere av disse som motivasjonsfaktorer, men de overlappet ofte og fremsto som nært beslektet.

5.1.1 Oppmerksomhet og bekreftelse

Et av de mest fremtredende svarene blant informantene, både når det gjaldt personlige og generelle formål for bruk, var søket etter oppmerksomhet og bekreftelse. Fem av åtte informanter oppga denne kategorien som personlig motivasjonsfaktor for bruk av Tinder, mens samtlige beskrev den som fremtredende hos Tinder-brukere flest. Disse formålene ble begrunnet med både kjedsomhet og et ønske om å øke egen selvtillit og å tilfredsstille det de stadig refererte til som et «bekreftelsesbehov».

Jeg begynte med Tinder etter min første kjæreste og jeg gjorde det slutt, men da var det sånn.. Jeg hadde fortsatt kjærlighetssorg, så jeg brukte det på en måte bare for å få en type oppmerksomhet som jeg ikke fikk ellers. [...] Så det var ikke fordi jeg faktisk var interessert i å møte noen, men du vil jo på en måte ha den bekreftelsen; det er jo gøy når du swiper «ja» på noen du synes er attraktiv, og så ser du at det blir en match liksom. (Daniel, 23)

90% av det [bruken av Tinder] er jo å få de matchene egentlig, det er sånn «selvtillits-boost» om jeg skal være helt ærlig. [...] Det var jo mest for å sjekke hvor attraktiv du var, på en måte. (Pernille, 24)

Samtlige informanter beskrev Tinder som en arena for å få bekreftelse og bedre selvfølelse, i og med at en «match», og interessen den tilsynelatende indikerer fra personen man matchet med, gir en følelsen av å være ettertraktet og tiltrekkende. Om man så i tillegg får en melding fra en man har matchet med, får man en oppmerksomhet som gir ytterligere bekreftelse og som forsterker følelsen av å være ettertraktet. Man får med andre ord bekreftet at andre betrakter en som seksuelt- eller romantisk attraktiv, noe de fleste informantene omtalte som en «selvtillitsboost». Det kom også fram av informantenes beretninger at de som bruker Tinder til dette formålet, som regel ikke svarer på meldinger de får på appen og oppsøker i hvert fall ikke kontakt med noen av «matchene» sine selv – målet deres har nemlig allerede blitt realisert bare ved å få «matchen» og/eller meldingen.

Jeg gikk aldri på date eller noe via Tinder, det var mer sånn for å få matches og for å se hvem som var der inne og sånn, det var det som var kjekt: Den der «boosten» du får når det blir sånn «yes, jeg fikk en match med ham!» liksom. Men du gjorde jo aldri noe mer ut av det. Jeg tror ikke jeg snakket med noen eller noe, det var mer den matchingen.. (Pernille, 24).

Det er litt sånn at en del [gutter] sender melding og så svarer jeg ikke. Ofte kan du kanskje swipe ja på en som du ikke synes er driitkjekk, men som du synes er ganske kjekk der og da, så når han da sender melding fordi dere har matchet, så er det egentlig ikke sånn at.. Altså, da hadde jeg egentlig bare lyst

på den lille oppmerksomheten. Og det er nok. Så skriver han gjerne sånn «å herregud, du var fin», og så svarer jeg ikke. For da er det bare sånn.. Jeg har allerede blitt tilfredsstilt liksom. Det skjer ganske ofte. (Rikke, 23)

Det kom altså fram av intervjuene at det å akkumulere «matches» på appen nærmest betraktes som et mål i seg selv, og jo høyere antall, desto større er bekreftelsen på at man er attraktiv og ettertraktet. Dette understrekes ytterligere av forholdet mellom antall matches informantene hadde, og antallet de faktisk hadde samhandlet med.

| Informant: | Marie | Daniel | Rikke | Martin | Jesper | Pernille | Amanda | Espen |
|-----------------|-------|--------|-------|--------|--------|----------|--------|-------|
| Antall matches: | - | 89 | 439 | - | 66 | 300+ | 200+ | 300+ |

Tabell 1. «+»-tegnet viser her til at informantene påstod de hadde «litt over» eller «hvert fall over» det gitte tallet som står i tabellen. «-»-tegnet viser til at de ikke oppga svar i det hele tatt.

Her ser vi en oversikt over antall matches noen av informantene hadde akkumulert innen det tidspunktet intervjuene ble gjennomført. Da de ble spurt hvor mange av matchene sine de faktisk hadde interagert med, dvs. hvor mange de hadde snakket med i appens chat-funksjon, svarte samtlige informanter at de kun hadde interagert med ca. 10 prosent av dem (de understreket imidlertid at dette også kunne skyldes andre ting, som at de rett og slett eksponeres for så mange Tinder-brukere, og matcher med et så høyt antall, at det er umulig å ha kontakt med alle). Noen informanter nevnte også at det å swipe høyre på *alle* brukere man får opp, kun for å se hvem som har «liket» en tilbake, også er en «greie folk gjør» – og noen av dem innrømmet å ha gjort det selv. Noen Tinder-brukere føler altså et såpass stort behov for å se hvem som har «liket» dem – for bekreftelsens skyld – at de ikke bryr seg om disse brukerne de da matcher med får falske forhåpninger og tror at de liker dem tilbake. Forsøker disse «matchene» å ta kontakt, så er det jo – som flere av informantene konsekvent påpekte – «bare til å ikke svare», eller «bare til å slette». Disse trendene indikerer at matching ikke nødvendigvis betraktes som et springbrett for relasjonsutvikling med potensielle partnere – slik appen i utgangspunktet er intendert for, men snarere som en kanal for å styrke selvfølelsen.

5.1.2 Uforpliktende og tilfeldig sex

Av informantenes fortellinger kom det fram at Tinder, slik det fremstilles i media, ofte blir brukt til søken etter kortvarige, seksuelle relasjoner. Dette motivet ble nevnt av samtlige

informanter, enten som et personlig formål eller som en oppfatning av hvordan appen brukes generelt. Kun to informanter, Jesper (25) og Martin (28), fortalte at de *selv* bruker eller har brukt Tinder for «å finne noen å ha sex med», men imidlertid kom forestillingen om at Tinder ofte benyttes for seksuelle formål av *andre* stadig til syne i informantenes beretninger.

Jeg tror det finnes de som er bastante på at de kun er ute etter forhold liksom, som helst vil møtes først over en kaffe eller en øl, men så har du de som ikke tenker så veldig mye over det, som jeg tror er en større andel av gruppen – de som er sånn «ja, vi kan godt ligge sammen på lørdag» liksom.. At de bruker Tinder for å finne seg «hook», og ikke for å finne kjæreste.. (Daniel, 23)

[En av grunnene til at folk bruker Tinder] er sex, 100 prosent. Tinder er en lett måte å finne ut hvem som er i byen da – hvem du potensielt kunne ha møtt ute. Det er jo veldig sånn.. grei måte å liksom «okei, hun er singel, hun bor i denne byen», og så kan du spør «skal du ut i helga?», på en måte – «møtes?». [...] Jeg har selv fått meldinger kl.03.00 på en lørdag liksom: «Hvor er du?», sant.. (Rikke, 23)

I tillegg innrømmet noen av informantene at deres bruk av appen tidligere hadde ført til «one night stands» eller andre seksuelle relasjoner til tross for at dette i utgangspunktet ikke hadde vært intensjonen eller *formålet* deres. Flere av informantene fortalte også historier om interaksjoner med andre brukere på appen som forsøkte å oppnå seksuelle møter med *dem*. I et tilfelle ble appen til og med beskrevet som en «one-night-stand»-app, og flere fortalte at det ikke var et sjeldent syn å se beskrivelser som «ikke på jakt etter noe seriøst» eller «ute etter fast sex-partner» i brukeres Tinder-bioer. Videre ble det nevnt at relasjoner som ble inngått på bakgrunn av seksuelle formål, realisert via Tinder, i flere tilfeller kunne «utvikle seg til noe mer», men først og fremst startet de som seksuelle møter. Det ble altså hyppig henvist til en «allmenn oppfatning» om at Tinder primært er seksuelt orientert, og det eksisterte en konsensus blant informantene om at appen ikke sjeldent brukes til slike formål.

5.1.3 Seriøse forhold

At i det minste et av motivene for bruk av Tinder er jakten på seriøse relasjoner – dvs. kjærlighetsforhold – burde ikke komme som noen overraskelse. Tinder er tross alt først og fremst en datingapp, så det at noen bruker appen med formål om å *date* – med seriøse hensikter – er langt fra en banebrytende oppdagelse. Imidlertid var det ikke mange av informantene som oppga denne kategorien som formål for personlig bruk, og heller ikke kategorien de fremstilte som vanligst blant Tinder-brukere generelt. Det var kun én av

informantene, Amanda (24), som fortalte at hun utelukkende brukte Tinder med hensikt og håp om å møte en seriøs partner. To av informantene, Jesper (25) og Pernille (24), fortalte at formålet deres med bruk av appen hadde endret seg over tid, og at det kun var i nyere tid at de brukte appen for et «seriøst» formål. Amanda fortalte imidlertid at hun ikke alltid hadde betraktet Tinder som det «rette stedet» for møte en seriøs partner, men at hun i det siste hadde fått inntrykk av at appen hadde fått et mer «seriøst preg» over seg:

[Jeg bruker Tinder] fordi jeg har innsett at det er veldig mange som møtes der, og jeg føler det har blitt et mer seriøst preg over det nå enn det var før, men det er jo bare basert på mine egne tanker [...]. Jeg kjenner flere og flere som har møtt kjæresten sin på Tinder, og da tenkte jeg bare sånn «okei, jeg må ikke være så kritisk. Det går an å sjekke det ut» [...]. Jeg har fått litt mer troen på at det går an (å møte noen på Tinder), og at det ikke er så unormalt da. (Amanda, 24)

Som vi ser belyser altså Amanda, ved å uttrykke sin skepsis til appen grunnet dens «rykte», at appen ikke først og fremst benyttes til å finne en kjæreste, men at det likevel ikke er utelukket at man kan realisere dette målet ved hjelp av appen. Til tross for at det kanskje er blant de sjeldnere motiver blant informantene i denne studien, er det fremdeles et forekommende motiv. Amanda påstår i sin uttalelse at det er «veldig mange» (par) som møtes på Tinder, men dette trenger imidlertid ikke nødvendigvis å bunne i et «seriøst formål». Som flere av informantene fortalte, er det ikke dette som er *grunnen* til at de bruker appen, men dersom de «mot all formodning» skulle truffet en aktuell partner via appen likevel, er de åpne for «se hva det kan føre til». Jesper (25), fortalte at han etter han begynte å bruke appen med «åpenhet» for seriøse relasjoner, faktisk hadde møtt en seriøs partner der. De var sammen i litt over et år, før det så ble slutt og han nok en gang lastet ned og befant seg på Tinder. Også Pernille møtte en «seriøs partner» på appen etter at hun begynte å bruke den til mer seriøse formål – en partner hun for øvrig var i et forhold med fortsatt under intervjuets gjennomførelse, og som hun hadde vært sammen med i et og et halvt år.

5.1.4 Underholdning, nysgjerrighet og «trendiness»

Det at Tinder er spennende og morsomt å «drive på med» ble gjentatte ganger nevnt under intervjuene. Informantene beskrev appen som underholdende, og i flere tilfeller ble den sammenlignet med et spill. Blant annet ble appens brukergrensesnitt gjennomgående referert til som en kortstokk, der man samhandler med det øverste kortet i bunken ved å swipe det enten til høyre eller venstre, og det å få en «match» ble i flere tilfeller sammenlignet med å «vinne poeng». Denne Tinder-«kortstokken» ble også beskrevet som «bunnløs»;

informantene følte de kunne swipe nærmest uendelig uten å komme seg gjennom alle de tilgjengelige profilene. De beskrev også det å få en match som en slags «high» som kun varer i noen sekunder før den forsvinner igjen, noe som naturligvis fører til at man konstant jakter den samme «rusen». «Jeg bruker egentlig Tinder mest for underholdningens del» var altså et tilbakevendende svar i intervjuene, men i bakgrunnen av disse uttalelsene kunne det i noen tilfeller skimtes et slags behov for å forsvare seg selv: Det kunne til tider virke som denne motivasjonsfaktoren ble brukt av informantene som et slags forsvar for deres tilstedeværelse på appen, for å understreke at de på ingen måte var «desperate». *Desperasjon*, og stigmaet rundt det, var nemlig et gjennomgående tema i intervjuene:

I Norge så er det jo veldig sånn.. Du skal på en måte ikke vise at du har så lyst på kjæreste, så ting er veldig sånn.. Det er lettere på Tinder, på en måte, for der er ting mer «skjult», det er ikke så direkte. [...] Der er det sånn at du ikke nødvendigvis er der for å finne kjæreste, så du fremstår ikke så desperat.
(Pernille, 24)

Informantene understreket altså at én av grunnene til at Tinder er så utbredt og populært, nettopp er fordi man kan være på jakt etter et seriøst forhold uten at ens tilstedeværelse på appen avslører det. Ettersom det eksisterer en allmenn aksept for at appen brukes til en rekke ulike formål, kan man komme unna med å late som man kun bruker den for underholdning, selv om man egentlig har andre motivasjoner. Det å åpenlyst vise at man bruker appen for å finne kjæreste, var nemlig noe de mente kunne fremstille en som «desperat». Nettopp av denne grunn uttalte samtlige informanter at de aldri ville ha brukt tradisjonelle datingsider som Match.com. Disse, i motsetning til Tinder, mente de var for «seriøse» og «formelle». Tinder derimot, omtalte de konsekvent som «lavterskel» og «lettbrukende»:

Når jeg tenker på de som er på Match.com så får jeg inntrykk av at de er mer desperate enn de som er på Tinder. Man trenger ikke være så desperat for å ha Tinder, for det er veldig vanlig og lavterskel.
(Amanda, 24)

[Tinder] er jo på en måte en sånn «hurtig versjon» av dating.. Det er veldig sånn, lett tilgjengelig; du legger bare inn noen bilder. [...] Det er en veldig lettvinnt måte for mange å «komme seg ut på markedet», på en måte. I dag har jo alle en smarttelefon, og det å laste ned en app er jo veldig, veldig enkelt, og det er liksom bare så.. tilgjengelig og lettbrukende. (Rikke, 23)

Begrepet «lavterskel» ble også brukt om det å inngå samhandling med andre brukere; informantene forklarte at det var lav terskel for å «chatte» med andre brukere i appens digitale

rom, og at dette var noe de ofte kunne gjøre for underholdningens del. I tillegg til underholdning, ble også nysgjerrighet nevnt som en motivasjonsfaktor – dvs. en trang til å utforske «markedet» og å se hva Tinder hadde å by på – noe som henger tett sammen med kategorien «fordi det er sosialt, trendy og ‘alle gjør det’». Det kom både implisitt og eksplisitt fram av informantenes fortellinger at det nærmest eksisterer et slags sosialt press om å være på Tinder dersom man er ung og singel, og informantene henviste hyppig til en allmenn oppfatning om at «alle er på Tinder». Flere av dem fortalte at grunnen til at de i utgangspunktet lastet ned appen, var fordi alle vennene deres brukte den.

Jeg begynte med Tinder etter det ble slutt med den forrige kjæresten min [...], og formålet mitt med det var vel.. Det var jo først og fremst press fra venner, fordi veldig mange av kompisene mine var single og hadde Tinder.. (De) syntes det var dritgøy og ville at jeg skulle være med på moroa. (Espen, 23)

5.1.5 Ytterligere bemerkninger

Som nevnt tidligere vil enkelte beskrivelser som *skiller seg* fra hovedmønstrene i materialet, og som belyser interessante kontraster, også trekkes fram i dette kapittelet. En slik kontrasterende beskrivelse var det Daniel fortalte om formål for bruk av Tinder. Til forskjell fra de andre syv informantene, som identifiserte seg som heterofile, identifiserte Daniel seg som homofil, og han poengterte at formål for bruk av datingapper i det homofile miljøet ofte kan skille seg litt fra formål i det heterofile. For homofile dreier nemlig bruken seg om tilgang til det han beskriver som et begrenset utvalg av potensielle partnere:

Hvis du ikke har Tinder, og er homofil, så er det dødsvanskelig å finne noen andre som også er det [...]. Så Tinder gjør det mye enklere for oss å finne noen, på en måte. Det er nesten kun på apper du kan finne noen når du er homofil. (Daniel, 23)

Måten datingapper benyttes i LGBTQ-miljøet er et interessant og omfattende tema som kunne vært grunnlaget for egen studie, men for avgrensningen sin del skal det imidlertid ikke gås nærmere inn på her. Som vist innledningsvis i dette delkapittelet påpekte flere av informantene at formålet med bruk av Tinder var situasjonsbetinget og flersidig, og som vi har sett ble det også påpekt at det kunne endres med tid. En konsensus blant informantene var imidlertid forestillingen av Tinder som en dynamisk plattform som er i stand til å formidle brukeres intensjoner til hverandre, hva enn de måtte være på et bestemt tidspunkt.

5.2 Selvpresentasjon og evaluering av andre brukere

Vi har nå sett på hva som er motivasjonen bak bruk av Tinder, men hva med måten appen brukes på når den først er lastet ned og tatt i bruk? Hvordan fremstiller brukere seg selv på appen, og hvordan evaluerer de andre profiler de blir presentert for? Et gjennomgående mønster i informantenes beretninger når det gjaldt selvpresentasjon på appen – til tross for selvpresentasjon i noen grad kunne variere i samsvar med motivasjon – var metaforen «oppskrift»: Flere fortalte at det eksisterer et slags mønster i typen bilder som går igjen på Tinder – at det nærmest eksisterer en slags konsensusbasert «suksessoppskrift» for bildesammensetningen Tinder-brukere har på profilene sine. Denne oppskriften, fortalte informantene, innebærer bilder som skal forsøke å få fram ulike interesser og «sider» ved brukerne – sider de antar vil gjøre dem attraktive for potensielle partnere – og kort oppsummert kom det fram av informantenes fortellinger at den omfattet følgende:

- *Friluftslivbilder*, for å vise at man er aktiv og sporty
- *Festbilder*, for å vise at man liker å ha det gøy
- *Gruppebilder*, for å vise at man er sosial og populær
- *Reisebilder*, for å vise at man er bereist og eventyrlysten
- *Bunads-/dressbilder*, for å vise seg fram i finstasen
- *Bilder med dyr eller barn*, for å vise at man er omsorgsfull og godhjertet, og i noen tilfeller:
- *Lettkleddede bilder*, for å vise fram kroppen sin

Denne allsidige sammensetningen av bilder fortalte de altså går igjen på mange Tinderprofiler, både kvinnelige og mannlige. Imidlertid ble det også påpekt at disse fremstillingene i flere tilfeller kan være påtatte, og at man dermed ikke alltid må «la seg lure» av dem. I forhold til den sistnevnte typen bilder, *lettkleddede*, påpekte informantene at mange Tinder-brukere velger å bruke dem på profilen sin for å – i Espen sine ord – «*friste de tørsteste på markedet*», eller med andre ord: for å «spille på sex», noe som underbygger påstanden om at Tinder er seksuelt orientert. Når informantene videre ble spurt hvordan de vurderer andre Tinder-brukere mens de sveiper – hva som er viktig for dem å se på på andres profiler – kom det tydelig fram at det hovedsakelig er det fysiske aspektet de bedømmer etter. Imidlertid understreket de at de også forsøkte å skape seg et mer nyansert og helhetlig inntrykk av hvilken type person noen var basert på bildene og bildevalget på profilen til vedkommende.

[Jeg vurderer] i utgangspunktet basert på utseendet da, det er jo «obvious» på en måte, tenker jeg – hvert fall hos en gutt. Det er liksom det man ser på til å begynne med, og så er det jo litt sånn hva type bilder det er, hva prøver du å.. Hvordan fremstiller du deg selv? Er du sporty, er du vittig, er du.. Ser du ut som om du på en måte er veldig slutty?.. Hva er du ute etter på en måte? [...] Så det går litt på å prøve å analysere bildene da; prøve å finne ut hva type person det er. (Martin, 28)

Først og fremst så blir det jo overfladisk: utseendet. [Jeg ser på] om jeg synes de er attraktive.. Men så er det jo sammensetningen i profilen – virker det som om de har kule interesser, er det noe særegent ved dem, eller er det bare bilder fra kafé med fine klær? Positivt hvis de har noe spesielt med dem da, eller hvis de er sporty, den type ting. Hvis de har en kul bio så er jo det alltid positivt, men det er en hårfin balanse der: mellom kul bio og «for desperat» bio.. (Espen, 23)

Man ser altså at informantene først og fremst vektlegger fysiske attributter og bedømmer basert på utseendet, men flere poengterte at de også forsøker å forstå hvilken type person noen er basert på måten de fremstiller seg selv på. Som Martin påpekte prøver de å *analysere* bildene, og de plukker opp en rekke tegn og danner et inntrykk kun ut ifra noen bilder. Informantene ga inntrykk for at de synes de får tilstrekkelig informasjon om en person ut ifra profilbildene til å vurdere om vedkommende «er noe for dem» – om de skal swipe ja eller nei. Faktisk betraktet de dette som *viktigst*; bilder veide nemlig mye tyngre enn det en eventuelt «bio» gjorde. Ovenfor så vi at Espen (23) nevnte «den hårfine balansen» mellom en kul bio og en bio som oppfattes desperat, noe han ikke var alene om. De fleste informantene fortalte at de egentlig ikke liker når brukere har for lange beskrivelser i bioen sin, og ord og uttrykk som ble brukt for å beskrive «lange bioer» var: «*try-hard*», «*desperat*», «*for voksent*», «*turn-off*», «*for seriøst*» og «*virker som de vil gifte seg*». Dette kan hevdes å både understreke og gjenspeile det faktum at Tinder er en *minimalistisk* app designet på en måte som oppfordrer til fokus på det visuelle framfor det tekstlige.

Som vi så innledningsvis blir Tinder ofte kritisert for å være en overfladisk app som fører til økt overfladiskhet blant dens brukere, nettopp fordi den baserer seg på en rent fysisk tiltrekning som fører til at man dømmer etter utseendet. Dette var et tema som opptok informantene selv, og i flere tilfeller adresserte de dette aspektet ved appen da de ble spurt om å uttrykke sine holdninger til designet på appen og måten den opererer på:

[Måten appen opererer på] er jo egentlig litt dum da, for du blir jo på en måte «ratet» av andre – om du er god nok til å bli swipet ja på eller ikke. [...] Det er jo en plass som er skapt for å dømme andre, uten tvil. [...] Det er jo ikke sånn, jeg vet ikke, «moralsk lagt opp riktig».. (Daniel, 23)

Det som ofte blir fremstilt som en negativ greie [med Tinder] er jo det med at utseendet skal ha så mye å si – at du blir dømt ut ifra noen bilder. Det er den typiske «men innsiden teller jo også», sant. Og her er det jo kun utseendet liksom, og den lille bioen – at du dømmer en person ut ifra det. Og det er jo dumt, 100 prosent. Men altså, hva skal man gjøre da? Man kan ikke skrive en stil heller, om hvem man er.. (Rikke, 23)

[...] Tinder er jo absolutt kjempeoverfladisk. Det er jo kun et inntrykk du får av en person på to sekunder, så avgjør du på de to sekundene om det er verdt å starte en samtale med den personen. (Amanda, 24)

De fleste kom altså med uttalelser som støtter opp under argumentet om at Tinder er en overfladisk app som oppfordrer til dømming basert på rent fysiske attributter, men imidlertid argumenterte halvparten av informantene også at måten man bedømmer andre Tinder-brukere på, ikke er så annerledes fra hvordan man bedømmer potensielle partnere «i det virkelige liv» – også her vurderer man først og fremst basert på en fysisk tiltrekning, mente de.

Jeg føler at jeg får tilstrekkelig informasjon fra de fleste når det gjelder kun den swiipe-delen, fordi, etter min mening, så er det jo på en måte det samme som – hvert fall i mange situasjoner – skjer på ekte også; hvis jeg er på utkikk etter noen så tar det ikke mange sekundene før jeg setter dem i en.. Hvert fall et slags utgangspunkt om ei jente er «interessant» på utseendebasis, eller på et veldig sånn fysisk basis da. Eller sånn «hun var ikke så interessant». Det skjer jo på ekte også, og det er vel det jeg tenker at også skjer på Tinder. Så når det gjelder det «første steget» så synes jeg vel kanskje ikke at Tinder er så annerledes fra hvordan det er i virkeligheten. (Espen, 23)

5.3 Implikasjoner for romantisk relasjonsdannelse

Ved å undersøke informantenes motiver for bruk, samt hvordan de fremstiller seg selv og evaluerer andre brukere på via profiler, belyste de to første analysekapitlene hovedsakelig de to første forskningsspørsmålene i denne studien. Dette analysekapittelet derimot, belyser hovedsakelig studiens tredje forskningsspørsmål – «Hvordan reflekterer Tinder-brukere selv rundt dagens Tinderkultur?» – ved å eksplorere informantenes personlige holdninger til og refleksjoner rundt Tinder og Tinderpraksiser ytterligere. Følgelig belyser kapittelet visse aspekter ved dagens Tinderkultur som informantene selv fremhevdde som problematiske – særlig for romantisk relasjonsdannelse – og synkront belyser det også deres forståelser av intimitet, forpliktelse og romantisk kjærlighet.

5.3.1 Mer «hooking», men også mer «dating»

Da informantene ble spurt om å beskrive datingkulturen i Norge generelt, svarte flertallet at det i Norge først og fremst eksisterer det de refererte til som «liggekultur», framfor «datingkultur». Med dette mente de at det er mer fremtredende blant unge nordmenn i dag å delta i lettbenete og kortvarige seksuelle relasjoner med en redusert følelse av intimitet og forpliktelse, framfor det å «date»/dra på formelle «dates»⁹. De beskrev «one-night-stands» som karakteristisk for norsk seksualkultur, og hevdet at disse som regel forekommer i forbindelse med Tinder, alkohol, eller en kombinasjon av disse to. Imidlertid påpekte de også at det som i utgangspunktet var intendert som et «engangs-ligg etter byen», i noen tilfeller kunne utvikle seg videre til hyppige seksuelle møter, og deretter kanskje til og med til et forpliktende forhold – om man underveis skulle oppdage at man faktisk «føler noe» for vedkommende. I denne forstand mente de at relasjonsutvikling i Norge ofte utviklet seg i «motsatt rekkefølge» kontra det som er normalen i andre land:

[Vi har jo den her] one-night-stand kulturen i Norge, og jeg føler jo også at det er en måte folk møter de de blir sammen med – at det begynner sånn, og så utvikler det seg etter det. Men da har man jo nesten hoppet forbi den dating-bli-kjent-fasen. Så jeg synes at den norske datingkulturen er.. At det ikke er så mye dating, rett og slett. (Amanda, 24)

Jeg føler at det ikke er så mye datingkultur her i Norge, egentlig.. Det er mye mer sånn at folk matcher på Tinder og snakker der.. Adder hverandre på snapchat liksom, og så er det nesten alltid slik at de møtes på byen, eller liksom spør hverandre sånn «skal du ut på lørdag?», og så har de dialog sammen på meldinger hele kvelden mens de er ute, og så møtes de og drar hjem sammen. Jeg føler at det er det som har blitt «step one» i dating her – at folk ligger sammen først, og først etterpå kan de se om de fortsatt har lyst å møtes videre.. [...] Og så er det mer sånn at folk møtes og går på dates gjennom apper enn gjennom «virkeligheten». (Daniel, 23)

Informantene understrekte at Tinder spiller en viktig rolle for denne frivole seksualkulturen, ettersom appen gjør det lettere å oppsøke og komme i kontakt med seksuelle partnere. Flere fortalte personlige historier om opplevelser de selv hadde hatt med denne «hook-up»-kulturen i forbindelse med appen, og noen beskrev til og med Tinder som en «one-night-stand»-app. I respons til spørsmålet om de følte Tinder hadde påvirket måten unge i dag forholder seg til kjærlighet og intime relasjoner, var det flere som fremhevet nettopp dette aspektet:

⁹ «Å date»/«dating»/en «date» (stevnemøte): Operasjonalisert her som det å delta i sosiale aktiviteter sammen med en (eller flere) potensiell(e) partner(e) med hensikt om å bli kjent og å finne ut om man er 'romantisk kompatibel' (om det er potensiale til å «bli kjærester»).

Ja, fordi sånn med Tinder da, så har det liksom blitt greit å bare finne noen for å ha sex, så det har jo på en måte blitt normalt å bare møte noen på Tinder og så gå og ha sex med dem, og så «ha det bra», og så snakkes man kanskje aldri igjen. (Marie, 21)

Ja, for jeg føler at det har blitt en slags liggekultur, og ikke liksom en datingkultur; det har på en måte blitt så enkelt å finne seg et ligg på en måte. [...] Jeg tror at ting ikke er like spesielt nå som det var før: f.eks. den liggekulturen da, det blir nesten sett på som en slags selvfølge hvis noen flytter [relasjonen] fra Tinder til Snapchat – da føler hvert fall jeg at hvis vi snakker om å møtes på byen på en lørdag, så kommer vi til å ligge sammen liksom. Det er så sykt enkelt nå, og det har blitt en prioritering for mange, i forhold til det å finne seg kjæreste liksom. [...] Synet på forhold har på en måte bleknet litt, føler jeg. (Daniel, 23)

Ja, [...] jeg tror at intime relasjoner er så lett tilgjengelige at det å ligge med noen f.eks. ikke betyr så mye lenger, i forhold til det det gjorde tidligere. Altså, hvis du lå med noen på 90-tallet, så måtte du jo nesten ha møtt dem på forhånd, mens nå kan du jo bare snakke med noen i et par uker på Tinder, så møte dem i et kvarter på byen og så ende opp med å ligge med dem. (Espen, 23)

Av disse svarene kommer det fram at informantene mener Tinder opererer som et verktøy som *fasiliterer* en slik seksualkultur, og at appen dermed har påvirket hvordan mange unge i dag forholder seg til kjærlighet og intime relasjoner. Synet unge folk i dag har på romantiske forhold mente informantene hadde endret seg med Tinders inntreden og utbredelse; kjærlighetsrelasjoner blir ikke prioritert eller ønsket i samme grad som kortvarige seksuelle relasjoner, men har snarere *bleknet* som resultat av den enkle tilgangen til uforpliktende og «casual» sex som Tinder gir, mente de. Imidlertid var det en av informantene, Jesper (25), som i referanse til denne seksualkulturen uttalte at «Det er samfunnet som reflekteres i Tinder, ikke motsatt». Med dette mente han at det ikke er Tinder som har lagt grunnlaget for denne såkalte liggekulturen – den eksisterte fra før, og Tinder er derfor en plattform som reflekterer, og kanskje amplifiserer, disse allerede eksisterende holdningene og endringene i romantiske idealer, ikke en plattform som *skaper* dem.

I tillegg til å ha medført en økning i lettbenete seksuelle møter, fremhevd imidlertid informantene at Tinder, på den annen side, også har medført en *økning* i «dating» blant unge nordmenn. Grunnet kulturelle normer som tilsier at man skal «holde seg for seg selv» og «unngå å forstyrre andre med mindre man har en legitim grunn til det», mente informantene at det var utfordrende å oppsøke kontakt ikke kun med potensielle partnere, men også fremmede generelt:

Det er jo veldig tabu å liksom snakke til fremmede i Norge da – nordmenn er jo veldig innesluttet [...] Du tror jo at noen er sinnssyk hvis de snakker til deg på busstoppet eller noe, da er det sånn «wow han må jo være gal». I andre land som f.eks. Italia eller Frankrike tror jeg folk er mer utadvendt, og det er mer åpenhet og lavere terskel for å ta kontakt og bli kjent med nye folk; det må på en måte ikke være slik at «det og det» må være på plass for å kunne initiere noe, liksom de og de «rammene». [...] Deres kultur er bare mer åpen, mens vi er mer innesluttet. Det er veldig sånn «meg og mine», og folk utenfor det, de er man veldig skeptiske til med mindre man møter dem i en trygg setting. (Martin, 28)

Det er ikke norsk kultur å be folk ut da, føler jeg. Liksom at du ser noen pene og så sier du sånn «ja hei du, jeg la merke til deg, skal vi gå og ta en kaffe?». (Rikke, 23)

Som vi ser her nevner Martin behovet for *sosiale rammer* for å kunne ta kontakt med fremmede; nordmenn føler seg avhengige av å ha trygge, definerte rammer for å kunne sosialisere seg med nye mennesker – med mindre alkohol er involvert, påpekte de. Med «ramme» menes det her en slags arena der mennesker samles for en spesifikk grunn, eksempelvis en idrettsklubb, et arbeidssted eller en organisasjon. Har man ikke en slik ramme, bryter man nemlig de sosiale normene ved å snakke til ukjente mennesker og blir gjerne oppfattet som rar eller «creepy», mente informantene.

Jeg har noen venninner som har blitt sjekket opp på treningssenter og sånn, men jeg tror mange reagerer litt på det for det er ikke helt normale mennesker som finner på å gjøre det. [...] Vi nordmenn har jo den kjente greien med at vi helst sitter helt alene på bussen og skal helst ikke snakke med noen.. (Pernille, 24)

Naturligvis må man da, som Pernille insinuerer i sitatet ovenfor, også ha en sosial ramme for å kunne oppsøke kontakt med en potensiell partner man på forhånd ikke har noe sosial tilknytning til. Nettopp dette fremstår Tinder som. Av informantenes beretninger kom det fram at appen opererer som en egen, klart definert sosial ramme – et sted *skapt* for å møte potensielle partnere. Følgelig, kom det fram, har Tinders forankring i samfunnet både *kolonisert* og *ekspandert* datingkulturen i Norge: Den «datingen» som faktisk forekommer blant unge nordmenn, forklarte de, skjer hovedsakelig i kontekst av appen. I intervjuene brukte de ikke begrepet «date» så mye som de gjorde «*Tinderdate*», som om disse konseptene var uløselig tilknyttet hverandre. Begrepet viste seg å være en etablert del av deres vokabular, og diskursen de benyttet var gjennomsyret av en oppfatning av dating som nærmest uatskillelig fra appen. De beskrev en konsensus om at det er «innafor» å sjekke opp

potensielle partnere innenfor rammen av Tinder – man trosser ingen normer ved å gjøre det – og appen oppfattes av denne grunn som et effektivt hjelpemiddel for unge nordmenn når det gjelder å oppsøke potensielle partnere – ikke kun for seksuelle formål, men også for «dating-hensikter». Parallelt med utbredelsen av Tinder så vi derfor også en økning i «dating», eller «sosiale stevnemøter», blant unge nordmenn som på forhånd ikke har noe sosial tilknytning til hverandre, mente informantene.

5.3.2 En tid for frihet, ikke forpliktelser

Et tema som utgjorde en rød tråd i informantenes fortellinger om både Tinder og deres romantiske liv generelt, var livsfasen de befinner seg i – en livsfase som kjennetegnes av frihet og eksperimentering, samt et fravær av forpliktelser. Informantene var alle studenter i tjueårene, og de fleste av dem beskrev enten et ønske om å være singel, eller fortalte at det ikke gjorde dem noe å være det – «i hvert fall ikke i noen år til». Med andre ord var det så og si ingen av dem som uttrykte et ønske om å få seg kjæreste med det første, eller som beskrev dette som en prioritet. Et par av informantene (Amanda og Jesper) fortalte at formålet deres med Tinder var å se etter en seriøs partner, men selv de fortalte at det ikke var noe de gikk veldig aktivt inn for, eller var noe som hastet. Viktigste for alle informantene var å nyte denne tiden som ung og fri:

[Mitt første forhold] var en veldig negativ opplevelse, men det er nå fire år siden, og siden den tid har jeg bare vært sånn «jeg skal være singel, jeg skal være singel, jeg skal være singel», og jeg elsker det og trives veldig med det, og jeg er egentlig ikke ute etter noe [forhold] sånn som jeg har det nå, for jeg har det egentlig sykt bra med meg selv, og føler ikke behovet for det. [...] Jeg har egentlig bare lyst å ha det gøy. [...] Det eneste jeg bryr meg om er meg selv og hva jeg skal den dagen. Koser meg liksom med hverdagen da, og er veldig sånn «strong and independent». (Rikke, 23)

Jeg har «holdt på» med jenter tidligere, men ikke noe seriøst på en måte. Så har jeg kanskje «møtt» andre samtidig som jeg har holdt på med ei jente da.. [...] Det har vært litt sånn at jeg har holdt på med ei, så møter jeg kanskje nye jenter samtidig, og så blir det på en måte slutt, så begynner jeg på noe nytt. Så går det sånn da, på en måte. [...] Jeg har hvert fall ikke tenkt å være forpliktende nå. (Martin, 28)

Som vi ser uttrykker Rikke og Martin her en holdning om at dette er tiden for å «leve livet» og å ha det gøy, og at det ikke er en tid for tyngende og forpliktende kjærlighetsrelasjoner. Martin brukte uttrykket «holdt på» for å beskrive noen av sine tidligere relasjoner, et uttrykk samtlige informanter brukte. Det følgende dialog-utdraget fra intervjuet med Marie fremstår som representativt for hva de fleste av dem la i uttrykket:

Intervjuer: Har du vært i noen tidligere forhold, og hvordan vil du i tilfelle beskrive dem?

Marie (21): Det har vært noen sånn.. Aldri blitt kjærester, men bare «holdt på» i noen måneder liksom. [...] Og siden de [forholdene] ikke ble noe særlig seriøse – vi har ikke vært noe særlig bundet til hverandre – så har det jo vært ganske fritt egentlig.

Intervjuer: Hvordan vil du definere uttrykket du nettopp brukte, «holdt på»?

Marie: At man liksom er sånn «exclusive», men at man ikke har sagt at man er sammen. Man oppfører seg som kjærester, men man har ikke sagt at man er det, da. Man har ikke bundet seg helt enda, det er mer det å finne ut av ting.

Det kom fram av datamaterialet at det å «holde på» med noen er et utbredt uttrykk blant dagens unge for å beskrive en relasjon som er en mellomting mellom en casual/kortvarig seksuell relasjon, og en forpliktende, eksklusiv og langvarig relasjon – en relasjon der man «holder dørene åpne» mens man «holder på» å finne ut av om relasjonen potensielt kan utvikle seg til noe mer. Idet Daniel mimret tilbake over tidligere forhold fortalte han om en tidligere relasjon – én han hadde «holdt på med» – som ble avsluttet fordi begge parter innså at de var «for knyttet til hverandre» og «for eksklusive», og ingen av partene var klare eller villige til å inngå en slik forpliktelse.

Til slutt spurte jeg ham om han tenkte at dette kom til å gå noen vei, og da sa han at dersom det hadde vært etter studiene, så hadde det nok gjort det, men han følte liksom ikke det var fair å være sammen med noen i studietiden når han skulle på utveksling og sikkert skulle flytte til andre steder og sånn.. Og jeg giddet heller ikke det, jeg orket liksom ikke å ha et forhold. (Daniel, 23)

Grunnen til at forholdet tok slutt var altså ikke fordi de oppdaget at de ikke fungerte bra sammen, eller at de ikke hadde nok følelser for hverandre, tvert imot: de likte hverandre for godt, men holdningen om at man ikke skal forplikte seg for mye i denne livsfasen, i studietiden, veide så tungt at forholdet ble avsluttet likevel. Denne holdningen, eller *ønsket*, om å unngå forpliktelse gikk igjen i samtlige informanters fortellinger, og forpliktelse ble i flere tilfeller beskrevet som «kvelende». Informantene uttrykte at dagens unge har en slags *forpliktelsesangst*, og at de ikke ønsker å føle seg «for bundet» til noen ettersom det kan komme i veien for eller gå på bekostning av andre mål, ønsker eller valg i livet. Med andre ord beskriver informantene denne tiden som en tid for å være egoistisk, en tid der man skal ha det gøy og sette *seg selv* først. Særlig ser dette ut til å innebære deltagelse i en frivol og tøylesløs seksualkultur – fasilitert av Tinder (ref. kap. 5.3.1) – for å få dekket egne seksuelle

lyster og behov, «no strings attached». Noen av informantene hevdet at Tinder-bruk har gjort at dagens unge blir mindre interessert i seriøse og langvarige forhold:

Intervjuer: Tror du at Tinder-bruk har ført til at folk i vår generasjon er mindre interessert i kjærlighetsforhold?

Espen (23): Ja, det er egentlig mitt inntrykk, [...] at veldig mange får fylt en del av sine basisbehov gjennom f.eks. Tinder, at de får dratt på dates, de får bekreftelse, de får nærhet, sex.. De får «fylt opp» de viktige kvotene, og kan derfor fokusere på seg selv og sine ting utenom det, uten at de trenger et forhold, fordi de får dekket de grunnleggende behovene.

Det Espen påpeker her er at kjærlighetsforhold blir av mindre interesse for unge voksne i denne livsfasen, ettersom Tinder hjelper dem å få tilgang til uforpliktende seksuelle møter som gjør at de får sine seksuelle lyster og behov dekket, og de kan dermed bruke resten av tiden sin på å fokusere utelukkende på seg selv og andre ting som er av betydning for dem. Imidlertid kan det i bakgrunnen av informantenes beskrivelser av forpliktelse som en uønsket ting, skimtes et behov for nærhet og intimitet som strekker seg utenfor sfæren av sex. I tillegg til å nevne seksuelle behov, nevnte eksempelvis Espen at *nærhet* også er noe folk oppsøker, og får, ved hjelp av Tinder. Her skiller han mellom nærhet og sex, ettersom nærhet ikke nødvendigvis er noe man får fra lettbenete og kortvarige seksuelle relasjoner, eller «hook-ups». Som nevnt innledningsvis defineres nemlig uttrykket «å hooke» ofte som det å ha seksuell omgang med en redusert følelse av intimitet, så vel som en redusert følelse av forpliktelse (Hirsch 2011). Nærhet blir dermed et separat behov ettertraktet av informantene som befinner seg i denne utforskende og ustabile livsfasen, men også her vil de tilegne seg det uten for mye forpliktelse med på kjøpet, vel å merke. Eksempelvis fortalte Amanda at hun tidligere har «holdt på med» flere gutter til tross for at hun ikke følte helt på de «riktige følelsene», og visste innerst inne at det ikke kom til å vare. Hun begrunnet sin involvering i slike relasjoner med at «det var bare trygt og godt der og da», en indikasjon på at disse relasjonene var et forsøk på å dekke et nærhetsbehov uten at hun hadde intensjon om å la dem utvikle seg videre, eller å forplikte seg noe særlig. Videre skimtes et behov for nærhet også i en av Daniels fortellinger. Relasjonen han nevnte ovenfor, som tok slutt fordi begge parter følte de ble «for knyttet til hverandre», startet i utgangspunktet med at de hoppet rett til sengs, men utviklet seg etter hvert til «henging også uten sex»:

Etter vi lå sammen første gangen, så spurte han om jeg ville være med å se film, og da ble jeg veldig glad, for da følte jeg sånn «okei, det var ikke bare å ligge sammen du ville» liksom, noe jeg føler er

veldig normal – at når du er «ferdig» med en person så går du liksom bare videre. [...] Jeg er egentlig ikke så glad i «one-night-stands» og sånn, så jeg satt veldig pris på at han faktisk ville fortsette å henge, og at han syntes jeg var hyggelig å være med da.. (Daniel, 23)

Her uttrykker Daniel et behov for nærhet i og med at han forteller han ble glad når relasjonen utviklet seg til noe mer enn kun en kortvarig seksuell relasjon. Det ironiske er at når relasjonen etter hans mening utviklet seg «for langt», og det ble *for mye* nærhet, så ble den avsluttet, ettersom han som nevnt ikke «orket» noe forpliktende og langvarig forhold heller. I informantenes fortellinger uttrykkes det altså ambivalente holdninger og behov; det kommer fram at de strever med å finne en levbar balanse mellom det de betrakter som *lite* intimitet og *for mye* intimitet i en livsfase som fremmer frihet og unngåelse av forpliktelser. Med andre ord jobber de kontinuerlig med å håndtere og balansere holdninger og behov som ikke alltid er like forenelige, og de bruker Tinder som verktøy i håndteringen.

5.3.3 «Gresset er alltid grønnere på den andre siden»: Valgmulighetenes paradoks

Et annet tema som var spesielt tilbakevendende i informantenes fortellinger, var størrelsen på utvalget av potensielle partnere på Tinder. Rundt dette uttrykte de ambivalente følelser. Det at Tinder tilbyr dem et bredt spekter alternativer når det gjelder potensielle partnere, fremstilte de, på den ene siden, som en fordel: det gir dem muligheten til å treffe folk de ikke ville møtt ellers, noe som kan gi dem større sjans for å faktisk treffe noen de virkelig «klaffer» med. Den andre siden av mynten, derimot, ble vektlagt i langt større grad. På den annen side, hevdet de, ble utvalget rett og slett *for stort* – valgmulighetene blir *for mange*.

Tingen [med Tinder] er jo at det er for mye, det blir «overload» på en måte. Det blir bare for mye. Og det gjør jo at man blir litt sånn «åhr», litt sånn overveldet da. [...] Det blir liksom veldig sånn «swish, swish, swish» [imiterer at han swiper veldig fort]. (Martin, 28)

Det å ha så mange valgmuligheter, understreket informantene, medførte betydelige implikasjoner for romantisk relasjonsdannelse. For det første, hevdet de at det gjorde det vanskeligere å velge – det førte til at de fikk en «gresset-er-alltid-grønnere-på-den-andre-siden»-mentalitet i forhold til romantiske partnere.

På den ene siden er det jo positivt at det er mange å velge mellom, for da kan du møte mange forskjellige fra forskjellige miljøer; [...] man får flere muligheter da. [...] Men det er også på en måte negativt, for det kan bli for mange, og da kan man bli sånn ubeslutsom. [...] Det gjør at du blir litt sånn

likegyldig til slutt, og så blir det liksom sånn «gresset er alltid grønnere på den andre siden».. (Martin, 28)

[Tinder gjør dating] bedre med tanke på at man får mer utvalg, samtidig som jeg tror det blir verre fordi man har så mye utvalg at man blir litt sånn blind. Du har så mye utvalg at ingenting blir bra nok, fordi det «finnes alltid noe bedre der ute». (Pernille, 24)

Videre hevdet de at en slik mentalitet kunne føre til beslutningsvegring på partner-fronten, og gjøre det vanskelig å «slå seg til ro» med et valg.

Selv om folk nå har «funnet seg en», så føler jeg at de fortsatt holder øynene litt oppe for andre også – at selv om de har slått seg til ro, så har de likevel ikke helt slått seg til ro.. Og det kan jeg kjenne meg igjen i selv også; det er jo en grunn til at jeg ikke har inngått et forhold med de jeg tidligere har holdt på med, det er jo fordi at «nei, det var ikke bra nok, jeg venter heller til neste; venter på en litt bedre». Og da tenker jeg sånn «nå må jeg bare gi meg med det her, nå må jeg bare slå meg til ro», men jeg kommer fortsatt til å tenke sånn «kommer det en kjekkere person? Eller en jeg har bedre kjemi med?» og sånne ting, for da vil jeg jo heller være med den personen.. Jeg ser hele tiden etter noe bedre, ikke sant. (Marie, 21)

Informantene uttrykker altså at når de først finner en person som det potensielt kunne blitt noe med (dvs. en seriøs romantisk relasjon), klarer de ikke å riste av seg følelsen om at det kanskje finnes noen bedre der ute – om de bare swiper på *et kort til*. Det blir vanskelig å slå seg til ro med en beslutning fordi de alltid betviler beslutningen de har tatt, og følgelig ender de som regel opp med å ikke ta noe avgjørelse i det hele tatt. Med andre ord ser det ut til at de enorme valgmulighetene Tinder har å by på, gjør at unge i dag blir «handlingslammet» og sliter med å forplikte seg.

I tillegg kom det fram av intervjuene at de store valgmulighetene ikke kun var utfordrende i den forstand at det blir vanskelig å velge bare én – det fører også til at man får *høyere krav*. Flere av informantene snakket om hvor kresne unge har blitt i dagens samfunn når det gjelder valg av partner – og hvor kresne de *selv* har blitt – og de beskrev en internalisert holdning om at de fortjener «kun det beste». Rikke (23) fortalte at hun har en «så spesifikk type» at hun sjeldent swiper ja på gutter på Tinder: «Jeg kan gå en hel dag uten å swipe til høyre på noen fordi jeg er så kresen liksom». Videre reflekterte hun over hvor paradoksalt det er at et stort utvalg fører til at ingen valg virker gode nok:

Man blir nesten sånn «åh herregud, det er jo ingenting bra der ute». Det er så mange [å velge mellom], men likevel ingen du vil ha. (Rikke, 23)

Jeg føler det er veldig mange unge som er så «entitled» i dag; det er altfor mange som føler seg så «entitled» og er sånn «jeg fortjener bare det beste, jeg skal ha en prins/prinsesse», skjønner du? Folk er så kravstore, og de tror at de selv har så utrolig mye å komme med, mens de mest sannsynlig sitter der med sånn halv-surt fjes og byr ikke på seg selv, men de forventer likevel det beste. Jeg føler liksom det er en gjennomgående trend i dag da, den mentaliteten der. (Martin, 28)

Flere av informantene nevnte denne «kravstore» holdningen i dagens samfunn, noe de mente ikke kun skyldtes utvalget datingapper har å by på, men også sosiale medier generelt. Eksempelvis påpekte Jesper at man blir eksponert for så utrolig mange mennesker også via plattformer som Instagram og Facebook – noe han mente bidrar til følelsen av at man har veldig mange potensielle partnere å velge mellom. I tillegg kom det fram av noen av informantenes beretninger at de hadde store forventninger til hvordan kjærlighet og forelskelse skulle *føles*, og at de ikke var interessert i å inngå et forhold med noen med mindre disse «riktige følelsene» var på plass. Når Amanda (24) eksempelvis fortalte om gutter hun tidligere har «holdt på med», forklarte hun at disse relasjonene bare varte i noen måneder før de ble avsluttet, nettopp grunnet et fravær av den «riktige følelsen»:

[...] Mye av det tror jeg ligger i det at jeg ikke føler at jeg møter noen som gjør at jeg blir helt sånn «wow, du er den rette», at jeg mangler litt den følelsen. Og derfor stopper det liksom når det kommer til det punktet der man kanskje ellers ville inngått et seriøst forhold. [...] Det har vært veldig sånn «det her er ikke bra nok til at vi begge føler på den der..», altså det har vært veldig trygt og godt, men det er ikke sånn som det kanskje burde vært med den forelskelsen og de illusjonene om at det skal være veldig, veldig bra. (Amanda, 24)

Hun beskrev følelsen hun er på jakt etter som «*pang-følelsen*», noe hun altså følte manglet i disse tidligere relasjonene. Også Pernille beskrev en tidligere romantisk relasjon som «perfekt på papiret», men ettersom hun ikke følte hun hadde de «riktige følelsene», avsluttet hun det. Her ser vi altså en slags forventning – eller i det minste et *håp* – om at kjærligheten skal ta en med storm og ikke gi noe rom for tvil når den først oppstår.

5.3.4 «Det blir veldig sånn bruk-og-kast»: Forbrukermentalitet på Tinder

Av informantenes fortellinger kom det både implisitt og eksplisitt fram at Tinder fremmer en slags «bruk-og-kast»-mentalitet blant dagens unge. Fortellingene om seksuelle engangsmøter for å dekke egne behov og lyster, som har vært et gjennomgående tema i denne analysen, gjenspeiler på implisitt vis denne mentaliteten, men i flere tilfeller ordla informantene også eksplisitt at Tinder nærmest oppfordrer til og viderefører en *forbrukermentalitet* i forhold til andre brukere. Basert på deres beretninger, så det ut til at særlig tre aspekter ved appen lå til grunn for denne mentaliteten: appens minimalistiske design, det enorme utvalget av potensielle partnere appen gir én tilgang til, samt følelsen av «digital distanse» til andre brukere. Førstnevnte aspekt dreier seg om appens billedlige, framfor tekstlige, brukerprofiler – som, ble det hevdet, fremstiller andre brukere som «varer» man kan konsumere – og swipe-funksjonen som promoterer hurtighet i evalueringsprosessen.

Designet på appen gjør jo at det blir veldig sånn, en «vare»: At mennesker blir veldig sånn.. Det kan jo virke ganske overfladisk at bare i løpet av 10 sekund, så kan du ha vært gjennom 20 mennesker. Det blir jo en sånn «vare»-greie. (Espen, 23)

Med min fart på swipingen så går det ganske fort; jeg trykker ikke innpå profiler en gang, jeg sitter sånn: [imiterer at hun swiper raskt på mobilskjermen, og forkaster mange brukere]. (Rikke, 23)

Det andre aspektet – det store utvalget av potensielle partnere – induiserte i dem en forbrukermentalitet i den forstand at det, i Espen (23) sine ord, «har ført til en slags masseproduksjon av dates» – noe som ga dem en mer pragmatisk og kalkulert tankegang i forhold til andre brukere:

Det med at [Tinder gir] så mange alternativer også, gjør jo at det blir veldig sånn «kaldt».. Det er så lett å bare «droppe» folk. Ting blir veldig sånn der.. Jeg vet ikke om pragmatisk er det rette ordet, men det bli hvert fall veldig sånn «bruk-og-kast» da. (Martin, 28)

Det har jo på mange måter blitt veldig sånn «bruk-og-kast» i datingmarkedet i dag, i og med at du har såpass stort utvalg på liksom.. Du har for det første folk du møter «i virkeligheten» gjennom studiet og aktiviteter og sånn, men i tillegg så har du alle datingappene som har kommet på siden, som gir deg tusenvis av folk å velge mellom, der du bare kan swipe en gang og så er du inne i en samtale, og hvis den går bra så kan du i løpet av noen timer ha fikset deg en date til neste dag, uten at du egentlig trenger å føle deg så veldig interessert. (Espen, 23)

Da Espen videre ble bedt om å utdype hva han la i uttrykket «bruk-og-kast», fortalte han at han har inntrykk av at folk i dag bruker «dates» mer som en arena for erfaring og opplevelse framfor å gå inn med holdningen om at man faktisk er interessert i personen: «Man legger liksom mindre i en date nå enn før, fordi man har så stor tilgang på dem at det gjør ingenting om en date går dårlig eller om du ikke er interessert; neste dag så kan du ha en ny date om du vil», fortalte han. Martin (28) fortalte at det store utvalget på appen har påvirket ham i den forstand at han har fått en tankegang om at det er «lett å skifte noen ut»: «Man blir bare sånn 'nei, neste'», uttalte han, noe som for øvrig kan hevdes å henge sammen med «gresset-er-alltid-grønnere»-mentaliteten beskrevet i forrige delkapittel.

Det siste aspektet, «digital distanse», dreier seg om følelsen av distanse til andre brukere på appen: Det at interaksjoner på Tinder er medierte, dvs. skjer via teknologiske medier, gjorde at informantene oppfattet andre brukere som sosialt og emosjonelt «fjernere» enn under fysisk samvær. Denne følelsen av distanse tillot dem å vurdere potensielle partnere på en «trygg avstand», uten belastende sosiale forpliktelser, og gjorde at de kunne unngå ubehaget tilknyttet det å «tape ansikt» ved en avvisning. En stor del av kritikken som rettes mot Tinder baserer seg på det faktum at lav sosial og emosjonell investering i mennesker man samhandler med gjør det enklere å avvise en overflod av potensielle partnere basert på forhastede og overfladiske vurderinger. Nettopp dette kom til syne også i datamaterialet. Opplevelsen av avstand gjorde at det ble enklere for informantene å redusere andre brukere til sine profiler, og dermed også å fremmedgjøre og objektivere dem. Ofte forkastet de («swipet venstre» på) andre brukere basert på overfladiske vurderinger, og noen av dem uttrykte at de følte de hadde et mindre empatisk og mer likegyldig forhold til mennesker de ble presentert for på Tinder kontra i ansikt-til-ansikt kontekster:

[På Tinder] er det så lett å bare «kaste noen bort», i forhold til hvis det er noen du kjenner. Altså, det krever mer når du har møtt en person og har fått en relasjon til vedkommende å si sånn.. Eller, du gir dem kanskje mer en sjanse da, hvis du har møtt dem og har en relasjon til dem, enn hva du gjør hvis du bare er inne på en virtuell app.. (Martin, 28)

Som konsekvens av denne digitale distansen, påpekte samtlige informanter, har det oppstått et nytt fenomen i Tinderkontekst kalt «ghosting»¹⁰. Dette, forklarte de, oppstår når en Tinder-

¹⁰ Dette fenomenet eksisterer imidlertid ikke kun innenfor sfæren av Tinder, påpekte de, men på datingapper og sosiale medier generelt.

bruker man har interagert med plutselig blir helt taus uten forvarsel om at interessen har dabbet av. Personen bryter all kommunikasjon uten noe forklaring på hvorfor, og unngår å svare på henvendelser eller forsøk på kontakt. Samtlige informanter utpekte dette fenomenet da de ble spurt hvordan Tinderrelasjoner pleier å utfolde seg når en av partene har kommet fram til den konklusjon at hen ikke lenger er interessert:

Jeg er ikke flink til å avvise folk, i det hele tatt. Så ofte ender jeg opp med å ghoste folk.. Og det betyr jo bare at jeg ikke svarer personen på Tinder eller Snapchat. [...] Det er veldig vanlig og typisk fordi man ikke tør å si rett fram at «sorry, jeg er ikke interessert». (Rikke, 23)

Nei, da er det ghosting da – at du bare roer helt ned, og på en måte sitter stille i båten. Venter til «stormen» er forbi. [...] Eller, du gir liksom hintet om at du ikke er så interessert, så bare «faser» du det ut. [...] Jeg har selv blitt ghostet flere ganger også. Det skjer jo i ny og ne [...], og så legger du ekstra mye vekt på de som gjør det mot deg, og tenker ikke på alle de du selv har gjort det med. Vi er egoistiske på den måten der.. (Martin, 28)

Som påpekt av Rikke og Martin ser ghosting i stor grad ut til å dreie seg om at man ikke tør å si ting rett ut som det er; man tør ikke å konfrontere en annen person om at man ikke lenger er interessert. Ønsket om å unngå ubehagelig konfrontasjon er selvsagt ikke noe banebrytende oppdagelse, tvert imot er det en naturlig følelse hos mennesker flest. Det som dog påpekes her, er at den digitale distansen som preger en mediert Tinderrelasjon, gjør at Tinder-brukere føler mindre forpliktelse og empati ovenfor hverandre, samt gir mulighet til enkel relasjonsoppløsning i form av «ghosting» – noe som gjør at de forkaster hverandre lettere enn de ville gjort i en ansikt-til-ansikt-kontekst.

5.3.5 Framtidsnarrativer

Som vi har sett beskrev informantene livsfasen de befinner seg i som en tid for frihet, ikke forpliktelse. Mange av dem fortalte at de helst vil unngå for forpliktende relasjoner ettersom de betrakter dem som «kvelende», og at de heller ønsker å fokusere på seg selv og nyte livsfasen som tillater dem å være unge og frie – noe som ofte innebærer «Tindring» til andre formål enn søken etter «seriøse» relasjoner. Imidlertid var det nettopp dette de beskrev det som – en *fase*. Det kom fram av intervjuene at disse ønskene og holdningene var representative for nettopp den spesifikke livsfasen de befinner seg i, ikke for deres tanker om og mål for *fremtiden*. Under intervjuene uttrykte flertallet av informantene et sterkt ønske om å være selvstendig og å ikke være «avhengig» av noen andre, og påpekte at karriere var viktig

for dem og noe de trodde de kom til å prioritere framover. Dog påpekte de, hver og en av dem, at de helt klart også ønsket å finne seg en langsiktig partner å dele livet med – en partner med en «passende» livsstil som kan «matche» deres egen, som har lignende verdier som dem selv, og som kan være en slags «trygghet» i livet. De hadde alle et resonnerende svar å komme med til spørsmålet om hvordan de håpte livene deres ville se ut om ti år, og de malte et bilde av et «standard A4-liv»:

Nei, da håper jeg jo at jeg er etablert, forhåpentligvis med en partner og noen barn. Sikkert litt sånn A4-liv, egentlig. Ha en stabilt god jobb, ha økonomien på stell.. (Espen, 23)

Da håper jeg at jeg har født gjerne en eller to unger.. Og da er det gjerne på tide å skaffe seg hus, bil, hund.. [...] Jeg har lyst å ha en god jobb, trives i jobben, trives i livet generelt, være lykkelig gift (Pernille, 24)

Da er det vel kanskje på tide å få noen barn, så da håper jeg at jeg har funnet en mann som jeg har vært sammen med litt.. Og at jeg har en koselig leilighet og har slått meg litt til ro. (Marie, 21)

Da de videre ble spurt hvilke tanker de hadde om ekteskap, hadde informantene noe ulike svar. Hos Martin, Espen og Daniel «henger ekteskap ganske løst»; de forklarte alle at de fint kunne gifte seg en dag dersom deres fremtidige partnere ønsket det, men at dette ikke var et spesielt mål de hadde. For dem var nemlig ikke ekteskap nødvendigvis betegnelsen på et forpliktende forhold, ettersom de mente det er så mange som skiller seg i dag uansett. Pernille, Jesper og Amanda, derimot, svarte kort og enkelt at de absolutt ville gifte seg en dag, ettersom det er det «tradisjonelle» og det var viktig for dem. De mente at ekteskap er en viktig institusjon i samfunnet som skaper tryggere rammer og er en større forpliktelse enn å f.eks. kun være samboere. Det samme svarte for øvrig Rikke og Marie – at ekteskap er en stor forpliktelse – men av denne grunn var de nøye på å understreke at dersom de skulle gifte seg, skulle de *virkelig* være sikre på personen de giftet seg med:

Jeg har lyst å gifte meg en dag, [...] men da skal det være med en person jeg virkelig vil være sammen med resten av livet; [...] da skal det være seriøst, og det skal være oss to. Men jeg føler det er litt for godt til å være sant også, for man kan jo aldri vite hva som skjer; det er jo mye enklere å skille seg i dag enn det var før i tiden.. [...] Jeg har selv skilte foreldre, noe som har gjort at jeg har blitt sånn «det skal ikke skje med mine barn», egentlig. Siden de ikke holdt sammen så er det noe jeg hvert fall vil, noe jeg kommer til å prioritere, noe jeg setter høyt. (Marie, 21)

Jeg vil gifte meg, jeg vil ha unger. [...] Men i dag er det så sykt mange som skiller seg, og jeg har ikke lyst å være en av dem. Så det er jeg litt opptatt av egentlig; jeg lyst å være en som er sikker i sin sak. [...] Dette har jeg sikkert litt fra mamma: hun mener at folk skiller seg for lett i dag, og ikke jobber hardt nok i forholdet. Folk gir for lett opp, hvis noe ikke funker så er folk sånn «ah, no way. Da kutter vi det». (Rikke, 23)

Marie og Rikke påpeker altså de også at skilsmisse er en hyppig forekomst i dagens samfunn og at ekteskap ser ut til å ha mistet verdi og betydning, men i motsetning til Martin, Espen og Daniel – som av den grunn ikke brydde seg så mye om ekteskap – har det fått dem til å bry seg *mer* om det. Rikke og Marie har sett på og blitt påvirket av foreldregenerasjonen som etter deres mening har «gitt for lett opp», og uttrykker på refleksivt vis at de virkelig ikke ønsker å falle innenfor den samme, negative skilsmissetrenden¹¹. Ekteskap var kanskje ikke et fremtidig mål for alle informantene, men de nevnte imidlertid alle samboerskap som et mål. De informantene som ønsket å gifte seg en dag, anså samboerskap som et nødvendig *fortrinn* til ekteskap, mens de som ikke hadde behov for å gifte seg, anså det som en alternativ og likeverdig samlivsform til ekteskap:

Samboerskap er jo en moderne form for samliv som jeg ser på som helt likeverdig som et ekteskap på mange måter. Eneste er at du ikke får alle de juridiske fordelene av et ekteskap. Men når det er såpass mange som skiller seg så ser jeg ikke helt det der at «åh, ekteskap er så mye større forpliktelse».. Jeg ser derfor på samboerskap som veldig aktuelt. (Espen, 23)

Til tross for at informantene lever ut tjueårene sine – en tid preget særlig av en tøylesløs og frivol seksualkultur og et forpliktelsesfravær – i det som kan beskrives som Tinders tidsalder, ser det altså ikke ut til at det har preget deres mål og ønsker for fremtiden når det gjelder kjærlighetsrelasjoner. Med andre ord har det ikke ført til at de ikke ønsker forpliktende forhold *i det hele tatt*, men ønsker kun å unngå det mens de befinner seg i denne eksperimenterende livsfasen. Som Pernille (24) poengterte: «Tinder har ikke påvirket hvordan unge i dag forholder seg til kjærlighet og forhold – man er bare ‘uforpliktende’ mens man er ung, og så blir ting litt mer seriøst når man blir eldre».

¹¹ Imidlertid påpekte alle informantene at skilsmisse også hadde sine positive sider: Mer samfunnsaksept for skilsmisse og muligheter for å komme seg ut av dårlige forhold, påpekte de alle som en fordel.

5.4 Oppsummering:

De to første analysekapitlene har undersøkt hvordan Tinder fungerer som dating-arena ved å eksplorere hvorfor og hvordan informantene bruker appen. I det første analysekapittelet så vi at deres motivasjoner for å benytte Tinder kunne inndeles i seks hovedformål: 1.) oppmerksomhet og bekreftelse, 2.) uforpliktende og «casual» sex, 3.) jakten på en kjæreste, 4.) underholdning og tidsfordriv, 5.) nysgjerrighet og 6.) trendiness og sosialt press – der de tre førstnevnte fremstod som av størst betydning. Dog så vi at disse motivasjonene kunne være situasjonsbetinget, mangefasettete og foranderlige med tid. Når det gjelder selvpresentasjon på appen så vi at informantene, ved å benytte en spesifikk bildesammensetning, forsøker å fremstille nyanserte og attraktive sider av seg selv og på denne måten avgi et kontrollert inntrykk til andre brukere. Når det gjelder evaluering av andre brukere, så vi at de først og fremst vurderer etter fysiske attributter. Imidlertid kom det også fram at de i noen tilfeller forsøker å skape seg et mer holistisk inntrykk av andre brukere ved å analysere bildene deres. Kritikken om at Tinder er overfladisk var et tema som opptok informantene selv, og de fleste anerkjente at kritikken ikke er fullstendig uberettiget. Imidlertid understrekte de at måten man vurderer andre mennesker på i appen, ikke nødvendigvis er så forskjellig fra hvordan man vurderer potensielle partnere «i det virkelige liv».

Det tredje analysekapittelet har eksplorert Tinders implikasjoner for romantisk relasjonsdannelse ved å undersøke informantenes personlige holdninger til og refleksjoner rundt Tinderpraksiser, samt deres forståelser av intimitet, forpliktelse og romantisk kjærlighet. Vi så først at Tinder kan sies å ha medført en økning i tilfeldige seksuelle møter blant dagens unge – noe som til en viss grad har gjort at unge blir mindre interesserte i kjærlighetsforhold – men paradoksalt nok har appen også medført en økning i faktisk «dating» – noe som kan ha en *positiv* effekt på romantisk relasjonsdannelse. I tillegg kom det fram at seksuelle relasjoner, fasilisert av Tinder, i flere tilfeller utvikler seg og *fører* til langvarige kjærlighetsrelasjoner. I tillegg så vi at appen, blant Tinder-brukere, kan hevdes å fremavle en slags forpliktelsesangst – det tilsynelatende uendelige utvalget av potensielle partnere på appen induserte i informantene en «gresset-er-alltid-grønnere»-mentalitet og høyere krav til potensielle partnere, og førte dermed til beslutningsvegring på partner-fronten. Utvalgsstørrelsen, i samspill med det minimalistiske designet og følelsen av «digital distanse» som preger appen, påvirket også informantene i den forstand at de fikk en slags forbrukermentalitet i forhold til andre brukere på appen. Dog så vi også, når det gjaldt

forpliktende relasjoner, at det så ut til å være mer som lå til grunn for fraværet og unngåelsen av dem enn kun en utvalgsstørrelse som gjorde det vanskelig å velge. Informantene beskrev livsfasen de befinner seg i generelt som en tid for frihet, eksperimentering og en unngåelse av nettopp tyngende forpliktelser. I denne livsfasen forsøker de å balansere det de betrakter som for lite og for mye intimitet, og de bruker Tinder som verktøy i håndteringen. Imidlertid så vi også, at alle disse tendensene kun så ut til å karakterisere nettopp den livsfasen de befinner seg i. Til syvende og sist ønsket de alle, i fremtiden, å ende opp i et forpliktende og langvarig kjærlighetsforhold. Hvilken form dette ideelle forholdet tok, derimot, varierte.

6 Diskusjon og konklusjon

Analysen av datamaterialet har redegjort for informantenes opplevelser med og holdninger til Tinder og Tinderpraksiser, relasjonsutvikling og intime relasjoner. Diskusjonen vil ta for seg studiens funn i en bredere sosiokulturell kontekst. Den overordnede problemstillingen i denne studien er «I hvilken grad kan Tinder og Tinder-praksiser sies å utfordre tradisjonelle idealer av intimitet, forpliktelse og romantisk kjærlighet?». For å svare på denne problemstillingen tar studien først utgangspunkt i følgende tre forskningsspørsmål:

- Hvordan begrunner Tinder-brukere sin bruk av appen?
- Hvordan fremstiller Tinder-brukere seg selv og hvordan evaluerer de andre brukere via profiler?
- Hvordan reflekterer Tinder-brukere selv rundt dagens Tinderkultur?

Analysen kastet lys over disse forskningsspørsmålene, men i diskusjonen vil de adresseres direkte. I tillegg vil problemstillingen belyses ytterligere ved å adressere studiens funn i kontekst av fremtredende og populære forestillinger om hvordan Tinder påvirker brukere spesielt, og samfunn og kultur generelt. Dette gjøres ved hjelp av følgende to forskningsspørsmål:

- Samsvarer Tinder-brukeres opplevelser med mediens og populærkulturens fortellinger om Tinder og Tinder-bruk?
- Samsvarer Tinder-brukeres opplevelser med prominente teorier om endringer i relasjonsutvikling og intimitetsforståelser i moderne tid?

Det første diskusjonskapittelet, «Tinder som dating-arena» (6.1), vil adressere de to første forskningsspørsmålene ved å studere funnene fra de to første analysekapitlene i lys av eksisterende forskning. Med hensikt om å unngå unødig repetisjon vil det tredje forskningsspørsmålet, derimot – som omhandler informantenes egne refleksjoner rundt Tinderkultur – først adresseres i det påfølgende diskusjonskapittelet «Mediefremstillinger og informantenes opplevelser» (6.2). Dette kapittelet drøfter studiens funn i lys av mediens Tinder-diskurser, for å undersøke hvorvidt de samsvarer. Deretter vil hele studiens funn, i diskusjonskapittel 6.3: «Samtidsdiagnoser og informantenes opplevelser», drøftes i lys av samtidsdiagnosene presentert i teorikapittelet (kap.3) – dette for å undersøke hvorvidt de kan hevdes å være representative for dagens trender. Diskusjonen er dermed preget av en

vekselvirkning mellom teori og empiri. Avslutningsvis oppsummeres studiens mest sentrale funn og problemstillingen konkluderes.

6.1 Tinder som dating-arena

6.1.1 Motivasjon – Hva brukes Tinder egentlig til?

I likhet med eksisterende studier (eg. Spilde 2019; Hobbs et al. 2017; LeFebvre 2018; Jakobsen 2015; Sumter et al. 2017) viste informantenes beskrivelser av bruksmotivasjoner at Tinder brukes til en rekke andre formål enn kun tilfeldige seksuelle møter. I tillegg viste de at motivasjonene veksler med utgangspunkt i individuelle og kontekstuelle faktorer; de kunne variere i takt med livssituasjon, alder, dagsform og humør, og dessuten kunne flere motivasjoner opptre samtidig. Tinder synes å muliggjøre seksuelle møter i øyeblikk der det er ønskelig, og det ble hyppig henvist til en «allmenn oppfatning» om at Tinder primært er seksuelt orientert – men likevel fremstod ikke sex som den primære motivasjonen for verken informantene eller Tinder-brukere flest. Snarere så det ut til at nysgjerrighet og «trendiness» er årsaken til at folk laster ned appen i første omgang, mens det å oppsøke oppmerksomhet og bekreftelse ble beskrevet som hovedårsaken til at folk flest bruker appen over lengre tid. En «Tindermatch», som i utgangspunktet skal indikere gjensidig interesse, viste seg å i stor grad ha mistet sin originale betydning, i og med at det er helt normalt å ikke svare, eller få svar, på Tindermeldinger. Det å «matche» med andre brukere hevdet informantene gir en «selvtillitsboost», og antall matches man akkumulerer så ut til å betraktes som et slags mål på ens egen attraktivitet. Av denne grunn ser det ut til at «matching» oppfattes som et mål i seg selv, og ikke nødvendigvis som et springbrett for relasjonsutvikling, slik appen i utgangspunktet er intendert for. Dette funnet bygger opp under forskning av Mons Bendixen et al. (2018), som har forsket på bruk av Tinder for aldersgruppen 19–29 år. De oppdaget at Tinder-brukere, tross mange «matches», ikke nødvendigvis dater mer ansikt til ansikt; kun en liten andel brukere synes å ende opp med å ha tilfeldig sex eller å inngå et parforhold (Bendixen et al., referert i Madshus 2019). Også en spørreundersøkelse utført av Mike Brown (2017) i USA fant at de fleste Tinder-brukere aldri møter folk de matcher med på appen: Av en utvalgsstørrelse på 3852 «millennial college students» svarte 71% at de aldri hatt møtt noen fra appen, mens kun 29% svarte at de hadde det (Brown 2017). I en annen spørreundersøkelse spurte han 9761 personer fra samme målgruppe hva som var årsaken til at de brukte appen, og 44% svarte da at de brukte den for «selvtillitsbyggende prokrastinering»,

22% at de var på jakt etter en «hook-up», og kun 4% at de var på jakt etter et seriøst forhold¹² - funn som samsvarer med funnene gjort i denne studien. Datamaterialet viste nemlig at i de tilfellene der Tindermatches faktisk utvikler seg til relasjoner, er seksuelle eller kortvarige relasjoner mer fremtredende enn langvarige. Det kom imidlertid også fram at det ikke er uvanlig for unge voksne i dag å møte kjæresten sin på Tinder, men intervjumaterialet viste at langvarige relasjoner som oppstår fra Tinder-bruk, ofte starter som uforpliktende seksuelle møter – og bunner dermed i seksuelle formål – men utvikler seg videre til noe mer langvarig. I likhet med Spildes (2019) funn lot nemlig informantene i denne studien til å være åpne for ulike relasjonsformer, uavhengig av hva deres innledende motivasjon var. Flere understreket at de var åpne for å se hva en relasjon kunne «føre til» selv om de i utgangspunktet kun var på jakt etter seksuelle eller kortvarige relasjoner, og flere fortalte at de hadde inngått uforpliktende seksuelle møter med Tindermatches til tross for at dette i utgangspunktet ikke var deres formål. Dette resonerer med funn gjort av Timmermans & Courtois, som i deres 2018 studie avdekket at en tredjedel av Tinderfasiliterte møter fører til sex, mens en fjerdedel fører til faste partnerforhold. I tillegg argumenterer de for at også «seksuelle møter» trolig kan lede til partnerforhold i en tid hvor «hook-ups» har erstattet tradisjonell dating som «modus operandi» for relasjonsdannelse, noe som også resonerer med funnene i denne studien.

Flere informanter uttalte at de egentlig brukte Tinder «kun for underholdningens del», men i bakgrunnen av noen av disse uttalelsene kunne det skimtes et slags behov for å distansere seg fra stigmaet om å «være desperat» – noe som ofte, kom det fram, assosieres med tradisjonell nettdating og det å være på jakt etter kjæreste generelt. Dette skiller seg fra resultatene til Dubrouskaya (2016), som forsket på Tinder i Vilnius og Tel-Aviv. Hun oppdaget nemlig at Tinder-brukere der av og til brukte motivasjonen «på jakt etter et seriøst forhold» som en slags kamuflasje når formålet deres egentlig var å oppsøke uforpliktende seksuelle møter, ettersom førstnevnte var mindre stigmatisert (Dubrouskaya 2016, 47). I Norge ser trenden ut til å være motsatt: å innrømme at man har seksuelle formål er ikke like stigmatisert blant norske Tinder-brukere som det å innrømme at man er på jakt etter kjæreste. Dette funnet underbygges av Lauritzen (2017), som på bakgrunn av egen Tinderstudie hevder at dating-normer i Norge i dag tilsier at vi skal være «lett og forståelsesfulle, ikke mase, ikke vise for tydelig at vi er interessert. Være kule og avslappet, og tåle avvising. Trekke på skuldrene og gå videre til neste date». Hun mener at mange kanskje ikke tør innrømme at de er sårbare, og

¹² 30% svarte at de brukte appen for «andre grunner» (Brown 2017).

at det de ønsker seg mest av alt er en kjæreste, ettersom det ofte blir sett på som skamfullt å innrømme at man ønsker seg akkurat det (Lauritzen, referert i Westeng 2017). Av datamaterialet i denne studien ser vi dermed at Tinder kan synes å operere som en slags trojansk hest for brukere: Ettersom det eksisterer en allmenn aksept for at appen brukes til en rekke ulike formål, kan man komme unna med å late som man kun bruker den for underholdning, oppmerksomhet eller seksuelle relasjoner, selv om man kanskje egentlig er på jakt etter et seriøst partnerskap. Som vi har sett brukes ikke Tinder kun for å oppsøke seksuelle møter – til tross for at appen på mange måter later å være seksuelt orientert – men for å realisere et helt spekter av egoistiske og relasjonelle mål.

6.1.2 Man kan ikke dømme boken etter omslaget – eller? Selvpresentasjon og evaluering

Tinder er kjent for å være en minimalistisk og spillfisert app som vektlegger det visuelle, og som dermed oppfordrer til utseendefokus, objektivisering og bedømming basert på fysiske attributter. Av denne grunn kritiseres appen for å føre til overfladiskhet blant dens brukere, og informantene i denne studien uttalte at de uten tvil syntes det samme. Når det gjaldt selvpresentasjon på appen kom det tydelig fram at informantene la mye baktanke i hvilke bilder de brukte på profilene sine, og de beskrev alle en slags oppskrift for bildesammensetningen som går igjen på de fleste Tinderprofiler. Ettersom det hovedsakelig er basert på bilder av en selv man bedømmes av andre, kom det fram at Tinder-brukere forsøker å presentere nyanserte sider av seg selv ved hjelp av varierte bilder fra ulike kontekster. Ikke bare beskrev informantene hvilke typer bilder de brukte på profilene sine, men de kom også med forklaringer på hva de forsøkte å formidle med dem – hvilke inntrykk de forsøkte å gi (sporty, sosial, eventyrlysten, omsorgsfull etc.). Som Erving Goffman argumenterer i sin bok «Vårt rollespill til daglig» (1992) er det imidlertid forskjell på inntrykk vi «gir» og inntrykk vi «avgir». Førstnevnte hevder han er de bevisste inntrykk man formidler gjennom verbal kommunikasjon, fakter og gester eller andre symboler som begge parter er klar over hva symboliserer. Inntrykk man avgir derimot, er den informasjon man tilsynelatende ubevisst formidler gjennom sin fremferd (Goffman 1992, 12). Mennesker bestreber seg altså på å styre de inntrykkene andre mottar om dem i en situasjon, men det er ikke nødvendigvis slik at det inntrykket man bestreber seg på å gi, er det inntrykket man faktisk formidler. Denne skillelinjen mellom gitte og avgitte inntrykk kom til syne i datamaterialet: informantene påpekte at andre Tinder-brukeres selvpresentasjoner i noen tilfeller kunne være påtatte, og at man dermed måtte opptre strategisk i evalueringen av andre og passe på å ikke «la seg lure». Goffmans teori om inntrykkstyring omhandler imidlertid, i utgangspunktet, sosiale

sammenhenger der man befinner seg fysisk i andres nærvær. I og med at Tinder kun tilbyr en visuell og statisk presentasjonsform, har ikke Tinder-brukere mulighet til å benytte seg av slike tegn – verken gitte eller avgitte – i like stor grad for å danne seg et inntrykk av andre. Snarere tvinger den statiske presentasjonsformen brukere til å basere sin inntrykkskapning på færre, og andre typer tegn, som Spilde (2019) også påpeker i sin studie.

En mellommenneskelig kommunikasjonssteori utviklet av Joseph Walther i 1992, «Social Information Processing Theory» (SIP), forklarer online mellommenneskelig kommunikasjon uten non-verbale¹³ tegn og hvordan mennesker utvikler og håndterer relasjoner i et digitalt miljø. En av grunnhypotesene i denne teorien er at personer som samhandler i tegn-magre miljøer vil benytte tegnene som er tilgjengelige, og tillegge disse større betydning, samtidig som de utvikler kompensierende strategier i mangelen på klassiske avgitte tegn, for å skape helhetlige inntrykk (Walther 1992). Et lignende mønster var å finne i denne studien: informantene forklarte at de ofte plukket opp tegn fra andre brukeres Tinderbilder, og brukte dem i fortolkningen av deres selvpresentasjoner og i vurderingen av om de skulle sveipe «ja» eller «nei». Med andre ord bruker de de billedlige tegnene som faktisk er tilgjengelige, til å forsøke å danne seg et inntrykk av andre brukere.

Det at Tinder-brukere bruker den tilgjengelige informasjonen til å danne seg, eller i det minste forsøke å danne seg, et helhetlig inntrykk av andre brukere, kan brukes som et motargument til at Tinder er en overfladisk app som oppmuntrer til evalueringer kun tatt på bakgrunn av utseende. Tinder-medgründer Sean Rad har i et intervju argumentert det samme – at Tinders visuelle fokus ikke er overfladisk, ettersom «et bilde inneholder mye informasjon». «If I post a picture of myself on a ski slope, that says something different than a photo taken in Vegas at the pool at Encore», uttalte han (Grigoriadis 2014). Imidlertid kom det også fram av intervjumaterialet at brukeropplevelsen på Tinder som oftest innebærer å sveipe gjennom andre brukere så raskt at man ikke rekker å se gjennom de ulike bildene de har på profilene sine – kun på det første i rekken – før man swiper høyre eller venstre. Det så ut til at det kun var om de ved første øyekast syntes en Tinder-bruker var attraktiv, at informantene brukte tid på å analysere bildene nærmere for å danne seg et mer helhetlig inntrykk – men selv dette ble gjort i et raskt tempo. Ettersom denne vurderingsformen hovedsakelig omhandler fysisk utseende, kan Tinder-bruk dermed, på mange måter, omtales som overfladisk og

¹³ Non-verbal kommunikasjon: kommunikasjon uten bruk av talespråk. Eksempelvis overføringen av beskjeder eller signaler gjennom øyekontakt, gester, ansiktsuttrykk og kroppsspråk.

objektiverende. Som Krüger og Spilde (2019) argumenterer derimot, er ikke bedømming basert på fysiske attributter nødvendigvis utelukkende overfladisk, men kan også oppfattes som en positiv ting. Denne vurderingsformen kan nemlig hevdes å være spekket med motsetninger og tvetydigheter: mens vektleggingen på det visuelle fører til et forsterket utseendefokus og kroppspress, kan det, som Krüger og Spilde understreker, også oppmuntre til vurdering basert på «magefølelse» og intuisjon (s.2). Informantene i denne studien illustrerte nettopp dette: Til tross for at de beskrev Tinder som overfladisk, hevdet de at de minimalistiske brukerprofilene ga dem tilstrekkelig informasjon til å ta en avgjørelse om en bruker etter bare noen sekunder, og de var dessuten mer opptatt av bildene på andre brukeres profiler enn de var en eventuell bio. Faktisk viste de avsky for profiler med «for lange» bioer; de fleste mente at det å ha beskrivende tekst i bioen sin ofte signaliserte desperasjon eller manglende sosial kompetanse. Det at informantene kunne ta så raske avgjørelser basert på så (tilsynelatende) lite informasjon, samt hevdet at denne informasjonen var alt de trengte, indikerer at nettopp intuisjon spiller en rolle for deres beslutningstaking. Det Krüger og Spilde hevder er positivt med denne intuitive opptattheten av bilder, tross dets sentrale rolle i Tinders oppmuntring til objektivering av brukere, er at den har en befriende og «de-rasjonaliserende» effekt – i det minste til sammenligning med mer tradisjonelle datingsider (ibid, 11). Tradisjonelle datingsider, skriver de, kritiseres nemlig for å tvinge brukere til å kartlegge, artikulere og beskrive med ord sine personligheter, behov og ønsker i en prosess av overdreven introspeksjon – noe som følgelig presser dem til å overdefinere og overartikulere spesifikke aspekter av selvet som det muligens hadde vært bedre om forble åpne, udefinerte og tvetydige (ibid). Ved å sitere sosiologen Eva Illouz (2007) skriver de at denne «tekstualiseringen av subjektivitet» fører til at selvet eksternaliseres og objektiveres. Av denne grunn hevder de at tradisjonelle datingsider er å oppfatte som en større drivkraft av rasjonalisering og objektivering enn Tinder – som er en minimalistisk og primært visuell app som oppfordrer til legemliggjort intuisjon og sansing (Krüger og Spilde 2019, 11). Tar man dette argumentet i betraktning er kanskje ikke Tinder-medgründer Sean Rad fullstendig på villspor når han i et intervju hevdet at «The irony of Tinder is that in some ways the lack of information, or text, is actually less superficial than having the information» (Grigoriadis 2014, referert i Spilde 2019, 95).

Til tross for at de selv omtalte Tinder-bruk som overfladisk, forsvarte også mange av informantene bruken ved å argumentere at måten man bedømmer potensielle partnere på Tinder, ikke er så forskjellig fra hvordan man gjør det «i det virkelige liv». Også her vurderer

man nemlig først og fremst basert på fysisk tiltrekning, mente de. Det samme argumentet har blitt brukt av Rad. «When was the last time you walked into a bar and someone said, ‘Excuse me, can you fill out this form and we’ll match you up with people here?’», uttalte han i referanse til de lange spørreskjemaene man må fylle ut på tradisjonelle datingsider. Han hevder nemlig at det ikke er slik vi tenker om å møte nye mennesker i det virkelige liv (Rad, referert i Bilton 2014). Også Ansari og Klinenberg, forfattere av boken «Modern Romance» (2015), mener det er for kynisk å påstå at Tinder er overfladisk grunnet vurdering basert på utseende: «Walking into a bar or a party, a lot of times all you have to go by is people’s faces, and that’s what you use to decide if you are going to gather up the courage to talk to them. Isn’t the swipe app just a *huge* party full of faces that we can swipe right to go talk to?» (s.117). Ser man det på denne måten, kan det argumenteres at dating via Tinder ikke er så ulikt fra måten folk datet på før teknologi og datingapper kom inn i bildet. Imidlertid betyr ikke dette nødvendigvis at Tinder-swiping *ikke* er overfladisk, men at det å sjekke opp potensielle partnere generelt – om det så forekommer på en virtuell app eller på en bar – som oftest omhandler tiltrekning basert på utseendemessige kvaliteter, og kan dermed anses som en iboende overfladisk, men også naturlig og intuitiv, praksis.

6.2 Mediefremstillinger og informantenes opplevelser

For å videre undersøke hvorvidt Tinder og Tinder-praksiser kan sies å utfordre tradisjonelle idealer av intimitet, forpliktelse og romantisk kjærlighet, vil studiens funn, i dette kapittelet, diskuteres i lys av mediens Tinder-skildringer. Skal man tro disse, har nemlig markedstankegangens tyranni endelig nådd samfunnets siste skanse: romantikken og intimitetens sfære – og Tinder er selve manifestasjonen på «app»-okalypsen» som er i ferdig med å destruere sann kjærlighet (Spilde 2019, 1). Allerede i forrige kapittel berørte vi noen av mediens diskurser; ved å undersøke bruksmotivasjoner på Tinder fant vi at appen ikke utelukkende brukes til seksuelle formål, slik det ofte fremstilles i media, og ved å undersøke selvpresentasjoner og evalueringsformer, så vi at appen ikke utvetydig kan hevdes å være overfladisk. Dette kapittelet derimot, vil adressere andre prominente mediefremstillinger av appen – fremstillingene som hevder at Tinder fremmer «hook-up»-kultur framfor langsiktig partnerskap, samt skaper forpliktelsesangst blant dagens unge og en forbrukermentalitet rundt partnere og relasjoner.

6.2.1 Tinder og «hook-up»-kultur

En av de mest fremtredende fremstillingene av Tinder i media og populærkultur, som nevnt innledningsvis, er fremstillingen av den som en «sex-app». Det argumenteres stadig for en sammenheng mellom Tinder og såkalt «hook-up kultur», fremfor langvarig partnerskap, ettersom appen tilrettelegger for en «frivol og tøylesløs seksualkultur» – og fører, som følge av dette, til en oppløsning av tradisjonelle romantiske og seksuelle vaner og normer. Som vi har sett fortalte informantene at det i Norge først og fremst eksisterer det de refererte til som «liggekultur» framfor «datingkultur». Med dette mente de at det er mer fremtredende blant unge voksne i dag å delta i lettbenete og kortvarige seksuelle relasjoner med en redusert følelse av intimitet og forpliktelse, framfor det å dra på formelle «dater» sammen. De beskrev «one-night-stands» som karakteristisk for norsk seksualkultur, og hevdet at dette som regel skjer i forbindelse med Tinder, alkohol, eller en kombinasjon av disse to. Når det gjelder denne «hook-up»-kulturens sammenheng med Tinder, kom det fram av datamaterialet at Tinder opererer som et verktøy som fasiliterer den, og at appen dermed har påvirket hvordan mange unge i dag forholder seg til kjærlighet og intime relasjoner. Informantene mente at kjærlighetsrelasjoner ikke blir prioritert eller ønsket i samme grad som kortvarige seksuelle relasjoner, men har snarere bleknet som resultat av den enkle tilgangen til uforpliktende og tilfeldig sex som Tinder gir dem. Med andre ord støttet de, til en viss grad, opp under medienes argumenter om en sammenheng mellom Tinder og såkalt «hook-up»-kultur. Et ubestridelig samsvar mellom informantenes opplevelser og medienes og populærkulturens fortellinger om Tinder og Tinder-bruk eksisterte imidlertid ikke. Informantene fremhevet nemlig også noen kontradoriske effekter: først, at lettbenete seksuelle møter ofte kan *lede* til partnerforhold, ettersom «hook-ups» later å være – som Timmermans & Courtois (2018) argumenterer – «modus operandi» for relasjonsdannelse i dagens samfunn. Dessuten belyste de også et annet paradoks: I tillegg til å ha amplifisert en «hook-up»-kultur, hevdet de at Tinders inntreden og utbredelse også hadde amplifisert en faktisk *dating*kultur, ettersom appen opererer som en tydelig definert «sosial ramme» for nordmenn til å sjekke opp potensielle partnere – noe som grunnet kulturelle normer ellers oppleves ganske utfordrende. Sett på denne måten kan det argumenteres for en sammenheng mellom Tinder og langvarig partnerskap like fullt som det kan argumenteres for en sammenheng mellom Tinder og «hook-up»-kultur.

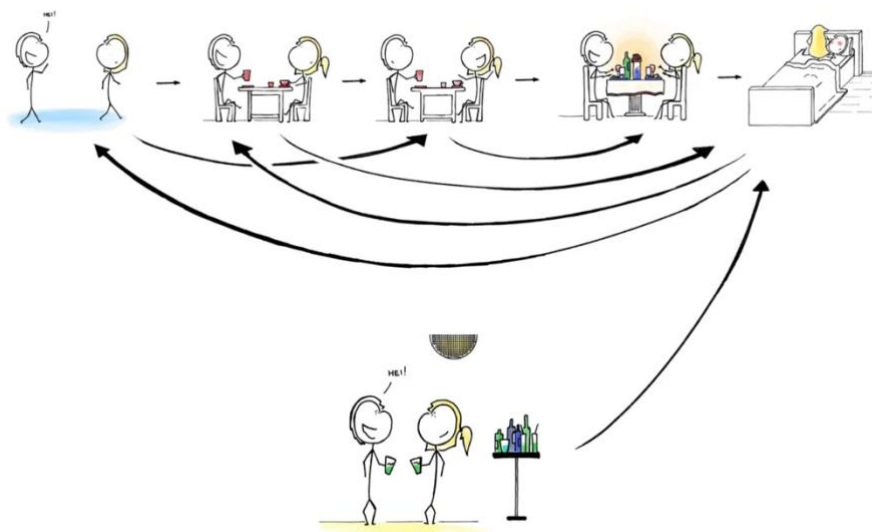
Noen av de mer radikale argumentene i mediens fremstillinger, utpeker Tinder som *drivkraften* bak «hook-up»-kultur. Også her bryter studiens funn med mediediskursene. Som det kom fram av datamaterialet, opererer Tinder som et verktøy som fasiliterer «hook-up»-kultur – appen tilrettelegger for, fremmer og gjør det enklere å oppsøke lettbenete seksuelle relasjoner – men den ligger ikke nødvendigvis til *grunn* for denne kulturen. «Hook-up»-kultur, kom det implisitt fram, eksisterer nemlig også foruten sfæren av Tinder. Informantene beskrev «one-night-stands» som karakteristisk for norsk seksualkultur *generelt*, og forklarte at disse eksempelvis forekommer i alkoholrelaterte kontekster like fullt som de gjør Tinder-kontekster. Med andre ord hevdet de at det å treffe noen på byen, for så å dra hjem sammen med vedkommende samme natt, er en hyppig forekomst blant unge nordmenn. På denne måten hevdet de at relasjonsdannelse i Norge ofte utvikler seg i «motsatt rekkefølge» kontra det som er normalen i andre land. Denne beskrivelsen av norsk seksualkultur, uten tilknytning til Tinder, har også gjentatte ganger blir skildret i media og populærkultur (e.g. Bourelle 2017; Hafstad 2011; Flash Pack 2019). «Casual dating is on the rise around the world, but in Norway it's long been a fixture. This is a country where the normal 'rules' of dating are reversed: sex typically comes first and emotional intimacy follows more slowly – if and when the vibe is right», hevdes det eksempelvis i Flash Pack (2019).

IN MOST COUNTRIES AROUND THE WORLD



Illustrasjon 1. «The dating timeline in most countries around the world». Hentet fra: Bourelle, Julian S. *The Social Guidebook to Norway* (2017)

NORWEGIAN DATING TIMELINE



Illustrasjon 2: «Norwegian Dating Timeline»

Hentet fra: Bourrelle, Julian S. *The Social Guidebook to Norway* (2017)

I Hafstad (2002), en avisartikkel som ble utgitt 10 år før lanseringen av Tinder, uttales det at «Unge voksne i Norge topper statistikken over ‘one-night stands’» – noe som forteller oss at det eksisterte en «hook-up»-kultur i Norge lenge før Tinders inntog i samfunnet. Tar man alt dette i betraktning, kan det argumenteres at Tinder ikke er drivkraften bak «hook-up»-kulturen som eksisterer blant unge nordmenn. Det som kan argumenteres, derimot, er at Tinder er en kanal som bidrar til å fasilitere og videreføre en allerede eksisterende «hook-up»-kultur, og således også amplifisere og synliggjøre den mer enn før – derav all medieoppmerksomheten. Med dette i mente kan det hevdes at Jesper (25) hadde et viktig poeng da han i intervjuet til denne studien uttalte at «det er samfunnet som reflekteres i Tinder, ikke motsatt», et utsagn som for øvrig resonerer med funn gjort av Hobbs (2016). Her argumenteres det at betydningen og bruken av Tinder bestemmes av verdiene til brukerne selv, og at «sleaziness isn't the fault of the technology itself. Humans have been looking for no-strings-attached sex since the dawn of time» (Hobbs 2016, sitert i Gillespie 2016). Fremveksten av «hook-up»-kulturen som eksisterer blant dagens unge – som dessuten også eksisterer i andre land enn kun Norge – kan hevdes å ha en litt mer komplisert årsakssammenheng: en årsakssammenheng som vil undersøkes nærmere i kap. 6.2.4: «Tinder i kontekst av emerging adulthood».

6.2.2 Tinder og forpliktelsesangst

En annen gjentakende mediefremstilling, er at Tinder forårsaker forpliktelsesangst blant dagens unge. Tinder-brukere dras inn i en verden av endeløs og avhengighetsskapende swiping, matching og «hook-ups», og de goster og forkaster hverandre i et urovekkende tempo – et trøblete mønster som gjør dagens unge til såkalte «commitment-phobes», hevdes det (e.g Ries 2019; Sales 2015; Cissé 2019; Castellano 2018). Særlig et aspekt ved appen hevdes å ligge til grunn for disse tendensene: det enorme utvalget av potensielle partnere appen gir en tilgang til. Sammenhengen mellom et stort utvalg av potensielle partnere og forpliktelsesangst, så vi komme til syne i datamaterialet på to ulike måter. For det første så vi at det store utvalget gjorde at informantene fikk en «gresset-er-alltid-grønnere»-mentalitet i forhold til potensielle partnere. De ga uttrykk for at de sliter med å «slå seg til ro» med og forplikte seg til en partner, fordi de aldri klarer å riste av seg følelsen om at det kommer en bedre potensiell partner rett rundt hjørnet – eller på det neste Tinder-kortet. I frykt for å «velge feil» ender de som regel opp med å ikke velge, eller forplikte seg til noen i det hele tatt. Dette psykologiske fenomenet har blitt beskrevet av psykologen Barry Schwartz (2005) som «The Paradox of Choice». Jo flere valgmuligheter vi har – uansett hva det måtte gjelde – desto mindre fornøyde blir vi, hevder han. Med mange alternativer å velge mellom, synes folk nemlig at det blir vanskelig å velge i det hele tatt (ibid). I tillegg hevder han at store valgmuligheter ofte gjør at mennesker betviler valget de har tatt, når de først har tatt et – de gjør det nemlig lett å forestille seg at man kunne tatt et valg som hadde vært bedre (ibid).

I tillegg belyste datamaterialet sammenhengen mellom et stort utvalg av potensielle partnere og forpliktelsesangst på en annen, dog nært beslektet, måte. Flere av informantene snakket om hvor kresne unge har blitt i dagens samfunn når det gjelder valg av partner – og hvor kresne de selv har blitt – og de beskrev en internalisert holdning om at de fortjener «kun det beste». Videre forklarte de at også denne holdningen ble produsert i dem som resultat av det enorme utvalget av potensielle partnere på appen – det økte nemlig forventningene deres til potensielle partnere, og ga dem inntrykk av at «det beste» var oppnåelig. Også denne sammenhengen utforskes av Schwartz (2005). Det å «legge til» flere alternativer i menneskers liv, kan ikke annet enn å øke forventningene de har til hvor bra disse alternativene vil være, hevdes det. Holdningen om at de «fortjener kun det beste», kombinert med følelsen av at det «alltid kommer en bedre potensiell partner rett rundt hjørnet» – begge induert av Tinders store valgmuligheter – påvirket altså informantenes evne til å forplikte seg; det førte til en slags forpliktelsesangst blant dem. Dermed ser vi, av dette delkapittelet, et samsvar mellom

mediefremstillingene og informantenes beretninger. Imidlertid kom det også fram av datamaterialet at denne forpliktelsesangsten ikke utelukkende skyldes Tinder og det store utvalget appen tilbyr. Hvilke andre faktorer som kan hevdes å ligge til grunn, kommer vi tilbake til i kap.6.2.4: «Tinder i kontekst av emerging adulthood».

6.2.3 Tinder og forbrukermentalitet

Som nevnt innledningsvis blir Tinder, i mediebildet, ofte utpekt som syndebukk for det som anses som en «bruk-og-kast»-mentalitet rundt partnere og relasjoner (e.g. Sales 2015; Niesen 2017; Castellano 2018). På Urban Dictionary defineres appen som «McDonalds for sex» (Urban Dictionary 2013), en allusjon som i mediebildet er karakteristisk for appens omdømme. I likhet med fastfoodkjedens billige og beleilige forretningsmodell tilbyr nemlig Tinder, om man følger metaforen, et bredt utvalg produkter for enhver smak, til alle døgnets tider, som kan anskaffes og konsumeres med minimal anstrengelse (Spilde 2019, 1). Produktet som Tinder «selger», er brukerne selv, og som en BigMac-meny, kan de grådig og samvittighetsløst «fortæres» (ibid). Appen hevdes med andre ord å være en manifestasjon på kapitalismens og markedstankegangens infiltrasjon i romantikken og intimitetens sfære. Som vi har sett kom denne kyniske kommodifiseringslogikken tydelig til syne også i denne studiens datamateriale. Fortellingene om seksuelle engangsmøter for å skruppelløst dekke egne behov og lyster, med partnere man «forkaster» i ettertid, gjenspeiler indirekte en forbrukermentalitet, men i flere tilfeller ble uttrykket «bruk-og-kast» eksplisitt brukt av informantene. Drivkraften bak denne mentaliteten lot til å være tredelt – appens minimalistiske design, det enorme utvalget av potensielle partnere appen gir én tilgang til, samt følelsen av «digital distanse» til andre brukere.

Den «digitale distansen» som preger appen så vi at gjorde det lett å redusere andre brukere til sine profiler, og dermed også å fremmedgjøre, objektivere og forkaste dem, og når det gjelder appens minimalistiske design, så vi at den fremmer objektivering av andre brukere, samt en hurtighet i «sveipprosessen». Espen beskrev appen som en slags «vare-greie» – at designet på appen gjør at brukere nærmest fremstilles som varer man kan konsumere. Informantene hevdet også at det minimalistiske designet gjorde appen effektiv og enkel å bruke, og på et tidspunkt ble den referert til som en «hurtig versjon» av dating – noe som støtter opp under forestillingen av appen som en «McDonaldsifisering» av dating. Når det gjelder det store utvalget av potensielle partnere på appen, hevdet informantene at det bl.a. induserte i dem en mer pragmatisk og kalkulert tankegang i forhold til andre brukere.

Ved første øyeblikk kan disse funnene hevdes å støtte opp under mediefremstillingene av appen som drivkraften bak en «bruk-og-kast»-mentalitet rundt partnere og relasjoner – en mentalitet som hevdes å ha en destruktiv effekt på romantisk relasjonsutvikling. Undersøker man informantenes beretninger nærmere, derimot, ser vi at nettopp de aspektene ved appen som hevdes å fremavle en kynisk forbrukermentalitet, på paradoksalt vis også kan hevdes å medføre positive effekter for relasjonsutvikling. Eksempelvis så vi ovenfor at Tinder kan hevdes å fremme vurderinger av andre brukere basert på intuisjon, nettopp på grunn av det minimalistiske designet som på paradoksalt vis også gjør det enklere å forkaste en overflod av potensielle partnere basert på forhastede og overfladiske vurderinger. Som vi har sett har dette, ifølge Krüger og Spilde (2019), en befriende og «de-rasjonaliserende» effekt (s.11), og ifølge Illouz (2012) er intuisjon nødvendig for å ta evalueringer og beslutninger som ikke kan tas rasjonelt – som nettopp partnervalg. En kalkulert sammenligning av alternativer bidrar nemlig ikke til styrken eller intensiteten av individets følelser, understreker hun (s.93).

Når det gjelder følelsen av «digital distanse» til andre brukere, syntes også dette aspektet – som Spilde (2019) fant i sin studie – å være spekket med motsetninger og tvetydigheter. Det at Tinderrelasjoner opplevdes som distanserte, uforpliktende og enkle å bryte ut av, gjorde på den ene siden at det ble enklere å objektivere, «ghoste» og forkaste andre brukere, men på den annen side så denne «trygge avstanden» ut til å åpne for eksperimentering og sjansetaking på partnerfronten. «Det er jo bare til å ikke svare» og «det er jo bare til å slette» var uttalelser som gikk igjen i relasjon til uønskede meldinger/matches – en mentalitet som lot til å senke terskelen for å inngå samhandling i det hele tatt. Begrepet «lavterskel» ble for øvrig eksplisitt brukt av informantene for å beskrive appen og det å matche med andre brukere. Ettersom de er under den oppfatning at de har «ingenting å tape», kan det tenkes at Tinder-brukere gir hverandre sjanser som de kanskje ikke ville vært villige til å gi i ansikt-til-ansikt kontekster – noe som kan åpne opp for relasjonsutvikling som ikke ville ha forekommet utenfor sfæren av Tinder. På denne måten kan Tinders «digitale distanse» oppfattes som et tveegget sverd. Det store utvalget potensielle partnere på appen, som på den ene siden gjorde informantene mer «kravstore» og induserte i dem en pragmatisk tankegang i forhold til potensielle partnere, ble også utpekt av informantene som en fordel for romantisk relasjonsutvikling: det ga dem mulighet til å treffe folk de ikke ville møtt ellers, og således mente de det var større sannsynlighet for å treffe noen de virkelig «klaffer» med.

At økonomisk-rasjonell logikk er å skimte i Tinders arkitektur, og i Tinder-brukeres beretninger, er ikke å benekte. Drivkraften bak denne logikken ser imidlertid ikke ut til å ha entydig negative effekter for romantisk relasjonsdannelse. Snarere kan det hevdes at de aspektene ved appen som ligger til grunn for en forbrukermentalitet rundt partnere og relasjoner, på paradoksalt vis også fasiliterer romantisk relasjonsutvikling på bakgrunn av de-rasjonaliserte vurderinger, en senket terskel for eksperimentering og samhandling, og et bredt og nyansert utvalg av potensielle partnere.

6.2.4 Tinder i kontekst av «emerging adulthood»

Som vi nå har sett kan det argumenteres for en sammenheng mellom Tinder og «hook-up»-kultur, forpliktelsesangst og forbrukermentalitet. Å argumentere for en kausal sammenheng mellom disse ville imidlertid ha undergravd andre viktige årsaksfaktorer. Særlig «hook-up»-kulturen og forpliktelsesangsten beskrevet her, kan nemlig antas å henge tett sammen med livsfasen informantene befinner seg i. Av datamaterialet så vi at denne spilte en viktig rolle for deres tanker rundt intimitet, forpliktelse og romantisk kjærlighet. I deres beretninger skildret de en livsfase kjennetegnet av frihet, eksperimentering og et fravær av forpliktelser – et funn som i stor grad resonerer med Arnetts (2000) beskrivelser av livsfasen «emerging adulthood». Som redegjort for i teorikapittelet beskriver nemlig Arnett livsfasen som en periode av selvstendighet og identitetsutforskning som forekommer i individers liv før de inngår langvarige, voksne forpliktelser, der de bruker tiden på å prøve ut forskjellige muligheter innen utdanning, karriere, romantiske forhold og verdensbilder (ibid, 469). Forventningene til unge mennesker i denne livsfasen når det gjelder romantiske relasjoner, hevder han, er at de skal eksperimentere med en rekke romantiske og seksuelle partnere før de slår seg til ro med noen de ønsker å gifte seg med (Arnett 2004, 73). Disse forventningene ga gjengklang i informantenes kjærlighetsdiskurs; viktigst for dem alle var å nyte tiden som «ung og fri», og de uttrykte en holdning om at tjuårene deres var en tid for å «leve livet» og å ha det gøy – ikke en tid for tyngende og forpliktende romantiske relasjoner. I likhet med Arnett beskrev de dette imidlertid kun som en fase – de ovennevnte holdningene og praksisene viste seg å være representative kun for livsfasen de befinner seg i, og ikke for deres tanker om og mål for fremtiden. «Hook-up»-kulturen og forpliktelsesangsten som eksisterer blant unge voksne, og som har vært gjennomgående temaer i denne studien, kan dermed tilskrives fremveksten av den relativt nye livsfasen «emerging adulthood» – som fremmer nettopp seksuell eksperimentering og individuell frihet – snarere enn fremveksten av Tinder. I stedet for å argumentere at «hook-up»-kultur har ført til en oppløsning av tradisjonelle romantiske

og seksuelle vaner og normer, slik det ofte fremstilles i media, kan da det motsatte argumenteres: at det er en oppløsning av tradisjonelle romantiske og seksuelle vaner og normer som har ført til «hook-up»-kultur.

Tinder ligger kanskje ikke til grunn for «hook-up»-kulturen og forpliktelse-unngåelsen som eksisterer blant dagens unge, men det som imidlertid kan argumenteres, er at appen bidrar til å intensivere disse tendensene ytterligere. Vi har allerede sett hvordan Tinder fasiliterer «hook-up»-kultur ved å gjøre det enklere å oppsøke uforpliktende og «casual» sex, og forpliktelsesangst ved å tilby et nærmest uendelig utvalg potensielle partnere, men det kom fram at appen fasiliterer forpliktelsesunngåelse også på en annen måte. Av datamaterialet så vi at kjærlighetsforhold blir mindre interessante for unge voksne i «emerging adulthood»-fasen ettersom Tinder hjelper dem å dekke ikke bare deres seksuelle lyster og behov, men også – i det minste til en viss grad – sine *intimitets*behov. Til tross for at de uttrykte et ønske om å unngå tyngende og forpliktende romantiske relasjoner, slik «emerging adulthood»-fasen oppfordrer til, beskrev nemlig informantene et intimitetsbehov som strekker seg utenfor sfæren av sex. Ved hjelp av Tinder møter ikke dagens unge kun partnere de inngår seksuelle relasjoner med – såkalte «one-night-stands» eller «faste sexpartnere» – men også partnere de inngår kortvarige romantiske relasjoner med, eller med andre ord: partnere de begynner å «holde på med», men som de ofte forkaster før relasjonen utvikler seg til noe «for seriøst». På denne måten kan det hevdes at Tinder opererer som et verktøy for dagens unge i deres streben etter å finne en levbar balanse mellom det de betrakter som for lite og for mye intimitet, i en livsfase som fremmer frihet og unngåelse av forpliktelser. Det hjelper dem å dekke sine behov «akkurat nok» til at de behøver å forplikte seg til et seriøst forhold – noe som muligens utsetter forpliktende, langvarige forhold for dagens «emerging adults» til et enda senere tidspunkt i livet enn om Tinder ikke hadde eksistert. Med andre ord kan det argumenteres at Tinder bidrar til å fasilitere unngåelsen av langvarige romantiske forpliktelser, og følgelig også å utvide livsfasen emerging adulthood for dagens unge.

En del av kritikken av Tinder lener seg på premisser om at appen er hyperseksualisert, overfladisk og forpliktelsesangst- og forbrukermentalitet-fremkallende i relasjon til potensielle partnere, og at den, som følge av disse egenskapene, eroderer bort tradisjonelle idealer av intimitet, forpliktelse og romantisk kjærlighet. Med utgangspunkt i denne studiens funn, og Tinder-forskningen for øvrig, ser vi imidlertid at slike fremstillinger av appen, til tross for at de kom tydelig til syne i informantenes fortellinger, ikke er fullstendig

representative for den alminnelige brukers erfaringer. Den kritiske mediedebatten om Tinder, til tross for at den ikke er fullstendig uberettiget, kan dermed hevdes å bære preg av polemiske, empirisk ufunderte påstander, samt en unyansert fremstilling av brukeres motivasjoner og praksis, og av appens sosiokulturelle effekter. Dessuten kan det hevdes at mediefremstillingene unnlater å erkjenne at disse tendensene også bunner i andre faktorer enn kun fremveksten av Tinder, og at de hovedsakelig karakteriserer en midlertidig livsfase – ikke et helt samfunn.

6.3 Samtidsdiagnoser og informantenes opplevelser

Med hensikt om å besvare oppgavens problemstilling ytterligere, vil studiens funn, i dette kapitlet, diskuteres i lys av Giddens' og Baumans samtidsdiagnoser. Således undersøkes det hvorvidt disse teoriene om endringer i relasjonsutvikling og intimitetsforståelser i moderne tid, er representative for dagens Tinderkultur – og følgelig i hvilken grad Tinder og Tinderpraksiser kan sies å utfordre tradisjonelle idealer av intimitet, forpliktelse og romantisk kjærlighet.

6.3.1 Relasjonsdannelse i samtiden: «Liquid Love», eller «confluent love»?

Bauman (2000) omtaler samfunnet vi lever i i dag som «den flytende modernitet» – en tid preget av konstante endringer, mangel på stabilitet og varige bånd mellom mennesker. Et aspekt ved denne tilstanden er at også kjærlighetsrelasjoner har blitt gjort flytende – de er i kontinuerlig bevegelse, og dannes og løses opp ettersom omstendigheter eller følelser forandrer seg. Snarere enn å være et mål i seg selv er relasjoner, og personer, et middel for personlig tilfredsstillelse (Bauman 2003, vii-ix). Den flytende tilstanden induserer kontradiktoriske og utilfredsstillbare behov hos sine undersåtter; på den ene siden lengtes det etter frihet, og bånd som ikke begrenser ens individuelle ønsker og valg. På den andre siden oppstår en motstridende lengsel etter en trygghet, som i bunn og grunn bare kan etableres gjennom stabile relasjoner (ibid). For å skape en levelig balanse mellom de to, argumenterer Bauman, må det moderne flytende individet bruke sin kløkt, dyktighet og dedikasjon til å knytte provisoriske (midlertidige) bånd som er løse nok til å hindre kvelning – og løse nok til at de raskt kan knyttes opp igjen når omstendighetene endrer seg – men samtidig stramme nok til å gi en nødvendig følelse av trygghet (ibid). Dette beskriver han som «skjørheten av menneskelige bånd», og en vanlig respons til denne skjørheten mener han er å erstatte kvalitet på relasjoner med kvantitet (ibid, xiii).

Baumans samtidsdiagnose kan hevdes å gjenspeiles i dagens Tinderkultur – flere av disse tendensene så vi nemlig komme til syne i denne studiens datamateriale. Informantene uttrykket i sine beretninger ambivalente holdninger og behov; det kom fram at de strever med å finne en levbar balanse mellom nettopp det de betrakter som for lite intimitet (og dermed, kan det tenkes, for lite trygghet), og for mye intimitet (og dermed for lite frihet). Med andre ord jobber de kontinuerlig med å håndtere og balansere holdninger og behov som ikke alltid er like forenelige, som Bauman beskriver, og de bruker Tinder som verktøy i håndteringen. Båndene som knyttes med andre via Tinder er som oftest, som vi har sett, provisoriske – de knyttes ofte i forsøk på å dekke seksuelle- eller nærhetsbehov, men dog uten for mye forpliktelse. Forpliktende romantiske relasjoner ble nemlig, i tråd med Baumans skildringer, omtalt av diverse informanter som «for kvelende». Så snart nærheten blir for intens, oppløser de derfor båndene og beveger seg videre til neste. Ved å providere en følelse av digital distanse har Tinder for øvrig gitt opphav til fenomenet «ghosting», og på denne måten fasiliterer appen enkel relasjonsoppløsning. Forsøket på å finne en levelig balanse mellom for stramme og svake bånd hevder Bauman fører til et samfunn fullt av «semi-detached couples» i «top pocket relationships» – «semi-separate» par i forhold de kan «ta fram når de trenger dem», men skyve langt ned i lommen igjen når de ikke gjør det (Bauman 2003, x). Konseptet blant dagens unge om «å holde på» kan anses som en beskrivelse av nettopp disse provisoriske og fleksible «top pocket» forholdene Bauman skildrer. De gir en nødvendig følelse av trygghet og intimitet, men man investerer ikke fullt i dem; snarere dreier slike relasjoner seg om å «holde dørene åpne», og de skal ikke gå på bekostning av individuelle valg og ønsker. Således kan disse type relasjoner, som Bauman påstår, anses som et middel for personlig tilfredsstillelse, snarere enn et mål i seg selv. De mange provisoriske relasjonene informantene ser ut til å inngå og oppløse, samt det høye antallet matches de akkumulerer på Tinder, kan for øvrig anses som nettopp en erstatning av kvalitet på relasjoner med kvantitet. Baumans beskrivelse av den flytende modernitetens logikk – oppfatningen av at relasjoner og ting stadig kan erstattes av noe «nytt og bedre» – var også å skimte i informantenes beretninger. Som vi har sett sliter informantene med å slå seg til ro med én partner, ettersom de er overbevist om at «gresset alltid er grønnere på den andre siden»; de klarer aldri å riste av seg følelsen av at det finnes noen bedre for dem der ute.

Bauman identifiserer spesifikt nettdating som symptomatisk for «flytende kjærlighet» (liquid love), og hevder at det har transformert romantikk og kurtise til en type underholdning der brukere kan date «sikre i visshet om at de alltid kan vende tilbake til markedsplassen for en ny

runde med shopping» (Bauman 2003, 65). Han hevder at dating har blitt omgjort til en fritidsaktivitet der folk stort sett anses som disponible, ettersom man – i kontekst av nettdating – alltid kan «trykke på slett» (ibid). Til tross for at nettdatingen Bauman refererer til er tradisjonell nettdating, ikke Tinder-dating (Tinder ble lansert i 2012, 9 år etter publiseringen av *Liquid Love*) ser vi av denne studien at hans påstander kan oppfattes som gyldige også for Tinder-bruk. Den digitale distansen som preger appen fremavlet ideen hos informantene om at det bare var til å slette – eller ikke svare på – meldinger fra brukere de hadde matchet med og deretter ombestemt seg om. I tillegg hevdet de at den induserte i dem en slags «bruk-og-kast» mentalitet. Imidlertid viste datamaterialet også en fordel med denne «muligheten til å slette», som Bauman ikke anerkjenner – det skapte en lavere terskel for eksperimentering og sjansetaking, noe som kunne åpne for relasjonsutvikling som ikke ville ha forekommet ellers.

Bauman hevder at den utbredte bruken av digital kommunikasjon fører til at individer tenker mer på forbigående relasjoner, som er enkle å bryte ut av, enn de gjør livslange partnerskap (ibid, 63-65) – en påstand som, til en viss grad, resonnerer med denne studien. Informantene hevdet at kjærlighetsrelasjoner ikke blir prioritert eller ønsket i samme grad som kortvarige seksuelle relasjoner, ettersom Tinder fasiliterer uforpliktende seksuelle møter som gjør at de får sine seksuelle «lyster og behov» dekket – og således kan de bruke resten av tiden sin på å fokusere utelukkende på seg selv og andre ting som er av betydning for dem. I tillegg så vi at de store valgmulighetene av potensielle partnere på appen, induserte i dem en trang til å hele tiden bevege seg videre til neste, i tilfelle «neste partner» var en «bedre partner». Det å matche med partnere på appen ble også et slags mål i seg selv, ettersom det ga dem en følelse av å «vinne poeng» og å være ettertraktet. På denne måten oppstår en slags Tinder-avhengighet – en endeløs karusell av swiping, matching og «hook-ups», eller «knytting av provisoriske bånd», og ser man det på denne måten kan det hevdes at *Liquid Love* er den perfekte analogi for å beskrive dagens Tinderkultur.

Imidlertid har vi også sett av denne studien at Tinder ikke *ene og alene* er drivkraften bak slike flytende tendenser, noe selv Bauman anerkjenner; eroderingen av langsiktige forpliktelser og «heltidsengasjement» i romantiske forhold, kan ikke utelukkende skyldes elektronisk dating, understreker han – det har nemlig skjedd mye annet på veien til det flytende, moderne, individualiserte samfunnet som kan hevdes å ligge til grunn (Bauman 2003, 66). Fremveksten av livsfasen *emerging adulthood* – et resultat av bl.a. økt individualisering i samfunnet og den seksuelle revolusjon – kan, som vi har sett, også hevdes

å ligge til grunn for «liquid love»-tendensene. Et funn i denne studien, som da skiller seg fra Baumans teori (han nevner ikke denne livsfasen), er at «liquid love»-kulturen karakteriserer nettopp en *fase*: Det var ikke slik at informantene ikke ønsket forpliktende forhold *i det hele tatt*, men ønsket kun å unngå det mens de befinner seg i denne eksperimenterende livsfasen. Langvarige, dypt meningsfylte relasjoner, med store sosiale og emosjonelle investeringer, fremstod fortsatt som den endelige målsettingen. I informantenes beretninger var heller ikke personlig frihet og relasjonell stabilitet – i det minste ikke i deres skildringer av mål for *fremtiden* – to uforenlige størrelser, slik Bauman beskriver dem, men utgjorde hensyn som stadig brytes mot hverandre i et forsøk på å finne en optimal balanse. De fleste av dem malte nemlig et bilde av fremtiden der de balanserer karriere og individuell frihet på den ene siden, med partner og familieliv på den andre siden, på en *sammenflytende* måte. Av denne grunn fremstår Baumans beskrivelser av samtidens relasjonstendenser i overkant pessimistiske, til tross for at flere av mønstrene han trekker frem reflekteres i datamaterialet – en pessimisme han for øvrig har blitt kritisert for tidligere (Giddens 2013, 427).

Giddens beskriver også en samtid karakterisert av større åpenhet og valgfrihet hva angår livsførsel, identiteter og relasjoner. I *The Transformation of Intimacy* (1992) forklarer han at sosial endring og en økt vektlegging av likeverd og selvoppdagelse, gjennom det 20. århundre, drev en seksuell revolusjon (Giddens 1992, 27-28). Teknologisk utvikling innen prevensjon frigjorde nemlig sex fra dets iboende relasjon til reproduksjon, noe han refererer til som «plastisk seksualitet», og likeledes drev feminismen en radikal transformasjon av den personlige sfære (Giddens 2013, 423). I tillegg hevder han at idealene av tradisjonell romantisk kjærlighet, i senmoderniteten, fragmenteres og erstattes av det han kaller «sammenflytende kjærlighet» («confluent love») – en aktiv og betinget form for kjærlighet som forutsetter gjensidig respekt og likeverd i emosjonell intimitet (Giddens 1992, 61). Fremveksten av plastisk seksualitet, i samspill med fremveksten av sammenflytende kjærlighet, hevder han har ført til at folk i dag, i økende grad, oppsøker «rene forhold» («pure relationships») – en idealtipe der et forhold baseres på emosjonell og seksuell likeverd, og videreføres kun så lenge begge parter utleder gjensidig tilfredsstillelse fra det (Giddens 2013, 424). Med færre pessimistiske undertoner samsvarer Giddens' beskrivelser i større grad med informantenes beretninger, enn Baumans beskrivelser. Når det gjaldt «romantiske mål» for fremtiden, så vi en variasjon i samlivsformen informantenes ideale forhold tok, men dog hadde de alle som mål å inngå et forpliktende, langvarig kjærlighetsforhold i fremtiden, og bildet de malte av dette ideale forholdet, kan hevdes å gjenspeile nettopp det rene forholdet,

basert på sammenflytende kjærlighet. Av datamaterialet kom det også fram at informantene har relativt høye krav til en partner, og at de ikke ønsker å inngå noe partnerforhold med mindre disse kravene er oppfylt. Martin (28) omtalte dette som om at folk er for kravstore og «entitled» i dag, og som vi har sett blir slike holdninger delvis induisert av store valgmuligheter. Imidlertid kan denne kravstorheten også tolkes som et skifte i holdninger til kjærlighet og intime relasjoner generelt, nettopp som Giddens beskriver. Snarere enn å være på jakt etter en partner som kun er «tilstrekkelig», er folk i dag, til syvende og sist, på jakt etter partnerforhold som forutsetter gjensidig respekt og likeverd i emosjonell intimitet, og som tilfredsstiller deres emosjonelle og seksuelle behov.

I forrige kapittel ble det argumentert at Tinder ikke i seg selv ligger til grunn for den frivole seksualkulturen som eksisterer blant dagens unge, men at også bredere samfunnsendringer – da særlig fremveksten av livsfasen «emerging adulthood» – har spilt en avgjørende rolle. Denne livsfasen fremmer nemlig, blant andre ting, seksuell og romantisk eksperimentering. Av Giddens teori ser vi at dagens frivole seksualkultur henger sammen med fremveksten av plastisk seksualitet, som for øvrig var en forutsetning for nettopp «emerging adulthood»-fasen. Snarere enn å fremstille denne frivole og flytende seksualkulturen som destruktiv for romantiske relasjoner, slik Bauman insinuerer, understreker Giddens – i likhet med Arnett – positive effekter. Plastisk seksualitet innebærer at det for mange mennesker i moderne samfunn, er mye større valgfrihet enn noen gang før for når, hvor ofte og med hvem de inngår seksuelle relasjoner, og det har dermed ført med seg den ovennevnte endringen i kjærlighetens natur, hevder han (Giddens 2013, 423). Eksperimentering på denne fronten fører nemlig til, som Arnett (2004) understreker, at folk lærer hva de til syvende og sist vil ha i et forhold (s.73). I stedet for å hevde at Tinder fasiliterer og amplifiserer en frivol og tøylesløs seksualkultur, med en pessimistisk undertone, kan det da hevdes, med en mer optimistisk undertone, at Tinder heller fasiliterer og amplifiserer plastisk seksualitet – som er en forutsetning for rene forhold. Sammenhengen mellom plastisk seksualitet og rene forhold, kunne også skimtes i denne studien: informantene forklarte at relasjoner som starter som uforpliktende seksuelle møter, fasilitert av Tinder, i flere tilfeller utvikler seg til å bli noe «mer». Uavhengig av hva deres innledende motivasjon for Tinder-bruk var, lot nemlig informantene til å være åpne for ulike relasjonsformer; de var åpne for å se hva en relasjon kunne «føre til» selv om de i utgangspunktet kun var på jakt etter seksuelle eller kortvarige relasjoner. Seksuelle møter, fasilitert av Tinder, kan da trolig lede til «rene forhold» i en tid hvor «hook-ups» opererer som «modus operandi» for relasjonsdannelse.

En ytterligere sammenheng mellom Giddens teori og denne studiens funn, ser vi i informantenes beskrivelse av kjærlighetsforhold i samtiden som «ustabile». Flere snakket om hvor mye enklere det er å skille seg i dag enn det var «før i tiden», og uttrykte en nervøsitet rundt det å gifte seg av denne grunn. «Man kan jo aldri vite hva som skjer» var en holdning som gikk igjen idet de drøftet samtidens kjærlighetsforhold. Dette gjenspeiler nøyaktig Giddens beskrivelse av dagens rene forhold: forhold som kun videreføres så lenge begge parter opplever det som tilfredsstillende nok for dem å bli værende i det, og som derfor – selv om man har forpliktet seg til det gjennom ekteskap – er *betinget*. Informantene uttrykket frykt for å en dag i fremtiden falle innenfor skilsmissetrenden de hevdet karakteriserer dagens samfunn, noe som underbygger Giddens fremstilling av rene forhold som et tveegget sverd; de gir store løfter om intimitet, frihet og lykke, men like fullt medfører disse forholdene nye risikoer – som utbredt psykologisk usikkerhet og frykt for relasjonsoppløsning – grunnet deres kontingente natur (Giddens, referert i Gross & Simmons 2002, 539).

Ettersom det rene forholdet blir sett på som et middel for selvutvikling, og forventes å oppløses når det ikke lenger tjener dette formålet, insinuerer Giddens, i likhet med Bauman, at relasjoner i samtiden ikke lenger er et mål i seg selv, men et middel for personlig tilfredsstillelse. Av denne grunn hevder Giddens at partnervurdering og partnervalg utarter seg i pragmatiske former. Til tross for at informantene hevdet at visse av Tinders karakteristikk fremavlet i dem en pragmatisk og kalkulert mentalitet i forbindelse med partnervurdering, og til tross for at de beskrev sin ideale partner som en som har en «passende» livsstil som kan «matche» deres egen, så vi også at de videreførte tradisjonelle idealer om den irrasjonelle, romantiske kjærligheten parallelt. Eksempelvis beskrev både Pernille (24) og Amanda (24) tidligere partnere de hadde vært involvert med som «perfekte på papiret», men likevel opplevde de en mangel på det de beskrev som «pang-følelsen» og «de riktige følelsene», og dermed avsluttet de relasjonene. I tillegg så vi, når det gjaldt partnerevaluering (eller *swiping*) på Tinder, at informantene hovedsakelig vurderte andre brukere basert på intuisjon – noe appen legger til rette for med dens minimalistiske brukerprofiler. Partnervurdering og partnervalg utarter seg dermed ikke i fullt så pragmatiske former som Giddens hevder; det er ikke en kalkulert og rasjonell avveining av fordeler og ulemper som til syvende og sist er utslagsgivende, men intuisjonen og magefølelsen. Av denne grunn fremstår også Giddens beskrivelser av samtidens relasjonstendenser i overkant skeptiske, til tross for at han ikke vurderer dem fullt så negativt som Bauman gjør.

Alt i alt, later informantenes opplevelser til å utarte seg i tråd med de sosiale og kulturelle tendensene som hevdes å betegne det senmoderne samfunn. I det store bildet beskriver samtidsdiagnosene et individualisert samfunn hvor individer, grunnet et fravær av tradisjonelle føringer for identitets- og partnervalg, står friere til å ta kontroll over og gjøre valg i egne kjærlighets- og seksualliv. Denne nye friheten medfører imidlertid også ansvar for eget livsløp, hevder Bauman og Giddens, der individer selv er ansvarlige for å «skrive egne biografier». Datingappen Tinder kan hevdes å være emblematiske for nettopp denne moderne friheten, da appen fremstår som en katalog av potensielle valgmuligheter – partnere som kan «skrives inn i biografien», eller som rett og slett kan «fortæres» for å tilfredsstille provisoriske behov. Beskrivelsene av ansvar for eget livsløp, reflekteres også i datamaterialet. Informantenes profilkonstruksjoner på Tinder, gjennom hvilke de forsøker å avgi et helhetlig og kontrollert inntrykk av seg selv, gjenspeiler den pågående prosessen av å skape og gjenskape ens egen selvidentitet, slik Giddens beskriver (Giddens 2013, 147). I tillegg maler intervjumaterialet et bilde av unge voksne som, gjennom Tinder-bruk, aktivt deltar i eget kjærlighets- og seksualliv, snarere enn å overlate det til «skjebnen» eller tilfeldigheter. Det at de aktivt og bevisst velger å *ikke* inngå forpliktende forhold, men utsetter det til et senere tidspunkt i livet og bruker tiden i stedet på selvutvikling, eksperimentering og nettopp «tindring», reflekterer like fullt individer som tar kontroll over egne livsløp og biografier; å velge å *ikke* velge, er også et valg.

6.4 Oppsummering og konkluderende bemerkninger

Problemstillingen i denne studien tok sikte på å belyse om Tinder og Tinderkultur faktisk representerer et skifte i forståelser av og holdninger til intimitet, forpliktelse og romantisk kjærlighet, slik enkelte har hevdet. Studiens funn viser at svaret på dette, kort sagt, er *nei*. Som tidligere Tinder-studier har vist (e.g. Spilde 2019; Dubrouskaya, 2016), kan Tinder snarere forstås som et symptom på eller en manifestasjon av bredere samfunnsendringer som har vært under utvikling lenge før datingappers inntog. Sammenlignet med informantenes fortellinger fremstår mediernes og populærkulturens Tinder-diskurser som i overkant kyniske, alarmistiske og entydige. Tendensene de beskriver kommer tydelig til syne i informantberetningene, og de fremstår dermed ikke som fullstendig uberettiget. Likevel kan det hevdes at mediefremstillingene unnlater å erkjenne at disse tendensene ikke utelukkende har negative effekter på romantisk relasjonsdannelse, at de bunner i andre faktorer enn kun

Tinders inntreden i samfunnet, og at de hovedsakelig karakteriserer en midlertidig livsfase – ikke et helt samfunn.

En del av kritikken av Tinder lener seg på premisser om at appen er hyperseksualisert og overfladisk, og at den fremavler forbrukermentalitet og forpliktelsesangst i sine brukere. Videre hevdes det at appen, som følge av disse egenskapene, eroderer bort tradisjonelle idealer av intimitet, forpliktelse og romantisk kjærlighet. Studiens funn viser at slike fremstillinger av appen ikke er fullstendig representative for den alminnelige brukers erfaringer. Snarere enn å kun brukes til seksuelle formål, viser diskusjonen av det første forskningsspørsmålet («Hvordan begrunner Tinder-brukere sin bruk av appen?») at Tinder brukes for å realisere et helt spekter av relasjonelle og egoistiske mål. Å benytte appen for underholdning, nysgjerrighet eller til og med for å søke etter seriøse forhold, fremstår som minst like vanlige motivasjoner som uforpliktende seksuelle møter. Den mest fremtredende motivasjonen, derimot, synes å være jakten på oppmerksomhet og bekreftelse. Imidlertid viser studien at informantenes motivasjoner også varierer – de kan være situasjonsbetinget, mangefasettete og foranderlige med tid. I kontrast til mediefremstillingen av Tinder som overfladisk, viste diskusjonen av studiens andre forskningsspørsmål («Hvordan fremstiller Tinder-brukere seg selv og hvordan evaluerer de andre brukere via profiler?») at appen ikke utelukkende fremmer overfladiske holdninger og praksiser. Snarere trer et mer nyansert bilde frem. Tinder-brukere legger mye omtanke i deres profilkonstruksjoner, og gjennom en spesifikk bildesammensetning forsøker de å avgi et kontrollert inntrykk til andre brukere. Idet de selv evaluerer andre brukere forsøker de nemlig, i noen tilfeller, å danne seg et holistisk inntrykk av dem ved å tilskrive dem sosiale egenskaper basert på visse tegn i profilbildene deres. Imidlertid sveiper de som oftest gjennom andre brukere så raskt at de hovedsakelig evaluerer basert på det som, ved første øyekast, kan virke som overfladiske og forhastede vurderinger, men som ved nærmere vurdering later å være evalueringer tatt på bakgrunn av «de-rasjonalisert» intuisjon.

Diskusjonen av studiens tredje forskningsspørsmål («Hvordan reflekterer Tinder-brukere selv rundt dagens Tinderkultur?») viste at Tinder, i tråd med mediefremstillingene, fremmer en slags «bruk-og-kast»-mentalitet rundt partnere og relasjoner. I Tinder-diskursene fremstilles dette som å ha en destruktiv effekt på romantisk relasjonsdannelse, men i denne studien trer et mer ambivalent bilde frem. De ulike aspektene ved appen som viste seg å ligge til grunn for denne mentaliteten – det store utvalget potensielle partnere, det minimalistiske designet og

følelsen av «digital distanse» til andre brukere – har nemlig, paradoksalt nok, også positive effekter på romantisk relasjonsdannelse. Førstnevnte gjør at Tinder-brukere får en mer pragmatisk og kalkulert tankegang i forhold til andre brukere, men samtidig også større muligheter til å finne en partner de virkelig «klaffer» med. Appens minimalistiske brukerprofiler fremmer, på den ene siden, objektivisering av andre brukere, men oppfordrer på den andre siden – som vi så ovenfor – til evalueringer tatt på bakgrunn av *de-rasjonalisert* intuisjon. Når det gjelder følelsen av digital distanse til andre brukere – oppfatningen av potensielle partnere som sosialt og emosjonelt «fjernere» enn under fysisk samvær – gjør denne at det, på den ene siden, er enklere å kommodifisere, «ghoste» og forkaste andre brukere, men på den andre siden fører den til en senket terskel for eksperimentering og sjansetaking på partnerfronten.

Informantenes refleksjoner viste også at Tinder, ved å gjøre det enklere å initiere uforpliktende seksuelle møter, tilrettelegger en såkalt «hook-up»-kultur. Imidlertid viste diskusjonen av disse refleksjonene at appen, ved å fremstå som en trygg «sosial ramme» for nordmenn til å sjekke hverandre opp – noe som grunnet kulturelle normer ellers oppleves ganske utfordrende – også tilrettelegger en faktisk *dating*kultur. I tillegg viste studien at «hook-up»-kultur ikke nødvendigvis har en eroderende effekt på romantisk kjærlighet, slik det fremlegges i media og populærkultur. Lettbente seksuelle møter fremstår nemlig som «modus operandi» for relasjonsdannelse blant unge nordmenn i dag, og således fører de ofte til partnerforhold. I tråd med mediefremstillingene viste diskusjonen av studiens tredje forskningsspørsmål også at Tinder fremmer en slags forpliktelsesangst. Ved å fremlegge et tilsynelatende uendelig utvalg av potensielle partnere, skaper appen nemlig en «gresset-er-alltid-grønnere-på-den-andre-siden»-mentalitet blant dens brukere. Med andre ord sliter Tinder-brukere med å «slå seg til ro» med, eller *forplikte* seg til, en partner, fordi de ikke klarer å riste av seg følelsen av at det kommer en bedre en rett rundt hjørnet – eller i det minste på det neste Tinder-kortet. Sett i lys av Arnetts (2000) teori om «emerging adulthood», viser imidlertid studien at både «hook-up»-kulturen og forpliktelsesangsten som eksisterer blant dagens Tinder-brukere, i større grad kan tilskrives livsfasen Tinder-brukerne befinner seg i, enn fremveksten av Tinder. Livsfasen vektlegger og fremmer nemlig romantisk og seksuell eksperimentering samt individuell frihet – og følgelig også en unngåelse av tyngende, langsiktige forpliktelser.

En undersøkelse av studiens funn i lys av de sosiologiske samtidsdiagnosene, viser en viss ambivalens hva angår intimitetsforståelser i samtiden. Baumans beskrivelser av samtids kjærlighetsrelasjoner som «flytendegjort» ga tydelig gjenklang i informantberetningene, og «Liquid Love» kan dermed, ved første øyekast, fremstå som den perfekte analogi for å beskrive dagens Tinderkultur. Imidlertid viste studiens funn at langvarige, forpliktende og meningsfylte relasjoner er informantenes endelige målsetting, og at «Liquid Love»-tendensene hovedsakelig er representative for den midlertidige livsfasen de befinner seg i – «emerging adulthood». Av denne grunn fremstår Baumans beskrivelser som i overkant pessimistiske. Informantenes beskrivelser resonerer i større grad med Giddens' samtidsdiagnose, som beskriver et skifte i romantiske idealer mot mer «demokratiske» kjærlighetsforhold. Kjærlighetsidealene beskrevet i informantberetningene reflekterte dypt meningsfulle partnerforhold som forutsetter gjensidig respekt og likeverd i emosjonell intimitet, og som tilfredsstillende emosjonelle og seksuelle behov – akkurat som Giddens beskriver. Tross visse nyanseringer reflekterer informantenes fortellinger, i det store bildet, beskrivelsene om en samtid preget av stor valgfrihet hva angår kjærlighets- og seksualliv, men også individuell ansvarliggjøring. En sammenligning av studiens funn med samtidsdiagnosene – som på overordnet plan beskriver et skifte i intimitetsforståelser som følge av endringer i ideologiske, sosiale, økonomiske og materielle betingelser – bekrefter dermed ytterligere at Tinderkultur *ikke* representerer en radikal endring i holdninger til, eller utøvelse av, kurtise og relasjoner, men er snarere å oppfatte som en manifestasjon av en ny valgfrihet i kjærlighets- og seksualliv.

Selv om Tinder ikke kan påstås å ligge til grunn for skiftet i intimitetsforståelser, viser studien at appen likevel, til en viss grad, *utfordrer* tradisjonelle forståelser av intimitet og forpliktelse. Ved å fremlegge et «for stort» utvalg av potensielle partnere, som gjør det vanskelig å velge kun én, og ved å fungere som et verktøy som hjelper dagens unge å balansere uforenelige intimitetsbehov, i en livsfase som fremmer individuell frihet og en unngåelse av forpliktelser, ser Tinder og Tinder-bruk ut til å føre til at langsiktige, forpliktende kjærlighetsrelasjoner utsettes til et senere punkt i livet enn om appen ikke hadde eksistert. Med andre ord ser Tinder ut til å fasilitere unngåelsen av langvarige romantiske forpliktelser, og forlenger, som følge av dette, livsfasen «emerging adulthood» for dagens unge. Hvorvidt denne livsfasen faktisk forlenges som følge av Tinder-bruk, og hvorvidt tendensene som karakteriserer livsfasen i dag har implikasjoner for Tinder-brukere på sikt – særlig når det gjelder deres involvering i langvarige, forpliktende forhold – er derimot et felt for videre forskning. Studiens funn har, i

likhet med tidligere Tinder-studier (e.g. Hobbs et al. 2017; Dubrouskaya, 2016; Spilde 2019) vist at appen og dens medfølgende praksiser både medfører fordeler og komplikasjoner for romantisk relasjonsdannelse i dagens moderne samfunn: Like fullt som Tinder fører med seg nye friheter og valgmuligheter hva angår intime relasjoner og partnervalg, medfører appen også en ny frykt og usikkerhet knyttet til langsiktige forpliktelser og forskjellen mellom kjærlighet og sex. Således kan studien konkluderes med Hobbs et al.'s (2017) påstand om at app-dating «brings new freedoms, opportunities and pleasures, as well as old and new anxieties about risk, self-image and love» (s.282).

7 Litteraturliste

Albury, K., & Byron, P. (2016, 17. oktober). Safe on My Phone? Same-Sex Attracted Young People's Negotiations of Intimacy, Visibility, and Risk on Digital Hook-Up Apps. *Social Media + Society*, 2(4), 1-10.

Andersen, S. S. (2013). *Casestudier - Forskningsstrategi, generalisering og forklaring* (2. utg.). Oslo: Fagbokforlaget.

Ansari, A., & Klinenberg, E. (2015). *Modern Romance: An Investigation*. Penguin Random House UK.

Arnett, J. J. (2000, mai). Emerging Adulthood: A Theory of Development From the Late Teens Through the Twenties. *American Psychologist*, 55(5), 469-480.

Arnett, J. J. (2004). *Emerging Adulthood: The Winding Road from the Late Teens Through the Twenties*. New York, United States of America: Oxford University Press.

Bauman, Z. (2000). *Liquid Modernity*. Cambridge, UK: Polity Press.

Bauman, Z. (2003). *Liquid Love: On the Frailty of Human Bonds*. Cambridge, UK: Polity Press.

Bercovici, J. (2014, 14. februar). Love On The Run: The Next Revolution In Online Dating. *Forbes Magazine*.

Bilton, N. (2014, 29. oktober). Tinder, the Fast-Growing Dating App, Taps an Age-Old Truth. *The New York Times*.

Bourrelle, J. S. (2017). *The Social Guidebook to Norway* (3. utg.). Mondå Forlag.

Brown, M. (2017, 22. mars). *Is Tinder a Match for Millennials?* Hentet fra <https://lendedu.com/blog/tinder-match-millennials/>

Bryant, K., & Sheldon, P. (2017). Cyber dating in the age of mobile apps: Understanding motives, attitudes, and characteristics of users. *American Communication Journal*, 19(2), 1-15.

Cambridge Academic Content Dictionary . (u.d). *Courtship*. (Cambridge University Press)
Hentet fra Cambridge Dictionary:

<https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/courtship>

Carman, A. (2019, 11. desember). *Swiping meant dating this decade, and it's time for a change*. Hentet fra The Verge: <https://www.theverge.com/2019/12/11/21004916/tinder-bumble-okcupid-swipe-decade-online-dating-match-change>

Castellano, O. (2018, 2. oktober). *Is Technology Helping Kill Love and Sex?* Hentet fra <https://orgrg.medium.com/is-technology-helping-kill-love-and-sex-b8bed973fcbe>

Chan, L. S. (2017a, 1. februar). *Predicting the Intent to Use Dating Apps to Look for Romance and Sex: Using the Integrative Model of Behavioral Prediction*. Hentet fra ResearchGate:
https://www.researchgate.net/publication/314098546_Who_Uses_Dating_Apps_Exploring_the_Relationships_among_Trust_Sensation-Seeking_Smartphone_Use_and_the_Intent_to_Use_Dating_Apps_based_on_the_Integrative_Model

Chan, L. S. (2017b, 21. august). Ambivalence in networked intimacy: Observations from gay men using mobile dating apps. *New Media & Society*, 20(7), 2566-2581.

Cissé, T. E. (2019, 28. februar). Vi millenniumsbarn klarer ikke å date engang. *Universitas*.

Clement, J. (2020, 5. mai). *Match.com usage reach in the United States 2020, by age group*. Hentet fra <https://www.statista.com/statistics/1113790/share-of-us-internet-users-who-use-match-by-age/>

Dreher, R. (2019, 24. oktober). *The Meaning Of Liquid Modernity*. Hentet fra <https://www.theamericanconservative.com/dreher/meaning-of-liquid-modernity-benedict-option/>

Dubrouskaya, M. (2016). *Pick-up Rules: An Autoethnographic Study of Acquaintance-making in Tinder*. Hentet fra Academia.edu: https://www.academia.edu/34849386/Bachelor_thesis_1

Edwards, L. D. (2018, 8. august). *How the Web Changed Dating Forever*. Hentet fra <https://blog.mozilla.org/internetcitizen/2018/08/08/how-the-web-changed-dating-forever/?fbclid=IwAR1YsAOT51ul1gKq4y6Y4ylhMdZbJpi6yjr2bJyDJvLt1tSjoWHjNaUIjmw>

Flash Pack. (2019, 12. februar). *Inside Norway's Casual Dating Culture*. Hentet fra <https://www.flashpack.com/relationships/norway-dating-culture/>

Gamburg, V. (Produsent), Bauer, J., Gradus, R., Jones, R. (Forfattere), Bauer, J., Gradus, R., LoGreco, P., Alvarez, S., & Jones, R. (Regissører). (2017). *Hot Girls Wanted: Turned On* [Film]. United States.

Giddens, A. (1990). *The Consequences of Modernity*. Polity Press.

Giddens, A. (1992). *The Transformation of Intimacy: Sexuality, Love & Eroticism in Modern Societies*. Polity Press.

Giddens, A. (2013). *Sociology* (7. utg.). Cambridge, UK: Polity press.

Gillespie, K. (2016, 28. september). *New Study Shows That Tinder Doesn't Hurt Romance*. Hentet fra <https://www.vice.com/en/article/zn8mby/stop-saying-that-tinder-is-the-end-of-romance>

Goffman, E. (1992). *Vårt rollespill til daglig: En studie i hverdagslivets dramatik*. Oslo: Pax forlag.

Goldkuhl, G., & Cronholm, S. (2010, 1. juni). Adding Theoretical Grounding to Grounded Theory: Toward Multi-Grounded Theory. *International Journal of Qualitative Methods*, 187-205.

Grigoriadis, V. (2014, 27. oktober). *Inside Tinder's Hookup Factory*. Hentet fra Rolling Stone: <https://www.rollingstone.com/culture/culture-news/inside-tinders-hookup-factory-180635/>

Gross, N., & Simmons, S. (2002, desember). Intimacy as a Double-Edged Phenomenon? An Empirical Test of Giddens. *Social Forces*, 81(2), 531-555.

Growth Engineering. (2018, 23. november). *What is the Definition of Gamification?* Hentet fra <https://www.growthengineering.co.uk/definition-of-gamification/>

Grønmo, S. (2016). *Samfunnsvitenskapelige metoder* (2. utg.). Fagbokforlaget.

Hafstad, A. (2002, 19. oktober). Vi elsker sex i en fei - og velter oss i "one-night stands". *Aftenposten*.

Hirsch, E. (2011, 1. november). *The History of Dating and Communication*. Hentet fra Communication Studies : <http://www.communicationstudies.com/the-history-of-dating-and-communication>

Hobbs, M., Owen, S., & Gerber, L. (2017). Liquid love? Dating apps, sex, relationships and the digital transformation of intimacy. *Journal of Sociology*, 53(2), 271-284.

Illouz, E. (2012). *Why Love Hurts: A Sociological Explanation*. Polity Press.

Jakobsen, A. (2015). *Fra match til møte : en kvalitativ studie av unge voksnes bruk av Tinder*. Hentet fra NTNU Open: <https://ntnuopen.ntnu.no/ntnu-xmlui/handle/11250/2356379>

Jeffries, S. (2003, 19. april). Pump-house of the heart. *The Guardian*.

Keldsen, T. (2018, 1. mai). *Nordmenn vil helst swipe dater på Tinder*. Hentet fra YouGov Norge: <https://yougov.no/news/2018/05/01/nordmenn-vil-helst-swipe-dater-pa-tinder/>

Kristiansen, M. (2015, 17. juli). *Over en halv million nordmenn bruker sjekkeapper: Her ekspertenes dom*. Hentet fra <https://www.nrk.no/kultur/over-en-halv-million-nordmenn-bruker-sjekkeapper-her-ekspertenes-dom-1.12444057>

Krüger, S., & Spilde, A. (2019, 11. februar). *Judging books by their covers – Tinder interface, usage and sociocultural implications*. Hentet fra ResearchGate: https://www.researchgate.net/publication/331032451_Judging_books_by_their_covers_-_Tinder_interface_usage_and_sociocultural_implications

Kvale, S., & Brinkmann, S. (2017). *Det kvalitative forskningsintervju* (3. utg.). SAGE Publications.

LeFebvre, L. E. (2018, 1. oktober). *Swiping me off my feet: Explicating relationship initiation on Tinder*. *Journal of Social and Personal Relationships*, 35(9), 1205-1229.

Licoppe, C., Rivière, C., & Morel, J. (2016). *Grindr casual hook-ups as interactional achievements*. *New Media and Society*, 18(11), 2540-2558.

Madshus, K. (2019, 24. september). *Aldersdiskriminering i dateapper*. *Vi.no*

Malt, U. (2015, 12. mai). *strukturert intervju*. Hentet fra Store norske leksikon: https://snl.no/strukturert_intervju

McClintock, M. (2019, 24. oktober). *The Psychology of Dating Apps*. Hentet fra <https://medium.com/swlh/the-psychology-of-dating-apps-d014c304bdbe>

Merriam-Webster Dictionary. (u.d.). *Affordance*. Hentet fra Merriam-Webster.com: <https://www.merriam-webster.com/dictionary/affordance>

Miles, M. B., & Huberman, A. (1994). *Qualitative Data Analysis* (2. utg.). Thousand Oaks, London, New Delhi, United States of America: SAGE Publications.

Mills, A. J., Eurepos, G., & Wiebe, E. (2010). *Encyclopedia of Case Study Research*. SAGE Publications.

Newett, L., Churchill, B., & Robards, B. (2017, 13. september). Forming connections in the digital era: Tinder, a new tool in young Australian intimate life. *Journal of Sociology*, 54(3), 346-361.

Niesen, L. (2017, 15. august). *Dating in the 21st century: How social media influences relationships on the example of Tinder*. Hentet fra <https://duffy.agency/brandbase/dating-in-the-21st-century-how-social-media-influences-relationships-on-the-example-of-tinder/>

Polychroni, K. (2016). A Multi-level, Multi-focal, Multi-voiced Journey: Not Without Family Therapy—Not with Family Therapy Alone. I M. Borcsa, & P. Stratton, *Origins and Originality in Family Therapy and Systemic Practice*. Springer.

Ranzini, G., & Lutz, C. (2017, 1.j januar). Love at first swipe? Explaining Tinder self-presentation and motives. *Mobile Media & Communication*, 5(1), 80-101.

Ries, J. (2019, 18. juni). *Are Dating Apps Making Us Commitment-phobes?* Hentet fra <https://www.rewire.org/dating-apps-commitment-phobes/>

Riley, N. S. (2015, 16. august). *Tinder is tearing society apart*. Hentet fra <https://nypost.com/2015/08/16/tinder-is-tearing-apart-society/>

Robbins, M. (2015, 18. august). *Has Tinder replaced dating with hookup culture?* Hentet fra <https://edition.cnn.com/2015/08/18/opinions/robbins-tinder-online-dating/>

Rossen, E. (2009, 14. februar). *Sanntid - IT*. Hentet fra Store Norske Leksikon: <https://snl.no/sanntid - IT>

Rossen, E. (2020, 11. august). *Brukergrensesnitt*. Hentet fra <https://snl.no/brukergrensesnitt#:~:text=Brukergrensesnitt%20er%20en%20betegnelse%20p%C3%A5,avgj%C3%B8r%20hvordan%20brukeren%20styrer%20programmene.>

Sales, N. J. (2015, 6. august). Tinder and the Dawn of the “Dating Apocalypse”. *Vanity Fair*.

Schwartz, B. (2005, juli). *The Paradox of Choice*. (TEDGlobal) Hentet fra TedTalks:
https://www.ted.com/talks/barry_schwartz_the_paradox_of_choice?language=en#t-314045

Silverman, D. (2014). *Interpreting Qualitative Data* (5. utg.). Los Angeles, London, Washington DC, New Delhi, Singapore: SAGE Publications.

Skog, B. (2015, 22. desember). *Love me Tinder*. Hentet fra <https://blogg.forskning.no/berit-skogs-blogg/love-me-tinder/1103116>

Spilde, A. C. (2019, 15. mars). *Tinder: Flørt eller forbruk? - selvpresentasjon og affordance i den digitale datingens æra*. Hentet fra ResearchGate:
https://www.researchgate.net/publication/333642658_Tinder_Flort_eller_forbruk_-_selvpresentasjon_og_affordance_i_den_digitale_datingens_aera_Tinder_Courtship_or_Consumption_-_Impression_management_and_affordance_in_the_era_of_digital_dating

Stampler, L. (2014, 6. februar). Inside Tinder: Meet the Guys Who Turned Dating into an Addiction. *Time*.

Standal, J. (2019, 2. mai). Gravøl for romansen. *Katarsis - Psykologisk tidsskrift ved Universitetet i Bergen*.

Strandell, J. (2012). *On the Possibilities and Impossibilities of Love: Mapping the discursive field of love-relationships, its components, conflicts and challenges*. Hentet fra
<https://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:533396/FULLTEXT01.pdf>

Sumter, S. R., Vandenbosch, L., & Ligtenberg, L. (2017, februar). Love me Tinder: Untangling emerging adults' motivations for using the dating application Tinder. *Telematics and Informatics*, 34(1), 67-78.

Thagaard, T. (2009). *Systematikk og innlevelse: En innføring i kvalitativ metode* (3. utg.). Bergen: Fagbokforlaget.

Time. (2014, 6. februar). The New Dating Game. *Time Magazine*.

Timmermans, E., & Courtois, C. (2018, mars). From Swiping to Casual Sex and/or Committed Relationships: Exploring the Experiences of Tinder Users. *The Information Society*, 34(2), 59-70.

Tinder. (2020). *About Tinder*. Hentet fra Tinder Newsroom:
<https://www.tinderpressroom.com/about>

Urban Dictionary. (2013, 19. september). *Tinder*. Hentet fra
<https://www.urbandictionary.com/define.php?term=Tinder>

Vogels, E. A. (2020, 6. februar). *10 facts about Americans and online dating*. Hentet fra Pew Research Center : <https://www.pewresearch.org/fact-tank/2020/02/06/10-facts-about-americans-and-online-dating/>

Ward, J. (2017). What are you doing on Tinder? Impression management on a matchmaking mobile app. *Information, Communication & Society*, 20(11), 1644-1659.

Westeng, K. (2017, 18. november). På vei til Tinder-date, sveipet Ellen Sofie etter andre muligheter: - Jeg ble ensom, nummen og likeglad. *Nettavisen*.

Westeng, K. (2019, 8. juni). Ane Charlotte har forsket på Tinder – gjorde to overraskende funn. *Nettavisen* . Hentet fra Nettavisen.

Wygant, D. (2014, 10. juni). *The Shocking Truth About Tinder Dating!* Hentet fra
https://www.huffpost.com/entry/the-shocking-truth-about-3_b_4967472?guccounter=1

8 Vedlegg / appendiks

Vedlegg 1:

Tabell 1: Informantoversikt

| Pseudonym | Kjønn | Alder | Yrkesstatus | Utdanningsinstitusjon | Sivilstatus | Seksuell legning | Antall tidligere forhold |
|-----------|-------|-------|-------------|-----------------------|---------------------------------|------------------|--------------------------|
| Marie | K | 21 | Student | NHH | Singel | Heterofil | 8 «useriøse» |
| Daniel | M | 23 | Student | BI | Singel | Homofil | 1 seriøst, 1 useriøst |
| Rikke | K | 23 | Student | HVL | Singel | Heterofil | 1 seriøst |
| Martin | M | 28 | Student | – | «It's complicated» (dater noen) | Heterofil | 2-3 seriøse |
| Jesper | M | 25 | Student | UiB | Singel | Heterofil | 1 seriøst |
| Pernille | K | 24 | Student | HVL | I et forhold | Heterofil | 1 seriøst (nåværende) |
| Amanda | K | 24 | Student | HVL | Singel | Heterofil | 2 seriøse |
| Espen | M | 23 | Student | – | «It's complicated» (dater noen) | Heterofil | 2 seriøse |

Ettersom kategoriene «sivilstatus», «seksuell legning» og «antall tidligere forhold» kan oppfattes som sensitive opplysninger hadde alle disse spørsmålene svaralternativet «ønsker ikke å svare». Spesifisering av utdanningsinstitusjon var også frivillig å oppgi. «—»-symbolet viser her til at et svar ikke ble oppgitt. Det ble ikke gitt en definisjon av seriøst/useriøst forhold; svarene her er basert på informantenes subjektive fortolkninger/definisjoner.

Vedlegg 2, Bakgrunnsopplysninger spørreskjema:

1. Alder: _____

2. Nåværende yrkesstatus: _____

3. Utdanning:

- Grunnskole
- Videregående
- Fagskolenivå

Spesifiser dersom ønskelig: _____

- Høyere utdanning (universitet og høyskole)

Spesifiser dersom ønskelig: _____

- Annet

Spesifiser dersom ønskelig: _____

4. Sivilstatus:

- Singel
- I et forhold
- «It's complicated» («Holder på» med noen, dater noen, osv..)
- Samboer
- Forlovet
- Gift
- Annet

Spesifiser dersom ønskelig: _____

- Ønsker ikke å svare

5. Seksuell legning:

- Heterofil
- Homofil
- Bifil
- Annet

Spesifiser dersom ønskelig: _____

- Ønsker ikke å svare

6. Vært i tidligere forhold?:

- Ja (Antall): _____

- Nei

- Ja, men ikke så veldig seriøst (Antall): _____

- Ønsker ikke å svare

Vedlegg 3, Intervjuguide:

| I. Personlig erfaring med dating-apper | |
|---|--|
| <p>Kanskje du kan begynne med å fortelle litt om din personlige fortid med kjærlighet og dating? Start gjerne med å fortelle fra du var ung og før dating-apper i det hele tatt kom inn i bildet.</p> <p>Hvordan har det utviklet seg for deg fram til i dag?</p> | |
| <p>Hvordan vil du si at unge (folk) i Norge «dater» i dag?</p> | <ul style="list-style-type: none"> - Vil du påstå at det eksisterer en «datingkultur» blant unge i Norge i dag? Kan du i tilfelle beskrive denne? Skiller den seg fra dating-kulturer i andre land? |
| <p>Hvilke dating-apper bruker du/har du brukt? Når begynte du, og hvorfor?</p> <p>Hvordan bruker du appene?</p> | <ul style="list-style-type: none"> - Formål? Dine praksiser og bruk av appen? - Hvordan vurderer du? Hva er viktig å se på (på profiler)? - Strategier? (<i>autentiske, spill, falsk/overfladisk</i>) - Hvilke inntrykk kan du få om en person ut fra en profil? (<i>Tilstrekkelig informasjon? Positive/negative erfaringer. Overfladisk?</i>) - Matches (<i>Viktig med mange? Hvordan føles det? Snakker du med alle?</i>) - «Rundet» Tinder, eller uendelig kortstokk? - Hvor ofte bruker du appen, hvor mange timer tid dagen? |
| <p>Hvordan oppfatter du at Tinder (og eventuelt andre apper) fungerer generelt?</p> <p>Hvordan bruker folk flest Tinder, hvilke inntrykk har du?</p> | <ul style="list-style-type: none"> - Formål? Hvilken type «brukere» er på appen? - Hvordan ser profiler ut? Hva er en god/dårlig profil? - Strategier – Hvordan vurderer man? - Matches – hva dreier det seg egentlig om? - Kjønnsforskjeller? (<i>hvem får flest matches, hvem pleier å initiere samtaler og møter, forskjeller i profiler/framstillinger?</i>) - |
| <p>Har du vært på noen Tinderdates? Kan du fortelle om hvordan en eller flere av disse gikk for seg?</p> <p><i>(Hvem initierte? Hvor møttes dere? Hva var «formålet»? Positiv/negativ opplevelse? Hvordan endte det? Møttes dere igjen? Hvorfor (ikke)?</i></p> | <ul style="list-style-type: none"> - Avslutning dersom en part ikke ønsker videre kontakt – hva er normalt? - Avslutning dersom en part ønsker videre kontakt – hva er normalt? |
| II. Selvpresentasjon og framstillinger på Tinder | |
| <p>Hvordan føler du at «selvpresentasjon» fungerer på Tinder?</p> <p><i>(Dvs. hvordan velger du å framstille deg på Tinder, hvordan framstiller andre seg? Hva er viktig?)</i></p> | <ul style="list-style-type: none"> - Strategier, mønster, uoverensstemmelser, falskhet - Forskjell mellom kjønn? (hvis ikke allerede nevnt) |

| | |
|--|---|
| III. Holdninger til Tinder | - |
| <p>Tinder er et veldig omdiskutert fenomen i dagens samfunn og det snakkes ofte om i media, der både positive og negative sider med bruk av slik app trekkes fram. Kan du fortelle litt om dine tanker om og holdninger til Tinder?</p> <p><i>(Hvilke formeninger har du om designet på appen, måten appen blir brukt på osv.?)</i></p> | <ul style="list-style-type: none"> - Positive/negative holdninger - Måten appen er designet på i forhold til tradisjonelle online datingsider - Avhengighetsskapende? - For mange å velge mellom, eller god mulighet for å møte mange? |
| IV. Tanker om dating og forhold generelt/romantiske idealer: | |
| <p>Hva ser du etter i en partner?</p> <p><i>(Hvilke egenskaper/attributter vil du si er viktigst for deg?)</i></p> | |
| <p>Hvilke mål har du for fremtiden? Hvordan håper du at livet ditt vil se ut om 10 år?</p> | |
| <p>Hvilke holdninger har du til samlivsformen ekteskap? Tror du at du kommer til å gifte deg en dag?</p> | |
| <p>Samboerskap før ekteskap har blitt normen i Norge i dag (Syltevik 2010). Hvilke holdninger har du til samlivsformen samboerskap?</p> | <ul style="list-style-type: none"> - Hvorfor tror du at så mange velger samboerskap før de inngår ekteskap i dag? |
| <p>Skilsmisseratene i Norge har gått betraktelig opp siden 1950-tallet til idag.</p> <p><i>(Dette viser statistikk fra SSB)</i></p> | <ul style="list-style-type: none"> - Hva tror du er grunnen til dette? - Hvilke tanker har du om skilsmisse? <i>(Synes du det er positivt eller negativt at så mange flere skiller seg i dag enn de gjorde for 60-70 år siden?)</i> |
| <p>Hvis du ser tilbake på eventuelle tidligere forhold du har hatt; hvordan vil du beskrive dem?</p> | <ul style="list-style-type: none"> - Var det forhold der dere var forpliktet, åpne og ærlige mot hverandre, eller vil du beskrive dem mer som forhold der det ikke var så mye forventninger og/eller kommunikasjon, og der man gjerne «holdt dørene åpne» for andre muligheter? Kan du fortelle litt om dette? |
| <p>Hvilke tanker har du når du inngår et forhold?</p> <p><i>(Inngår du et forhold kun dersom du klarer å se for deg en framtid med den du inngår et forhold med, eller inngår du forhold mer med innstillingen «vi tar det som det kommer.. Vi får se»?)</i></p> | <ul style="list-style-type: none"> - <i>(Formulert annerledes: kan du inngå et forhold med en person selv om du innerst inne vet at vedkommende ikke kommer til å være personen du ender opp med i det lange løp?)</i> |
| <p>Hva vil du påstå er viktigst for deg; karriere eller det å finne en kompatibel partner?</p> | <ul style="list-style-type: none"> - Se for deg at du om et par/noen år blir stilt ovenfor et veiskille i livet der du må velge mellom karriere og partner. F.eks. blir du tilbudt drømmejobben i en annen by eller et annet land, men din daværende partner ønsker ikke å flytte dit med deg. Partneren din gir deg et ultimatum der du må velge å bli værende dersom forholdet skal kunne fortsette, hvis ikke er det slutt. Hva tror du at du hadde valgt og hvorfor? |

| | |
|--|--|
| <p>Hva legger du i det å ha personlig trygghet og sikkerhet? (Hva forbinder du det med?)</p> | <ul style="list-style-type: none"> - (Være sikret økonomisk, å ha egen familie og sterke bånd/relasjoner til andre, osv.?) |
| <p>Hva legger du i konseptet om personlig frihet? (Hva med når det kommer til ideen om partnerskap?)</p> | <ul style="list-style-type: none"> - (Klare seg selv økonomisk, yringsfrihet, frihet til å velge partner, karriere osv.?) |
| <p>V. Samfunnsrelevans – Refleksjoner:</p> | |
| <p>Hvorfor tror du at Tinder er så populært som det er blant unge i dag? <i>(Hvorfor er det så mange som bruker det? Kan du beskrive tankene dine om dette?)</i></p> | <ul style="list-style-type: none"> - Marked for det? Eller har folk blitt sosialisert inn i det? - Kjenner du mange som bruker Tinder? - Press om å være på Tinder? - Kjenner du noen som <i>ikke</i> bruker Tinder? Grunn? - Er det noe som ofte snakkes om i sosiale sammenhenger? På hvilken måte? |
| <p>Hvilke alternativer mener du at unge har i dag for å møte potensielle partnere?</p> | |
| <p>Tror du at digitalisering påvirker våre relasjoner til andre, og måten disse relasjonene utvikler seg på? Hvordan da? <i>(Hvis du sammenligner det med tiden før smarttelefoner og dating-apper, dersom husker det)</i></p> <p>Hvordan tror du dette vil fortsette å utvikle seg i fremtiden?</p> | |
| <p>Tror du at bruk av dating-apper påvirker selvbilde?</p> | |
| <p>Ved å ta i betraktning hvordan dating var for bare noen tiår tilbake til i dag, hvilke <u>fordeler</u> og hvilke <u>ulemper</u> mener du at dating-apper har for dating og for det å finne en partner i dagens samfunn?</p> | <ul style="list-style-type: none"> - Dvs. der de ikke hadde samme teknologi som vi har i dag |
| <p>Tror du at bruk av appen har påvirket hvordan unge i dag forholder seg til kjærlighet og intime relasjoner?</p> | <ul style="list-style-type: none"> - Føler du at det har påvirket deg? |
| <p>Til slutt lurer jeg på om det er noe du selv ønsker å tilføye, dersom du har noen tanker om dette temaet som vi ikke fikk gått innpå med spørsmålene ovenfor?</p> | |

Vedlegg 4, Informasjonsskriv:

Vil du delta i forskningsprosjektet «Dating i 2019: Senmodernitetens implikasjoner for intime relasjoner»?

Dette er et spørsmål til deg om å delta i et forskningsprosjekt hvor formålet er å undersøke hvordan unge mennesker i dag forholder seg til dating, partnervalg og intime relasjoner. I dette skrevet gir vi deg informasjon om målene for prosjektet og hva deltakelse vil innebære for deg.

Formål

Satt i et historisk perspektiv ser man at det har vært store endringer i måten unge mennesker samhandler med hverandre og måten de forholder seg til dating og intime relasjoner på fra bare noen tiår tilbake til i dag. Den teknologiske utviklingen har tatt verden med storm, og i tråd med globaliseringen har den hatt stor innflytelse på og konsekvenser for individers liv og måten de samhandler med hverandre på. Teknologien er her for å bli, og det er også de sosiale mediene den har medført seg. Fra å være et marginalt fenomen har sosiale medier i løpet av om lag ti år utviklet seg til å bli en sterk utfordrer til etablerte medier, og de har endret måten vi kommuniserer på.

Dette prosjektet er et masteroppgaveprosjekt som dreier seg om samtidens datingkultur. Formålet er å studere dette i lys av visse aspekter ved det moderne samfunnet, deriblant *digitalisering* (teknologi og sosiale medier), *kapitalisme* og *individualisering*. Det skal altså undersøkes om disse samfunnstrekkene har hatt implikasjoner for partnervalg og dating-praksiser blant unge i dag. For å se nærmere på dette skal det blant annet undersøkes hvordan unge både forholder seg til og bruker den populære dating-appen «Tinder», samt hvordan de personlig opplever datingkulturen i dagens samfunn. Deltagelse krever ingen forkunnskaper om overnevnte samfunnstrekk. Resultatene fra undersøkelsen vil i etterkant analyseres og oppsummeres i en masteroppgave som vil bli publisert ved det sosiologiske institutt ved Universitetet i Bergen.

Hvem er ansvarlig for forskningsprosjektet?

Denne masteroppgaven skrives i sammenheng med det sosiologiske institutt ved Universitetet i Bergen. Prosjektet ledes av meg under veiledning av Jan Skrobanek, som er professor ved instituttet.

Hvorfor får du spørsmål om å delta?

Utvalget til denne undersøkelsen omfatter unge i alderen 18-29 som har erfaring med bruk av dating-appen «Tinder». Utvalget (deltagerne) er altså trukket ved bruk av *purposive sampling*, dvs. utvelgning ut fra visse kriterier. Du har blitt bedt om å delta i denne undersøkelsen ettersom du oppfyller de overnevnte kriteriene (dvs. *alder* og erfaring med appen). Innenfor gruppen som oppfyller kriteriene er det tilfeldig hvem som har blitt utvalgt til å delta. Prosjektet vil basere seg på kvalitative dybdeintervju med mellom 8-10 informanter.

Hva innebærer det for deg å delta?

Dersom du velger å delta i prosjektet, innebærer det at du deltar på et intervju som vil vare mellom én til to timer. I slutten av intervjuet vil du bli bedt om å fylle ut et kort spørreskjema som omhandler bakgrunnsopplysninger om deg. Bakgrunnsopplysninger som vil samles inn om deg er kjønn, alder, yrkesstatus/utdanning, sivilstatus og spørsmål om antall tidligere forhold. Spørsmål angående seksuell legning vil også bli stilt, ettersom dette kan bidra til å oppnå en helhetlig forståelse av holdninger til og erfaring med dating i dagens samfunn. I spørreskjemaet vil du få mulighet til å velge svaralternativet «ønsker ikke å svare». Ellers vil intervjuet innebære spørsmål om holdninger til, tanker om og erfaringer med dating, forhold og dating-apper. Opplysningene vil registreres med lydopptak, dvs. intervjuet vil bli tatt opp med båndopptaker. Før intervjuet transkriberes vil opptaket bli lagret i en fil på en passordbeskyttet, ekstern harddisk, der ingen andre enn forskeren selv vil kunne ha tilgang til den. Opptaket vil bli slettet i ettertid av transkribering.

Det er frivillig å delta

Det er frivillig å delta i prosjektet. Dersom du velger å delta, kan du når som helst trekke samtykke tilbake uten å oppgi noen grunn. Alle opplysninger om deg vil da bli anonymisert. Det vil ikke ha noen negative konsekvenser for deg hvis du ikke vil delta eller senere velger å trekke deg. Dersom du velger å delta behøver du heller ikke å svare på alle spørsmålene; kommer det et spørsmål du ikke ønsker å svare på, sier du bare «pass», så går vi videre til neste spørsmål.

Ditt personvern – hvordan vi oppbevarer og bruker dine opplysninger

Vi vil kun bruke opplysningene om deg til formålene vi har fortalt om i dette skrivet. Opplysningene vil bli anonymisert og behandlet konfidensielt og i samsvar med personvernregelverket.

- Kun forskeren vil ha tilgang til opptaket, men transkripsjon av intervjuet vil bli gjort tilgjengelig også for prosjektets forskningsrådgiver.
- Navnet ditt vil erstattes med et pseudonym både i intervjutranskripsjonen og i ferdig oppgave.
- Navnet og kontaktopplysningene dine vil lagres på egen navneliste adskilt fra øvrige data og vil lagres i en kryptert fil.

Som deltaker i prosjektet skal du ikke kunne gjenkjennes i publikasjon av oppgaven. Bakgrunnsopplysningene som vil bli publisert om deg er som nevnt *alder, kjønn, yrkesstatus/utdanning, og sivilstatus*.

Hva skjer med opplysningene dine når vi avslutter forskningsprosjektet?

Prosjektet skal etter planen avsluttes senest september 2020. Etter prosjektslutt vil både fil med personopplysninger samt opptak av intervjuet slettes fra forskerens datamaskin.

Dine rettigheter

Så lenge du kan identifiseres i datamaterialet, har du rett til:

- innsyn i hvilke personopplysninger som er registrert om deg
- å få rettet personopplysninger om deg
- få slettet personopplysninger om deg
- få utlevert en kopi av dine personopplysninger (dataportabilitet)
- å sende klage til personvernombudet eller datatilsynet om behandlingen av dine personopplysninger.

Hva gir oss rett til å behandle personopplysninger om deg?

Vi behandler opplysninger om deg basert på ditt samtykke.

På oppdrag fra Universitetet i Bergen har NSD – Norsk senter for forskningsdata AS vurdert at behandlingen av personopplysninger i dette prosjektet er i samsvar med personvernregelverket.

Hvor kan jeg finne ut mer?

Hvis du har spørsmål til studien, eller ønsker å benytte deg av dine rettigheter, ta kontakt med:

- Helene Alcott (masterstudent og prosjektleder) ved sosiologisk institutt, UiB. Tlf.:45690633. Mail: hal007@uib.no
- Jan Skrobanek (studentveileder/prosjektansvarlig) ved Universitetet i Bergen. Tlf.: +4755589180. Mail: Jan.Skrobanek@uib.no
- Vårt personvernombud: Janecke Helene Veim, via e-post: personvernombud@uib.no
- NSD – Norsk senter for forskningsdata AS, på epost (personverntjenester@nsd.no) eller telefon: 55 58 21 17.

Med vennlig hilsen

Helene Alcott
Masterstudent

Jan Skrobanek
Prosjektansvarlig (Forsker/veileder)

Samtykkeerklæring

Jeg har mottatt og forstått informasjon om prosjektet «*Dating i 2019: Senmodernitetens implikasjoner for intime relasjoner*» og har fått anledning til å stille spørsmål. Jeg samtykker til:

- å delta i intervju
- at intervjuet registreres med lydopptak

Jeg samtykker til at mine opplysninger behandles frem til prosjektet er avsluttet, ca. juni 2020.

(Signert av prosjektdeltaker, dato)

Vedlegg 5, Samtykkeskjema til bruk av intervju-logg:

Jeg har mottatt informasjon om den tekniske feilen som skjedde med båndopptakeren under intervjuet, og har blitt informert om at intervjuet har blitt gjenskapt ved hjelp av forskerens notater samt hukommelse, ettersom intervjuet ikke kunne transkriberes.

Jeg bekrefter at:

- det som står i det skriftlig gjenskapte intervjuet samsvarer med det jeg sa under det muntlige intervjuet
- det skriftlig gjenskapte intervjuet samsvarer med mine uttalelser og mine holdninger

Jeg samtykker til:

- at det skriftlig gjenskapte intervjuet kan brukes som gyldig datamateriale i prosjektet «*Dating i 2019: Senmodernitetens implikasjoner for intime relasjoner*».

(Signert av prosjektdeltaker, dato)

Vedlegg 6, Kvittering fra NSD:

Dato: 16.10.2019

Det innsendte meldeskjemaet med referansekode 243153 er nå vurdert av NSD. Følgende vurdering er gitt: Det er vår vurdering at behandlingen vil være i samsvar med personvernlovgivningen, så fremt den gjennomføres i tråd med det som er dokumentert i meldeskjemaet den 16.10.2019 med vedlegg, samt i meldingsdialogen mellom innmelder og NSD. Behandlingen kan starte.

Meld vesentlige endringer

Dersom det skjer vesentlige endringer i behandlingen av personopplysninger, kan det være nødvendig å melde dette til NSD ved å oppdatere meldeskjemaet. Før du melder inn en endring, oppfordrer vi deg til å lese om hvilke type endringer det er nødvendig å melde:

nsd.no/personvernombud/meld_prosjekt/meld_endringer.html.

Du må vente på svar fra NSD før endringen gjennomføres.

Type opplysninger og varighet

Prosjektet vil behandle særlige kategorier av personopplysninger om seksuelle forhold eller orientering, samt alminnelige personopplysninger frem til 10.06.2021.

Lovlig grunnlag

Prosjektet vil innhente samtykke fra de registrerte til behandlingen av personopplysninger. Vår vurdering er at prosjektet legger opp til et samtykke i samsvar med kravene i art. 4 nr. 11 og art. 7, ved at det er en frivillig, spesifikk, informert og utvetydig bekreftelse, som kan dokumenteres, og som den registrerte kan trekke tilbake. Lovlig grunnlag for behandlingen vil dermed være den registrertes uttrykkelige samtykke, jf. personvernforordningen art. 6 nr. 1 a), jf. art. 9 nr. 2 bokstav a, jf. personopplysningsloven § 10, jf. § 9 (2).

Personvernprinsipper

NSD vurderer at den planlagte behandlingen av personopplysninger vil følge prinsippene i personvernforordningen om:

- lovlighet, rettferdighet og åpenhet (art. 5.1 a), ved at de registrerte får tilfredsstillende informasjon om og samtykker til behandlingen
- formålsbegrensning (art. 5.1 b), ved at personopplysninger samles inn for spesifikke, uttrykkelig angitte og berettigede formål, og ikke viderebehandles til nye uforenlige formål
- dataminimering (art. 5.1 c), ved at det kun behandles opplysninger som er adekvate, relevante og nødvendige for formålet med prosjektet
- lagringsbegrensning (art. 5.1 e), ved at personopplysningene ikke lagres lengre enn nødvendig for å oppfylle formålet

De registrertes rettigheter

Så lenge de registrerte kan identifiseres i datamaterialet vil de ha følgende rettigheter: åpenhet (art. 12), informasjon (art. 13), innsyn (art. 15), retting (art. 16), sletting (art. 17), begrensning (art. 18), underretning (art. 19), dataportabilitet (art. 20). NSD vurderer at informasjonen som de registrerte vil motta oppfyller lovens krav til form og innhold, jf. art. 12.1 og art. 13. Vi minner om at hvis en registrert tar kontakt om sine rettigheter, har behandlingsansvarlig institusjon plikt til å svare innen en måned.

Følg din institusjons retningslinjer

NSD legger til grunn at behandlingen oppfyller kravene i personvernforordningen om riktighet (art. 5.1 d), integritet og konfidensialitet (art. 5.1. f) og sikkerhet (art. 32).

For å forsikre dere om at kravene oppfylles, må dere følge interne retningslinjer og eventuelt rådføre dere med behandlingsansvarlig institusjon.

Oppfølging av prosjektet

NSD vil følge opp ved planlagt avslutning for å avklare om behandlingen av personopplysningene er avsluttet.

Lykke til med prosjektet!

Kontaktperson hos NSD: Karin Lillevold
Tlf. Personverntjenester: 55 58 21 17 (tast 1)